

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanácsa felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Figyelmeztetés az OMGE. t. tagjaihoz.

Az egyesültünkél tartozásban levő tisztelt tagjainknak az intő-levelek szétküldését megkezdettük, kérjük tehát, hogy kötelezettségeiknek eleget tenni sziveskedjenek, annál is inkább, mert akik november elsejéig azt tenni elmulasztják, azok ellen egyesületi ügyészünk útján a törvényes lépéseket megtéetni kénytelenítve leszünk.

Igazgató.

1902. évi szeptember hóban befizetett alapítványi kamatok és tagsági évdíjak.

Tagsági évdíjat fizettek:

Hátralékra:

Friedmann Gyula 20, Hegedüs Aladár 5, Kirchgässner János 20, Mattyasovszky Gusztáv 60, dr. Ruffly Pál 40, Strasser Vilmos 20 koronát.

1902-ik évre:

Gr. Battyány Zsigmond, Betegh Sándor 20, Bischitz János 10, Bornemissza Gyula, Boronkay György, Duchon Ferencz 20, dr. Ernst Sándor 10, Fleischmann Béla 10, Fodor Gyula 10, ifj. Frey Gusztáv, Gramling Alajos, Hatházy Ferencz, Hajdu Árpád, Imreh Antal 20, Kirchgässner János 10, Kikindai Béla 20, Lamperth Béla 10, Ostffy Miklós, Reisinger Henrik, Ribíánszky Elemér, dr. Ruffly Pál, Sándori Rezső, Schleiffer Aladár, Schwarz Arthur, Sommer Ignátz, dr. Steiner Leó, Sternthal Arthur, Strobel Zoltán, Vörös Mihály, Weinberger Marczel 20 koronát.

1903. évre:

Bischitz János 10, dr. Ernst Sándor 10, Lamperth Béla 10 koronát.

A legelő gazdaság

mint mentőeszköz a hegyvidéki birtokok talajának végkimerülése ellen.

I.

A sovány talaju hegyvidékekről az egész országból évről-évre, mind több s több panasz üti meg füleinket.

A hegyvidéki sovány talajon ma már nem fizeti ki magát a gazdálkodás, mondják a gazdák a végzetben való megnyugvás szomorú hangján, de azért csak gazdálkodnak tovább az eddig megszokott módon, nem keresve birtokuk jövődelme évről-évre való csökkenésének okát egyébben, mint birtokuk talajának mostoha voltában.

Egy-két birtok azonban, melyeknek szeszgyára s ennek következtében elegendő trágyája is van, a hegyvidéken is halad előre s boldogul, ámde mivel minden birtokon ennek dacára sem lehet szeszgyárat állítani, a birtokok legtöbbször nézve okvetlenül másirányban kell keresni a boldogulás útját és ennek megelhetése céljából legelőszőr is, mint minden egyéb bajnál, a bajnak az eredete után kell kutatnunk s ha ezt megtaláltuk, akkor azt hiszem, nem lesz lehetetlen a bajnak új orvosságát is megtalálni.

Miért nem hoz a hegyvidéki birtokok kimerült sovány talaja többé jutalmazó terméseket? Véleményem szerint azért, mert a jelenlegi, vagyis, *itt is főleg gabonatermesztésre fektetett gazdálkodási mód mellett*, nem képesek azok annyi marhát tartani, hogy ezen erősebb gabonatermesztés által erősen igénybe veit talajt, — mely a növényi tápanyagokat illetőleg már magától a természetől is igen mostoha ellátásban részesült, — folyvást elegendő trágyával lássák el.

És ha ez így van, amint hiszem, hogy így van, ezzel az iránytű már a kezünkben van adva, hogy mely irányban kutassunk tovább, mert tisztába lévén azzal, hogy a hegyvidékek soványtalaju birtokain a gazdák legtöbbje nem oly gazdálkodási módot folytat, mely mellett a talaj igénybevétele s a helyreállítás között a helyes arányt fentartani képes volna,

természetes, hogy az eddigi gazdálkodási mód megváltoztatásában kell keresnünk, a már a hegyvidékek annyi gazdaságát végpusztítással fenyegető bajnak az orvosságát.

Ugy látszik, hogy a hegyvidéki gazdák el voltak vakítva a már a természetől növény-tápanyagokban gazdag talaju gazdaságokban folytatott gazdálkodási rendszer mellett elért terméseredmények által és birtokuk sovány talaján is hasonló terméseredmények elérését csakis ama gazdálkodási mód egyszerű alkalmazásában hitték rejteni, amely oly gazdag terméset eredményezett a gazdag talaju birtokokon, holott ha az itt elért eredmények okainak kutatásába bocsájtkoztak volna, azonnal szemükbe kellett volna tűnni annak, hogy míg a *gazdag talaju birtokokon csak némileg is gondosabb műveléssel*, mivel itt, vagyis már a természetől növény-tápanyagokban gazdag talajokban, már a talajmállási folyamat által is, folyvást tetemes mennyiségű növény tápanyag lesz folyóvá téve, és még kisebb mennyiségű és ritkább időközökben adott trágyázással is, amint a talaj televény-tartalma még inkább fokozza a talajmállást, bármily, okszerű beosztású, váltógazdaság követése mellett évről-évre gazdag terméseket lehet elérni. Addig hasonló beosztású váltógazdaság követése mellett, a *sovány talaju birtokokon*, melyek már a természetől annyival mostohábban vannak ellátva növény-tápanyagokkal, melyekből tehát még a talajmállási folyamat sem képes, — annál kevésbbé, mivel ezek rendszeresen televény tartalomra ily szegények, annyi növény tápanyagot folyóvá tenni, mint a gazdag talajokból, *csakis sokkal nagyobb mennyiségű* és a talaj televény tartalmának csekély volta, vagy teljes hiánya miatt — *sokkal gyakoribb trágyázással* és még ehhez a talaj elmállásnak a sovány talajokban való eredménytelenebb volta folytán, még az így *hiányzó ásványi növény tápanyagoknak is pótlása* mellett lehetne csak reményleni hasonló terméseredményeket.

Ezen feltételeknek azonban teljesíthetlenné voltát, azt hiszem, minden számító gazda be fogja látni és ezzel tisztában lesz arra nézve is, hogy a hegyvidéki sovány talaju birtokokra,

MEGJELENT

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

ŐSZI és TÉLI, valamint SZÜRETI árjegyzéke.

== Kivánatra azonnal bérmentve megküldetik. ==

a gazdag talaju birtokokon folytatott gazdálkodási módnak egyszerű átvitele volt azon végzetes, mert meggondolatlan lépés, mely a hegyvidéki sovány talaju birtokok talajának oly mérvű kimerülését idézte elő, amint azt a hegyvidéki legtöbb birtokon találjuk, s amely az eddig folytatott gazdálkodási módnak a lehető leggyorsabb és alapos megváltoztatását követeli.

Egyszóval egészen más utat, más gazdálkodási módot kell követni, a hegyvidék sovány talaju birtokain a gazdáknak, mint melyet eddig követtek, ha azt akarják, hogy gazdálkodásuk újra jutalmazó, jövedelmező legyen, amit azonban csak úgy érhetnek el, ha újra nem egyebütt hallott vagy látott vetésforgás egyszerű alkalmazásában keresik a mentő szert, melylyel birtokaikat ismét jövedelmezővé tehetik, hanem egy oly gazdasági rendszert alkalmaznak, amely birtokaik egy talaji, mint égalji viszonyainak teljes mérlegelésével lesz megalapítva, vagyis más szóval, mely a helyi gazdasági viszonyok természetének teljesen megfelel.

A valódi hegyvidékeken csak elvéve találkozzunk oly gazdaságokkal, melyek aránylag akkora rétterületekkel bírnának, hogy ezeknek termésében és a szántóföldeken termesztett takarmányban. — ezek feletetésére — annyi növényanyagot volnának képesek a szántóföldekbe időről-időre felhalmozni, mely ezeknek folyton termő képességét biztosítaná.

Igyekeztek ugyan a gazdák, a hol csak lehetett s amennyiben csak képesek voltak, legelők irtása után, új, termőképesebb talajjal szaporítani a már a kimerültség jeleit igen érezhetőleg feltűntető szántóföldek területét és pár évig, az ily jobb fekvésű feltört legelők szaporítják is a jövedelmet, amíg tudniük az abban felhalmozott csekély televény fel nincs használva, de csak mihamar eme feltört legelőknél is mutatkozó természetes csökkenés rövid időn ama meggyőződésre vezet a gazdákat, hogy bizony trágyázás nélkül az ily feltört legelők is alig érdemlik meg a további művelést. Trágyázására pedig ezeknek is csak alig lehet gondolni, míg az addig eke alatt tartott területeknek megtrágyázására sem volt elegendő a birtokon előállított trágya. Nem is szölok arról, hogy igavonó erő szaporítása nélkül, a nagyobb területre kiterjedt szántóföldeknek, kellő időben való és rendes megművelése alig vihető keresztül.

E mellett, a jobb legelők feltörése következtében a legeltetésre szolgáló terület is, nemcsak hogy kisebb lett, de minőségben is alább szállván, a birtokon még kevesebb marhát lehet tartani, a mivel aztán természetesen még

kevesebb kilátás nyílik arra, hogy a birtokos birtoka szántóföldjeinek termőképességét, megfelelő trágyázással továbbra is fenttarthassa.

Vagyis más szavakkal, a jelenlegi gazdálkodási mód mellett, hova-tovább csak még inkább belemerül a gazda abba a bajba, melyből mindenféle, de nem természetes eszközökkel kilábalni akar, melyből pedig kilábalni csakis egy mód van, tudniük: egy oly gazdálkodási módra térni át, melylyel még az ily sovány talaju birtokokon is biztosítani lehet a talajt a végkimerülés ellen.

És ezen gazdálkodási mód, vagyis gazdasági rendszer nem más, mint az ugynevezett *legelői gazdaság*, s szintén teljesen ismeretes előttem egy a hegyvidéki gazdaságok mai, valóban már csak a létérti küzdelemnek nevezhető állapota, valamint tapasztalatból ismeretes előttem az is, hogy a legelői gazdasági rendszernek alkalmazásával ily körülmények között mily bámulatos eredményeket lehet elérni, kötelességemnek tartottam, hogy a hegyvidéki gazdák figyelmét a legelői gazdasági rendszerre e sorokban felhívjam.

De mivel minden gazdasági rendszerváltás, rendszeren egy időre, a birtok jövedelmének csökkenésével jár s ennek kitenni a jövedelmükben már ugyis megszokott gazdaságokat egyremerenne azok elpusztulásával, természetes, hogy e rendszerváltást nálunk a hegyvidéki gazdaságoknak csakis oly alakban lehet és szabad ajánlani, mely mellett legalább a jelenlegi jövedelem csökkenését ne szenvedjen. És miután véleményem szerint van egy mód, mely mellett ezt oly alakban keresztül lehet vinni, hogy a birtokok jelenlegi jövedelmének csökkenését nem szenved, azt hiszem, hasznos teszek a hegyvidéki gazdátársaknak azzal, ha ezen átmeneti módot részletesebben leírom, hogy minden gazda még mielőtt gazdaságának ezen átalakításába belé fogna saját viszonyai ismerete alapján meg tudja ítélni, hogy a rendszer, melyet ajánlok, nem csak keresztül vihető, anélkül, hogy gazdaságának jelenlegi jövedelmét sértene, hanem biztos kilátást nyújt arra is, hogy e rendszer keresztül vitele által birtokának jövedelmezőképessége nemcsak emelkedni fog, de állandósíthatni is, még pedig anélkül, hogy annak keresztül vitele lényegesebb tőkebefektetést igényelne.

Lássuk tehát először is, miben áll a legelői gazdasági rendszer lényege? Abban, hogy a szántóföldek pár évi használat után, több évre legelőnek lefektetettek és csakis több évi legeltetés után, midőn abban a növényanyagok természetes uton annyira felszaporodtak,

hogy azokról, ez alapon újból néhány jutalmazó termést várhatunk, lesznek azok ismét feltörve s gabna és kapás növények termesztésére használva és néhány évi ily tapasztalat után, vegyes fü- és lóhermagvetéssel újból több évre legelőnek lefektetve.

Az ily legelői gazdaságok azután, a különböző égalji és talaj s egyéb gazdasági viszonyoknak megfelelőleg majd 8, majd 9, sőt 10 éves fordával bírnak.

Hol a talaj még jobb s annak elfüvesedő természetére is kedvezőbb, a 8-as fordáju legelői gazdaság van helyén, mely is a következő beosztással bír:

1. év ugar.
2. év őszi.
3. év kapás.
4. év tavaszi (fümag s lóherrel vetve.)
5. év egy kaszavágás után legelő.
6. év egy kaszavágás után legelő.
7. év legelő.
8. év legelő.

Soványabb talajon, s hol már a talaj elfüvesedése lassabb 9-es fordáju legelői gazdaság elfogadottabb, melynek beosztása teljesen megegyez a 8-as fordáju beosztásával, csupán hogy egy évvel tovább marad minden tábla legelőnek.

A legsoványabb talajokon s hol a marhatarítás mellett a juhtarítás is okadatolva van, a 10-es fordáju legelői gazdaság van leginkább elterjedte.

Egy gazdának eme legelői gazdasági rendszer mellett legelőszőr is okvetlenül az fog szemébe ötleni, hogy ily gazdálkodás mellett hol veszi azután a gazda az állattartáshoz nélkülözhetlen alomszalmát.

Mindenekelőtt tehát erre a kérdésre kell a feleletet megadni.

A legelői gazdaság felkarolása egyáltalában nem zárja ki azt, sőt ezt egyenesen szoros kapcsolatba hozandónak tartom én is azzal, hogy a gazda birtoka legjobb talaju s legjobb fekvésű és legközelebb eső részének bizonyos kisebb területén, továbbra is rendes váltógazdaságot üzzön, miután épen a legelői gazdaság felkarolásával felszaporodó takarmány s ezzel arányban fészaporítható marhaállomány, ezen kisebb területű váltógazdaságok folyton elegendő mennyiségű trágyával való ellátását lehetővé tévén, azon oly vetésforgást lehet megállapítani, hogy azzal a legelői gazdaságban mutatkozó alomszalmahiányt bőven lehet pótolni. Okvetlen ki kell tehát a birtok legjobb fekvésű, talaju és legközelebb eső részéből a birtoknak egy kisebb váltógazdaságot szakítani és csak az ezenfelül felmaradó részén a bir-

➤ TARCZA. ➤

A miről a fenyves beszél.

Elérkezett a nyárutó s a gazda egész évi verejtéke, reménye, mindene szaporán hull a zsákba. A cséplőgép szakadatlan duruzsolása mellett hangyaként sűrű-forog a portól lepott munkánszék s keserves verejtékét sűrűn törülgeti szennyes kötényébe vagy a bő ingujjba! Mennyi fáradság, mennyi szorgalom, egy kis helyen s panaszt még sem hallunk a hőségétől eltikkadt ajkáról; friss, ropogós magyar nótát, meg bánatos sirvavigadó dalt azonban akár-mennyit s a mezitlábos, kurtaszoknyás lányai a falunak, fűrésztő munkájuk közben még kacsingatni is tudnak, a legény pedig, kinek e kacsintás szól, válaszul egyet csip a lány pozsgás arcán, melytől szinte lángba borul az amugy is kicsattani akaró piros leányarcz. Lehet, hogy éppen ez enyelgés élteti e népet, talán a munka festi rózsásra az arcokat, teszi teltté az időmokat! Ugy kell lenni. A vöröshagyma társaságában elköltött darab fekete kenyértől alig.

A munka pedig folyik szakadatlanul; a garmada egyre nagyobb lesz, a gazda arca

meg hol mosolyog, hol redőbe rántódik. Végre az alkony beköszönt, a nép elhagyja a meg-csapant asztagot s a cséplőgépéből felszálló porfelhő jelzi, hogy e napra a munka befejezéséhez közeleg. A fáradhatatlan asszony-és leánysereg, ledobva kendőjét fut a kádhoz, hogy lemossa arczáról azt, ami nem oda való. — A kis csapat szétoszlik, a pusztán mind esendesebbé lesz s magam is megyek a szépséges kis fenyőerdő kebelébe erőt meríteni s szívni a balzsamos levegőt. Majd felérek az erdőcske legmagasabb pontjára, hol egy édeskedves kis fészék fogad. Körülötte fehérdereku nyírek világítanak s lecsüngő ágaik ráborulnak a kis lakra, mely szerényen huzódik meg a hatalmas ghymesi romok előtt s szinte remeg az óriási halott láttára, mint a kis gyermek, midőn koporsót lát. Nem érti s mégis sejti, hogy ott az elmulás, a pusztulás lakik.

Az egész napi port néhány eszébe théával leöblítve, s magam kissé kipihenve, megyek kedvencz fegyverem társaságában a remek holdvilágos éjjelen egy kis körutra megtudni, nem tartogat-e fenn Diana valami meglepetést számomra! Utam a fenyves szélén elterülő tengeriföld felé vezetett, hova a nyomok után itélve, sok vad jár s nagy kárt okoznak.

Bár kissé hűvös, de gyönyörű holdvilágos

éjj volt s a néha-néha feltámadt szellőcske oly rejtelmesen susogott a fenyőfák tüi között! Valjon mi mondani valójuk lehetett egymásnak? Vagy talán nekem szölt e beszéd? Nekem akarták elmondani, hogy nemesak az én lelkemről csordult ki a bánat, az ő bugó daluk is csak az örök keservről szölt s a mulandóságban, a végben keresik egyetlen vigaszukat! Ah ti kedves susogó fáim, ti lelkemnek panaszos dalosai! Dudolgaszatok csak folyton, ha köztetek járok; hisz ugy megértem imaszzerű bánatos szavakat s lelkem veletek sir.

Az ág egyszerre megmozdul, elhajlik s kilép e gyönyörű zöldkeretből egy formás özbak s óvatosan tekintget körül, nincs-e valami veszély a közelben? Azután megindul a tengeriföld felé, vagy talán az azontul terjedő herésen jár az esze. De megvillan a fegyver esőve s az elpukkanó hangra holtan rogy a gyanutlan bak a harmatos fűre. Most már tudom mit susogtak a fenyők tüi. E kecces állat felett zengtek halotti éneket! Ah tehát azért volt oly szomorú, oly bánatos a dal! Csend tehát! Az erdőnek halottja van.

Mátray Gyula.

toknak rende
mészetesen o
zett feladatá
képes legyen.

Talán az
gazda megve
berendezéséb
fekvésű s tal
váltógazdaság
ezenfelül fen
kiterjedéssel
annak egy
birtokon tart
valóban ez
gazdaság me

Amde,
szántóföldekb
azon részét
mely valóban
belterjesebb
viszonyokat
fogja szántófo
nyit se kitenni
is felelne a
nak, főleg az
maradt terüle
8—9 fordára
nagy legelőste
marhának, ha
letek találtat
lehetséges, h
alkalmasak is
dóan eke ala
legelőgazdaság
alkalmasak, n
alatt nem fog

Sőt fel
minden oly le
még ha oly fe
lehet szántan
tolni, mivel a
hasznavehető
pedig ha azt
hagyjuk, főleg
ben a legelőke
nem kivétel n

És miután
a mint alább
előre, ha azt
ezen legelőter
törés alá kerül
alakitott terüle
teszi, akkor m
nek a fentart
gazdasághoz v
hézséggel vagy

De nem
fennakadással
levő birtoknak
gazdasága és
csolatos átalak
térképen kiszal
szántóföldjeiből
magukban, va
legelőkkal együ
be, az utóbbiból
kell tényleg a
fogni művelés
tatni lehet a g
lévő berendezé
évre tovább,
legelői gazdas
évig, midőn tu
gazdaságból má
azután már a be
is felosztva a ter
nyas vetésforgá
is megkezdjük
gazdálkodást,
gazdaság 2 tábl
ritza a gazdas
gazdaság elege
arra, hogy a
trágyázás alá
hassa.

toknak rendezni be a legelő gazdaságot, természetesen oly irányban egymáshoz, hogy jelzett feladatának mindkét birtokrész megfelelően képes legyen.

Talán azon kérdéseit sem fogja egyik-másik gazda megvetni, mielőtt egy legelő gazdaság berendezésébe belémenne, vajjon, ha a jobb fekvésű s talaju és közelebb eső földeket egy váltógazdaság számára kiszakítja birtokából, az ezenfelül fenmaradó szántóföldterület fog-e oly kiterjedéssel birni, hogy 8—9 fordára beosztva, annak egy fordája elég nagy területet ad-e a birtokon tartott marhalétszám legeltetésére. S valóban ez is fontos kérdést képez a legelő gazdaság megállapításánál, berendezésénél.

Amde, ha figyelembe vesszük, hogy a szántóföldből a váltógazdaság számára, csakis azon részét szabad kihasítani a birtoknak, mely valóban megérdemli, mert meg is fizeti a belterjesebb kezelést, ami a hegyvidéki birtokviszonyokat ismerve, csak igen ritka esetben fogja szántóföldet $\frac{1}{3}$ -át, de sok esetben ennyit se kitenni, az arány azután körülbelül meg is felelne a két birtokrész helyes megoldásának, főleg azért, mivel ha a szántóföldnek fenmaradt terület nem volna is akkora, hogy azt 8—9 fordára beosztva, annak egy sor fordája elég nagy legelőterületet adna, a birtokon tartott legelő marhának, ha a birtokon még oly legelőterületek találhatók, melynek feltörése egyáltalában lehetséges, habár azok a feltörésre kevésbé alkalmasak is, mint a már eddig feltört s állandóan eke alatt tartatni szándékolt legelők, a legelőgazdasághoz való csatolásra még sem alkalmasak, mert hiszen azok állandóan eke alatt nem fognak töretni.

Sőt fel is kell törni a birtokon található minden oly legelőt, mely egyáltalán feltörhető, még ha oly fekvésű is, hogy csak forgó-ekével lehet szántani és a legelő gazdasághoz csatolni, mivel az ily kezelés mellett okvetlenül hasznavehetőbbé és értékesebbé válik, mint pedig ha azt továbbra is természetes legelőnek hagyjuk, főleg oly gondozás mellett, a melyben a legelőket a hegyvidéki birtokokban csaknem kivétel nélkül találjuk.

És miután a legelő gazdaság berendezése a mint alább látni fogjuk, csak lassan haladhat előre, ha azt alaposan akarjuk megcsinálni, ezen legelőterek csakis akkor fognak már feltörés alá kerülni, mikor már az előbb legelővé alakított területek legeltethetése nélkülözhetetvé teszi, akkor már az ily legelőknél mint legelőknél a fentartása s ezzel azoknak a legelő gazdasághoz való csatolása sem fog semmi nehézséggel vagy fennakadással járni.

De nem képez nehézséget és semmiféle fennakadással sem jár a mostani kezelés alatt levő birtoknak egy ily kisebb területű váltógazdasága és egy legelő gazdasággá való kapcsolatos átalakítása sem és pedig azért, mert a térképen kiszakítva a váltógazdaságot a birtok szántóföldjeiből s a többi szántóföldeket vagy magukban, vagy a még azokhoz feltörendő legelőkkel együtt 8-as vagy 9-es fordába osztva be, az utóbbiból is egyelőre csakis egy fordát kell tényleg a természetben is kiszakítani és fogni mivélés alá. A birtok többi részén folytatni lehet a gazdálkodást a jelenleg elfogadva lévő berendezés szerint. És ez így megy évről-évre tovább, évenként csak egy fordát fogva legelői gazdaságból mivélés alá egész a 4-dik évig, midőn tudniillik már 3 fordá a legelő gazdaságból már át lett legelővé alakítva, a mikor azután már a belterjesebb kisebb váltógazdaságot is felosztva a természetben is annyi táblára, a hányas vetésforgást arra megállapítottunk, ezen is megkezdjük az új rendszer szerint való gazdálkodást, miután akkor már a legelő gazdaság 2 tábláján termelt takarmány szaporítja a gazdaság takarmánykészletét és így a gazdaság elegendő takarmánnyal rendelkezik arra, hogy a belterjesebb váltógazdaságból trágyázás alá kerülő táblát is megtrágyázhassa.

Kodolányi Antal.

(Vége következik.)

II. országos mezőgazdasági kiállítás Pozsonyban.

Tejgazdasági kiállítás.

A tejgazdasági csoport három külön pavilonban volt a pozsonyi kiállításon bemutatva s nagy méreteivel, valamint a kiállított anyag minőségével is, mint a kiállítás egyik legérdekesebb része, nagyon látogatott volt s a szakörök véleménye szerint a legsikerültebb tejgazdasági kiállításnak mondható, mely még a tejgazdaságilag fejlődött külföldön is számottevő lett volna.

A megnyitás napján Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő, Széll Kálmán miniszterelnök és Darányi Ignác földmivelési miniszter kíséretében hosszabb ideig szemlélte meg a kiállítást s a főherceg, mint az ország legelső és legnagyobb tejgazdája, rendkívül érdeklődött a kiállított anyag és az ország tejgazdasági ügyei iránt, a látottak és hallottak fölött elismerését fejezte ki.

Tejgazdasági téren annyira otthonos és járatos, hogy megszólítván az egyes kiállítókat, a többek közt megjegyezte, hogy Svájcban drágul a tej s hogy ennek folytán a sajtárak jelentékenyen emelkedtek. Erről bizony csak kevés gazdának van Magyarországon tudomása, még olyanoknak sem, akik tejgazdasággal foglalkoznak és valóban, minden elfogultság nélkül állithatjuk, hogy tejgazdasági téren nagyot haladtunk, mert a kiállított anyag kényesebb igényeket is kielégíthet.

A különböző minőségű sajtok külföldi pártatlan szakemberek véleménye szerint teljes elismerést érdemelnek s tekintettel ezen mezőgazdasági ipar rövid multjára a legszebb eredményekre jogosíthat a jövőben, mert az eddigi haladás is gyorsnak mondható. 40 sajtkiállító közül 32 nyert kitüntetést, kettőt pedig, Makoviczky és Burkhardt jól és előnyösen ismert sajtgyárosok kiállított kitünő anyagát azért nem lehetett kitüntetni, mert az illető urak, mint bíráló-bizottsági tagok, nem versenyeztek, szakismereteik folytán pedig a bíráló-bizottságból nem voltak kihagyhatók. Ezen önzetlenségért az illetőknek a rendező-bizottság külön is kifejezte köszönetét s nem mulasztatom el, hogy ezt a körülményt a nyilvánosság elé ne hozzam.

A bíráló-bizottság véleménye szerint az emmentáli és gróji, a kárpáti és trappista, a különböző esemesajtók és roquefort, valamint az ostyepka és szalagsajt speciálisok és a gazdagon képviselt lipói és székelyjuhturó, valamint a különböző csinos és izléses csomagolás, fölveheti a külföldi termékkel a versenyt s ha ily irányban fejlődünk továbbra is, sajtbehozatunk csakhamar a minimumra fog süllyedni.

A sajtosztályban a következő kitüntetések ítéltettek meg:

Gróf *Andrássy Géza* tussa-ujfalu uradalmának és *Gerber Henrik* bánócezi sajtgyárosnak *díszoklevél*.

Walló Tivadar Zólyom, *Klimacsek Mihály* Morócz *aranyérmel* nyertek.

Ezüst-érmel nyertek: *Reifer Gusztáv* Eperjes, *Diek Sándor* Nyitra-Ludány, *Pewny Fülöp* Liptó-Szt-Miklós, *Wittmann Ignác* Zólyom és *Króheraff és Zesensky* Liptó-Szent-Miklós.

Bronz-érmel nyertek: *Nagy-Szécsényi* tejszövetkezet, *Kiszer Mihály* Uj-Verbász, *Grünig Frigyes* Nyitra, *Lajos bajor hercegné* sárvári uradalma, *Bethlen Andrásné* grófné Forasest és *Guttman Gyula* Liptó-Szent-Miklós.

Kiállítási oklevelet nyertek: *Báró Steiger* Szeptencz-Ujfalu, *Hanselmann Albert* P.-Ujfalu, *Elek Lipót*, *Géza és Ernő Ujnép*, *Hehle és Burkhard* Guta, *Esterházy Miklós* Mórócz gróf esákvári uradalma, *Pécsi tejesarnok* Pécs, *Schwarz Lipót* és fia *Kriván-Gyetta*, *Bruoth János* Breznóbánya, *Mokány Tódor* Nagy-Bacson, *Khon József* Losoncz és *Fábry József* T.-Szt-Márton.

A kiállítás tartama alatt élénk kereslet

mutakozott a sajtokért és habár sok is lett eladva, sokkal többet lehetett volna eladni, ha a kiállítók az eladás tekintetében is az utánpótlásról gondoskodtak volna. Ezen körülményt azonban a jövőben figyelembe fogjuk venni, mert nagy fontossággal bír az, hogy ilyen alkalommal sok ezer ember közvetlenül szerezen meggyőződést, hogy sajt tekintetében nem szorulunk már a külföldre s erről izelés útján is meggyőződhetik.

Ugyancsak ezen kiállítással kapcsolatosan rendezte az országos tejgazdasági felügyelőség az országban ezuttal az *első vajversenyt is*. Részben magánosok is, de többnyire oly tejszövetkezetek, melyek nincsenek vajtermelő központokhoz csatlakozva összesen 172 vajmintát küldtek be.

A legtöbb vajminta haza fogyasztásra édes tejszínből készült teavaj, de volt sózott export vaj is kiállítva.

Hogy a bíráló teljesen pártatlan lehessen, a rendezőség úgy intézkedett, hogy a beérkező vajmintákat a katalógustól eltérő számokkal jegyezte meg s csak a bíráló befejezése után láttattak el a vajok a felírással és katalógusszámmal.

A kiállított vaj nemesak izelés által bíraltatott el, hanem viz- és savtartalma is vegyi uton lett megállapítva, mely czélra Darányi földmivelési miniszter Székely Salamon kir. vegyészt rendelte ki, aki Pozsonyban külön e czélra laboratóriumot rendezett be és két napon és éjjelen át 172 mintát elemezett meg.

A bíráló-bizottságba, az országos tejgazdasági felügyelőségnek sikerült hazai szakértőinken kívül, három külföldi szaktekintélyt megszerezni, akik a németországi és svédországi hasonló versenyeknél is mint bírálók évek óta közreműködnek. Megjelentek e czélból Pozsonyban *Lundin J.* tejgazdasági tanácsos Stockholmból, *Hehle Antal* és *Wienstruk J.* Berlinből.

A vajminták úgy voltak irányítva, hogy szept. 4-én beérkezzenek, tehát valamennyi már 3-án készült. Beérkezés után vizre és savtartalomra vizsgáltattak meg és csak 6-án, tehát negyednap bíraltattak el izre és egyéb szempontokból is.

Tekintettel a nagy hőségre, a távolságra és a hiányos helyiségre, ez némileg hátrányos volt a távolabb fekvő versenyzőkre, de érdekes volt annyiból, hogy ezuttal a tartósság szempontjából is szereztünk tájékozást, másrészt pedig kellett annyi időt vennünk, mert emigy is alig volt megoldható az elemezés kérdése, már pedig ez kiválóan fontos, mert ilyenmü vizsgálat egy időben nálunk még nem eszközöltetett s e tekintetben igen becses és érdekes adatokat gyűjtöttük, melyekről azonban más alkalommal fogunk beszámolni.

Daczára ezen hátrányos körülményeknek a vajbírálat eredménye teljesen kielégítő, mert kitünt, hogy míg azelőtt a legtöbb vaj igen sok vizet tartalmazott, jelenleg az átlag nem haladja meg a 15—16%-ot, a mi eddig nagy javulás és reményünk van, hogy éppen ilyen versenyeknek jövőben való rendezése által sikerülni fog a dán vaj átlagot a 14.3%-ot elérnünk.

A bíráló-bizottság izelés által kielejtezte azon vajakat, melyek a bírálási szabályok szerint pointrozás alá nem esnek. Kielejteztetett összesen 172 minta közül, részint tulgyuras, avasság, tisztatlanság, keserűség, magas viz- és savtartalom stb. miatt 95 minta, — 77 vaj pedig bíráló alá vonatott.

A bíráló szerint a legtöbb point 25, — s az olyan vaj mely legalább 20 értékszámot nyer, kitünőnek, legalább 15 szám jó, legalább 10 szám kielégítőnek minősítettet.

E szerint kitünőt nyert 5, jót 20, kielégítőt pedig 57 minta s a mi tekintve a fent előadott körülményt és a rendkívüli szigorú bírálatot, elég jónak mondható, de egyuttal figyelmeztetés a jövőre, hogy e téren még igen sok a tennivalónk. A kitüntetett kiállítókból felemlítjük, hogy a legtöbb értékszámot és I. díjat

diszoklevelet a *hanti tejszövetkezet* és *Kiszer Mihály* uj-verbázi czég nyerte el.

Arany érmet nyertek: az ellendi, moson-tétnyi és báttai szövetkezet.

Ezüst érmet: a zombai, rajkai, bánfalvi, uj-panáti és jákfai tejszövetkezetek.

Bronz érmet: a hegyeshalmi, I. kernyjái, madoesai, babocsai, sásonyi, leváli, tolna-tamási, stanisicai tejszövetkezetek és Gerber Ulrik.

Ismételen is hangsúlyozom, hogy a verseny nem volt kifogástalan, mert azt oly helyen kell rendezni, ahová körülbelül egyenlő távolságra küldhetik a szövetkezetek a vaját és mai időben is, de végre tanulságos volt a kiállítás, mert hiszen a meleg időben is szállítják a termelők a vaját és nem kerül 24 órán belül fagyasztásra.

Végül a tejgazdasági gépkiallításról kell megemlékezni és örömmel konstatálni, hogy míg rövid néhány év előtt nem készült az országban semmi számbavehető eszköz, ma már három czég mutatta be igen sikerült gyártmányait. Fehér Miklós gépgyár r.-társaság, Alfa separator r.-t. oly pavilonokat készített nagy áldozatkészséggel, hogy azokban a tejtermékeket is elhelyezhették, s az Alfa-separator pavilonjában külön hűtőgép, a Fehér Miklós-féle pedig jéggel hűtötték a kiállított anyagot.

Ezen két czég tejszövetkezeti berendezést mutattak be s azt naponként működésben tartották, s megelégedéssel láttuk, hogy a hazai ipar nemcsak az egyszerűbb gépeket állítja elő itthon, de a fölözgépeken kívül ugyszólván minden e szakmába vágó eszközt, mely a külföldi gyártmányokkal egyenrangú.

Itt a bírálókat a gépkiallítási bíráló bizottság volt szíves elvállalni s csoportos kiállításért I. díjjal két czéget, az Alfa-separatórt és Fehér Miklós r.-t., Fuchs és Schlichtert pedig kiállítási oklevéllel tüntette ki.

Megelégedéssel tekintünk vissza a tejgazdasági kiállítás eredményére és végül azon reménynek adunk kifejezést, hogy a legközelebbi alkalommal még nagyobb eredményekről számolhatunk be, de még igen sokat kell dolgoznunk!

Sierbán János.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

A nedves kötött talajok őszi mivélése.

Ismeretes dolog minden gazda előtt, hogy a legjobb buzatermő talajaink egyrésze különösen ha altalajvíztől szenvednek, azon hibában és pedig öreg hibában esnek, miszerint tömörebb szerkezetüknél fogva a vizet nehezen veszi be s ha egyszer átázott, soká nedves marad. Innen van aztán az a hátrány, hogy míg egyfelől, kivált őszzel esős idő után alig vehető, addig másfelől tavasszal az első meleg napok alatt annyira kiszáradnak, hogy míg az altalaj egy része meg van fagyva, megmeredve, már a legfelső réteg ujjnyi vastagon megcserepededik vagy más esetben, mint por a szél által tovavitetik, ezáltal a megcserepedéskor szétszaggatva, az elporlaskor pedig szárazon hagyva, a fagyott alsó rétegben levő, talán főgyökerétől elszakított letépett növény. Míg őszzel és télen a kipállás, tavasszal a kifagyás veszélye lebeg, akár csak Damokles kardja a szegény gazda feje felett, ki különben bár szeretné, de még sem tudja nagy belértékű buzaföldjeinek szeszélyeit megfékezni. És nem is fogja addig tudni, míg alapos orvoslást nem keres az alagosövezés hasznos mivéletében.

A nedves kötött talajok egyedüli orvoslását csak az alagosövezésben lehet fellelni, de miután az alagosövezés műveletének kivitele sok költségbe kerül, azért kötelességemnek

tartom az általam ezelőtt 5 évvel végzett legjobb eredményt elért eljárást ösmertetni.

A földet bevetés előtt őszzel mindig 5—6 öles apró ágyakba össze szántottam úgy, hogy a barázdák lehetőleg a lejtés irányban feküdjenek, ha csak nem fekvésénél fogva is eléggé lejtős a terület. A bevetés után még párszor jó mélyen kivésztjük a barázdákat, ez által azok feneke s a szántáságyak felszine közt oly magassági különbség keletkezik, hogy azon réteget, melyben az elvetett szemek fekszenek, nagyobb esők után sem éri fel a talajvíz szine, mert a felesleges viz az ágyakból csakhamar a kétfelől eső vízvezető barázdákba szivárog be s így az ágyak jobban vethetők, hamarabb kelnek és jobban bokrosodnak. Hasonlít az eljárás némileg az ugynevezett bogárháti szántáshoz, azzal a különbséggel, hogy nem folyvást évről-évre ugyanazon helyre esnek a vízvezető árkok és hogy ugar állapotban nem is léteznek ezek. Tavasszal e mivélés-módnak ismét az a hatása van, hogy a hó- és jégolvadék tovább időzvéen, e csekély esésű vízvezető árkokban, nem engedi oly könnyen porrá száradni és elrepülni a felső réteget.

Igaz ugyan, hogy ezen egyszerű módon nem érjük el azon előnyöket, mit e tekintetben az alagosövezés nyújt, de tekintetbe véve nagyobb kiterjedésű birtokokat, hol a viz sok kárt okoz s dacára annak, mindezt túrnie kell az illető birtoktulajdonosnak, mivel a költséges alagosövezés által elért haszon koránt sem áll szemben a ráfordított tetemes költséggel.

Azért melegen ajánlom az itt leirt mivéleti módot minden birtokosnak, kinek altalajvízes területe van birtokán, mert holdanként csak 240—250 kg. gabonát menten is meg évenként, mily nagy összegre rug ez, tekintve az általam ajánlott eljárás csekély befektetését, illetve költségét, nagyon megérdemli, hogy azt minél szélesebb körben alkalmazzák.

Kezelésem alatti birtokon 400 holdnyi kiterjedésű kötött talaju föld, addig míg a leirt mivéletet nem gyakoroltam minden évben rendszeren, igen sokat szenvedett a vetés a fagyok által, ugyannyira, hogy míg a nem talajvízes területen rendszeren 11—12 mm. átlagtermésem volt, úgy ezen talajvízes területen meg kellett elégednem 5—6 mm. szemterméssel. Midőn pedig a fent leirt mivéletet végrehajtottam és azt rendszeren végrehajtottam, a termés annyira fokozódott, hogy évenként egy holdról átlag 11 mm. 83 kg. tökéletes jószemű buzát kaptam. Ezen egyetlen példa eléggé megmagyarázza azon előnyt, mely az ily mivélési mód által a birtokosra háramlik.

Dióssy Imre.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Apróságok az állattenyésztés köréből.

(A yorkshirei és berkshirei sertés átörökítő képessége Ausztrália juhtenyésztését végveszedelem fenyegeti. Fekete foltok a yorkshirei sertésen. Németország élőállat- és husbevitele növekedésben. A világ vajtermelése.)

Az állatok átörökítő képességében az ember nagyon sokszor csalódik, sőt néha meglepő eredményeket lát, éppen ellenkezőjét annak, mint amit várt. Így pl. azt hinné az ember, hogy az edzettebb, szilárdabb berkshirei sertésnek nagyobb az átörökítő képessége mint a yorkshirei sertésé, s legalább is azt várná, hogy az ezen keresztezésből származó utódok a berkshirei szinét is legalább fele részben öröklék, azaz tarkák lesznek. E tekintetben azonban, én legalább, csalódtam. Át akarván térni a yorkshirei tenyésztésre, meglevő berkshirei koczáimat yorkshirei kannal fedeztettem, azon szándékkal, hogy az ezen keresztezésből származó tarka malaczkokat ismét yorkshireivel fedeztetvén, végtére is egészen fehér színű; a yorkshireihez hasonló sertéseket fogok nyerni.

Legnagyobb meglepetésemre azonban már az első keresztezésből kivétel nélkül tiszta fehér malaczkokat nyertem. Négy berkshirei koczámalaczkot le ezideig; mindeniktől 8—10 db malacz származott, amelyek kivétel nélkül tiszta fehérek. Engemet az eredmény annyival is kellemesebben lepott meg, mert az ezen keresztezésből származó malaczkok nekem a tiszta yorkshireinél is jobban tetszenek, mert kellő hosszúságuk mellett örökölték a berkshireinek mélységét, zömökségét és teltebb sonkáit. E példa tehát azt bizonyítja, hogy a yorkshireinek különösen szin tekintetében igen nagy az átörökítő képessége, a mi biztosít bennünket arról, hogy a berkshireiről igen könnyen térhetünk át a yorkshirei tenyésztésre, ha viszonyaink úgy kívánják, s nem kell egyebet tennünk, mint meglevő berkshirei koczáinkra yorkshirei kant beszerezünk, s már az első pázásnak eredményével is teljesen meg leszünk elégedve. Az ezen keresztezésből származó utódokat különben nagyobb piacokon igen kedvelik, s különösen a berlini piacon igen nagyra becsülik.

Ausztráliának tudvalevőleg oly óriási juhállománya volt és van még ma is, amelynek segélyével sikerült a vén Európa juhtenyésztését csaknem teljesen tönkre tenni. Az utóbbi években azonban e világrész légköri viszonyai olyan változások állottak be, amelyek a juhtenyésztést csaknem lehetetlenné teszik, s amelyek a juhállományt végpusztulással fenyegetik. E világrészben évről-évre fokozódólag oly nagymérvű szárazságok jelentkeznek, melyek a vegetációt jóformán teljesen megsemmisítik, s ennek következtében az éhség és szomjuság miatt a juhok százszázalékkal hullanak. Sok millió drb juh pusztult el az óriási szárazság miatt a múlt évben is, az idén pedig az augusztus elejéig elhullott juhok értékét 130 millió koronára becsülik. Ezzel azonban még nincs befejezve az idej pusztulás, mert ugyanakkor legalább 10 millió darabra becsülték azon juhok számát, amelyek végelgyengülés miatt még az esetben is el fognak pusztulni, ha az esős idő hamarosan beáll. Az esős idő azonban még máig sem állt be, s így a juhok legnagyobb része végképpen elgyengülve megy neki a télnek, amely körülménynek, hogy mi lesz az eredménye, az még ma teljességgel kiszámíthatatlan. Új-Dél-Walesnek 60 milliónyi juhállománya már is 33 millióra apadt. Ausztráliának juhállományát valószínűleg végveszedelem fenyegeti, amit bármennyire sajnálunk is, mégis felesillan bennünk a remény, hogy e körülmény el nem maradhat befolyást fog gyakorolni az itteni gypajuárak emelkedésére, s talán új lendületet fog adni pusztuló félben levő juhászatunknak.

Hasonló czimű közleményeim egyikében említettem, hogy tisztavérű yorkshirei sertéseken nem ritkán fekete bőrfoltokat lehet találni, amelyek semmiként sem alterálják az illető egyed tisztavérűségét, mert olyan sertéseken is gyakran feltalálhatók, melyek tisztavérűségéhez semmi kétség sem fér. Arról értesültem azonban, hogy megjegyzésemet sokan félremagyarázták s úgy értelmezték, hogy a bőrön levő szörzet is lehet fekete színű. A tisztavérű yorkshirein egyetlen szál fekete szörnek sem szabad lenni, s a feketén pigmentírozott bőrrészleteket is fehér szörzetnek kell borítani. Ilyen yorkshirei sertéseket a legutóbbi pozsonyi kiállításon is lehetett látni.

Panaszos hangok jutnak hozzánk Németországból. A husarak már oly magasra emelkedtek, hogy a szegényebb elem, különösen a munkásosztálynak hussal való táplálkozása már lehetetlenné vált. A viszonyokkal ösmertősök azt mondják, hogy a viszonyoknak ilyen módon való tovább fejlődése előbb-utóbb katasztrófára, a nép türelmének megszakadására fog vezetni. S a fokozódó bevittelt az illetékes körök pompásan tudják palástolni, azt állítván, hogy a mutatkozó többletbevétel nem a husszükséglet fedezése czéljából történik, mert hiszen az ország maga is bőven képes

fedezni hussul határok forgal fokozódása n első negyedébe marha, holott csak 53,459 de megkészsereződ része tehén, igen kevés van ből szüri le a nyét, hogy ezel tés czéljából körülmény is, Ausztria-Magya pelt, addig az czenttel járult indokolják, ho határon lakó g hogy az álla át, amely czél szerzi be. Me sertéshusbevite kétszerte is töl és 1900. első évben bevítete pedig 29,790 mázsa. Daczá husbevitelnek, kednek, amib következtetni, szükségletét ennek fedezé erőfeszítéseket indokolhatja a hogy a szomsz husarak, — ez bevitelre is kit A faggyu és e kenyebben fo jelentékenyen 1900-hoz viszo 1902-ben, 190 Bennünket érde behozatal apa vonatkozik. Ez zsir jött be, m mint két éve, e ből szállított emelkedett. A spekulálnak s i magas zsirára a spekuláció, nézve azonban tartana, ellenb nak vele, s zsirt valamiké részben is sike előnyös.

Egy stat népi országo ezektől 2,640, pénzértékben meg. Az Egye annyi tehenük szerannyi vaj pában csakis országnak te metországnak 10,000,000 te Dánia termel körülbelül egy noha Francia van mint Ang országban jóv produkeció de emelkedik. I százezer ton pedig 82,000 országban nyo ban pedig 10 Legnagyobb Angolország; tele, jelenleg mennyiségnek Franciaország

fedezni hussükségletét, hanem egyszerűen a határok forgalma növekedik. Pedig a bevétel fokozódása nem is jelentéktelen. A folyó év első negyedében bevitetett 89,693 drb szarvasmarha, holott 1900-ik év ugyanazon szakában csak 53,459 drb. Tehát két év alatt csaknem megkétszereződött. E mennyiségnek legnagyobb része tehén, növendékmarha és borjú; ökör igen kevés van közöttük, s ebből a körülményből szüri le a német szakember azon véleményét, hogy ezek nem levágás — hanem tenyésztés céljából vitettek be. Érdekes ezután az a körülmény is, hogy míg a múlt évi bevételnél Ausztria-Magyarország 62.5 perccenttel szerepelt, addig az ideai bevételhez már 66.3 perccenttel járult. E fokozódó bevétel avval is indokolják, hogy Bajorországnak az osztrák határon lakó gazdaközönsége mindinkább felhagy az állattenyésztéssel, s a hizlalásra tér át, amely célból a sovány jószágot Ausztriából szerzi be. Még szembeötlőbben emelkedik a sertéshusbevétel; az ideai év első negyedében kétszerre is több hus vitetett be, mint 1901. és 1900. első negyedeiben együttvéve. A folyó évben bevitetett 82,036 német mázsa, 1901-ben pedig 29,790 — illetve 1900-ban 24,797 német mázsa. Daczára az ily rohamosan fokozódó husbevételnek, a husárok is folytonosan emelkednek, amiből egyáltalán nem lehet arra következtetni, hogy Németország sertéshus-szükségletét maga is képes fedezni, holott ennek fedezésére már évek óta a legnagyobb erőfeszítéseket teszi. A magas husárat még indokolhatja azzal — aminthogy meg is teszi, hogy a szomszédos államokban is magasak a husárok, — ez inpokolást azonban a fokozódó bevételre is kiterjeszteni semmiként sem lehet. A faggyu és oleomargarin bevitel is jelentékenyebben fokozódott, ellenben a zsirbevétel jelentékenyen apadt; és pedig 1901-ben — 1900-hoz viszonyítva, az I. negyedben 18%-al, 1902-ben, 1901-hez viszonyítva 6%-al apadt. Bennünket érdeklő dolog azonban, hogy a zsir-behozatal apadása kizárólag amerikai árura vonatkozik. Ez idén 10%-al kevesebb amerikai zsir jött be, mint 1901-ben, tavaly pedig 19%-al mint két éve, ellenben az Ausztria-Magyarországból szállított zsir mennyisége huszszorosára emelkedett. Az amerikaiak ugyanis haussban spekulálnak s jórészt ez eredményezi az európai magas zsirárat. Hogy meddig fog tartani ez a spekuláció, persze nem lehet tudni, reánk nézve azonban előnyös volna, ha minél tovább tartana, ellenben a németek máris torkig vannak vele, s szeretnék az amerikai hust és zsirt valamiként nélkülözhetővé tenni, ami ha részben is sikerülne, első sorban reánk volna előnyös.

Egy statisztikai kimutatás szerint a fehérnépű országokban 63,880,000 tehén van, s ezekből 2,640,000 tonna vaj és turó ered, ami pénzértékben 9,307,500,000 koronának felel meg. Az Egyesült-Államoknak csaknem kétszerannyi tehénük van mint Németországnak, kétszerannyi vaját és turót termelnek is. Európában csakis Oroszország mulja felül Németországnak tehénben való gazdagságát. Németországban 8,950,000 drb, Oroszországban 10,000,000 tehén van. Aránylag legtöbb vaját Dánia termel. Angolország és Franciaország körülbelül egyenlő mennyiségű vaját produkál, noha Franciaországnak kétszerannyi tehene van mint Angolországnak, miért is Franciaországban jóval drágább is a vaj. A vaj-termelés de a vajfogyasztás is évről-évre emelkedik. 1898-99-ben a vajtermelés hétésszáz ezer tonnával gyarapodott, a fogyasztás pedig 82,000 tonnával fokozódott. Franciaországban nyolcz-, Németországban öt-, Dániában pedig 10 kg. vaját fogyaszt minden lakos. Legnagyobb tömeg vaját szállít külföldről Angolország: 1877-ben 37,000 tonna volt bevitel, jelenleg pedig 169,000 tonna. Ezen őrési mennyiségnek legnagyobb részét Dánia szállítja. Franciaország bevitelét pedig évről-évre csökken.

—csy.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Hiányos szolgálati bizonyítvány jogosít-e kártérítés követelésére?

A „Köztelek” f. évi 76. számában Hensch tanár ur felel az 557. szám alatt tett azon kérdésre, hogy „Hiányos szolgálati bizonyítvány jogosít-e kártérítésre?” és kifejezés ad azon óhajának, mely szerint jó volna, ha mások is hozzászólnának ezen fontos elvi kérdéshez, miért is bátorkodom az alábbiakban ezen kérdést illetőleg, nézetemnek kifejezést adni.

Általában szolgálati bizonyítványnak magában kell foglalnia:

- a) az alkalmazott nevét;
- b) a szolgálati időt;
- c) a szolgálat minőségét;
- d) a képesség, szorgalom, hűség és erkölcsi magaviseletet;
- e) az aláírást, és jogában áll a bizonyítvány kiállítójának olyan tény, mely az alkalmazott személynek kárt okozhatna — elhallgatni.

Az 1900. évi XXVII. t.-cz. 21. §-a után fűzött magyarázatok mindenben egyeznek fenti bizonyítványi kellekekkel, kivéve a d) alattiakat — melyeknek ellenében azonban az áll: „Kivánatra a szolgálati képesség is tanusítandó”, továbbá, hogy a szolgálat helye kitüntető.

Mindezek után reátérek most már — a jelen esetben — a bizonyítvány kiállítását illetőleg elkövetett hibára. A bizonyítvány kiállítójának kötelessége „kivánatra a szolgálati képességet tanusítani” és a jelen esetben a bizonyítvány kiállítója nem gondolt a törvénynek eleget tenni, ha a bizonyítványban említi, hogy „T. képesített mezőgazda”, ez azonban nem úgy van, mert nem képesítettől, hanem *szolgálati képességről* van szó, ami talán mégis egy kis különbség, mert képesített mezőgazda az okleveles mezőgazda, míg szolgálati képesség oly egyéni tulajdonságok, mint: megbízható, ügyes, a gazdaságnak minden ágában teljes jártassággal bír, jó könyvelő, kitünő levelező, hű pénzkezelő, energikus stb.

Mindezen fejtegetéseim után nézetem az, hogy miután a bizonyítvány kiállítója a törvénynek meg nem felelően járt el — köteles: 1. más bizonyítványt adni; 2. az okozott kárt — ha olyan kimutatható — megtéríteni; azaz, ha be lesz bizonyítva, hogy a nem helyesen kiállított bizonyítvány oka annak, hogy T. M. alkalmazást nem kapott, akkor annak kiállítója köteles olyan arányban a kárt megtéríteni, amint ő nála T. M. az új bizonyítvány kiállításáig javadalmazást élvezett volna, tekintet nélkül arra, hogy egyévi kártérítést kapott, ami ezen ügygyel semmi összefüggésben nincsen.

Aufsatz.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Fontosabb gabonanemünk hizlaló-értéke.

H. J. ur a következő kérdést intézte szerkesztőségünkhez.

Kérnék szíves fevilágosítást arra nézve, hogyan viszonylik a rozs, árpa, buza s zab értéke mint abraktakarmány a tengeri értékehez ha ez utóbbi helyben mmként 13 koronába kerül; s etethetők-e ezek s mily állapotban hizóókrókkal anélkül hogy a hizlalás ezáltal eredményében szenvedne.

Igás lovaimmal eddig fejenként s naponként 5 kilogramm tengeridarát ettettem; de miután most a zabot helyben métermázsnaként 3 koronával olcsóbban beszerezhetem, kérem az iránt szíves fevilágosítását, hogy az 5 kiló tengeridarát pótolhatom-e ugyanennyi zabdarával, nem

csökkenti-e ez az állatok erő kifejtését, s nem silylik-e meg a lovak az átmenetet?

Ha a tengeri q.-ja 13 koronába kerül, akkor fontosabb gabonanemünk mint hizlaló-takarmányok a következő elméleti értékekkel bírnak:

	tápegység	érték koronában
buza	79.8	13.04
rozs	78.5	12.83
árpa	70.7	11.56
zab	62.8	10.27
tengeri	79.5	13.00

Ezt a hozzávetőleges értékviszonyt a tapasztalás is igazolja, mert a gyakorlatban is azt találták, hogy a buza körülbelül úgy hizlal mint a tengeri, míg a többi gabonafélék, de különösen a zab jóval a buza s tengeri mögött maradnak. Csakhogy a zabnak másrészt igen nagy előnye az, hogy zsirral szépen átszótt (márványozott) hust eredményez, mi miatt pl. Angolországban a kiállításokra szánt marhák, juhok és sertések hizlalására szeretik használni. A „Live Stock Journal” is azt írja egyik ideai számában, hogy nincs az a takarmány, mely oly előnyösen hatna a hus tetszetősége s jóságára mint a zab, s ezért nagyon ajánlja azt, hogy a kiállításokra szánt marhák és sertésekkel zablisztból készített gombócokat etessünk a hizlalás utolsó heteiben olyformán, hogy a zablisztet hideg vízzel készítvagyurva, labdanagyságu gombócokat készítsünk belőle, s ezekből eleintén s naponta kétszer 1—2, a hizlalás végén pedig 6—8 gombócot tegyünk a takarmányra; a juhoknak azonban, melyek a gombócokat nem eszik meg, zuzott zabot adjunk és pedig eleintén keveset, később pedig többet. Az angolok ezen tanácsát természetesen csak akkor érdemes követni, ha a hus minősége kellő díjazásban részesül, de ha nem valamely kiállítás, hanem a nagy piac számára hizlalunk, akkor rendesen mellőzni fogjuk a zabot, mert az ára ritkán áll kellő arányban a hizlaló hatásával. Ugyanígy nem igen ajánlhatjuk hizlalótakarmányul a rozst sem, mert az az erőtermelést, de nem a zsirlerakodást támogatja inkább, s állítólag durva rostu hust is eredményez, s így tulajdonképpen csak a buza, árpa s tengeri azok, melyek mint hizlalótakarmányok komolyan figyelembe vehetők, azonban a buza is csak akkor, ha az ára nem mulja felül a tengeri árát. A mi pedig e három szemeseleség kölcsönös helyettesíthetőségét illeti, az fentebbi számainkból vehető ki, melyek szerint a buza s a tengeri körülbelül egyenértékűek, míg az árpából mintegy 12%-al többet kell etetnünk, hogy ugyanazt a hatást érjük el mint előbbiekkal. Az árpát s tengerit darálva szokás etetni, a buza előkészítését illetőleg pedig sziveskedjék a „Köztelek” 1901. évf. 27. száma 559-dik lapját elolvasni.

A lovak számára megfelelőbb abrak a zab mint a tengeri, de a tengerihez szoktatott lovak mégis megsilylik azt, ha ugyanannyi zabbal helyettesítjük a tengerijüket, mert a zabban — fentebbi adataink szerint — mintegy 25%-al kevesebb a táplálóanyag mint a tengeriben. Ennyivel azonban talán még sem kell az adagot szaporítanunk, hogy a zabbal ugyanazt a táphatást érjük el mint a tengerivel, mert a zab előnyös fizikai alkata s a benne foglalt izgató anyagok (avenin?) némileg pótolják a csekélyebb táptartalmát. Ezért azt ajánljuk, kísértse meg úgy, hogy 5 kg. tengeri helyett 6 kg. zabot kapjanak a lovak, de a zabot nem célszerű a lovak számára daráltatni, hanem egészszeműen s némi szecskával keverve etetjük azt, mi által a darálási költségeket is megtakaríthatjuk. A zabetetésre való átmenet természetesen fokozatosan eszközözendő.

Cselkó.

ÁLLATÉRTÉKESÍTÉS.

Rovatvezető: Dorner Béla.

Válasz a pozsonyi sertéskiállítás bírálataira tett észrevételekre.

A Gazdasági Lapok szeptember 28-án megjelent számában Werthemstein Alfréd ur bírálata alá veszi a most lezajlott pozsonyi állatkiállítást, illetve elmondja nézeteit a tenyészsértéskiállítás díjazásáról.

Meg nem állhatja — ugymond — hogy „bizonyos, régi idők óta nálunk divó és sajnos, minden kiállítás alkalmával ismétlődő körülményekre“ föl ne hívja az olvasó-közönség figyelmét.

Ezen „sajnos jelenség“ — szerinte — a kiállítás rendezése és főleg a bírálati rendszer.

Elmondja, hogy mi indítja a felszólásra. Röviden visszaadva, a következő azon körülmény, hogy mongolicza tenyészetének, mely 18-szor — köztük 9-szer első díjjal — lett kitüntetve, most „egyszere olyan alárendelt szerep jutott Pozsonyban.“

Ezen körülmény miatt most azt hiszi, hogy „a nem önálló megítélés felett rendelkező vagyis azon közönség előtt, mely nem saját, hanem a jury ítélete után szokott indulni, — tenyésztésnek jó hírre csorbát szenved.“

Elhibázott intézkedésnek tartja, hogy a bíráló-bizottság 10 tagból állott, mert ő szerinte az „megnehezíti az objektív s igazán szakértő“ bírálatot. Az állítja, hogy akárhányszor hallotta, hogy a jury tagok nem akarnak a bíráltnál közreműködni, mert a „bírálat eredménye nem egyezik meg a nézetükkel s a helytelen s sokszor nevetséges bírálat odiumában nem akarnak részesedni.“

Hiba volt szerinte, hogy a jury az ő tenyészetének malaccainál nem alkalmazta a pontirozást.

Nem tartja helyesnek, hogy a II. díjat — kiállítási oklevelet — hogyan lehetséges egyszerre több kiállítónak oda itélni.

Az I. díj odaitélésénél a sertésjury eljárását a következőképpen helyteleníti:

W. ur 5/IX-én a jury egyik tagjától azt hallja, hogy a legtöbb értékszámot az ő kansas-téséi, koczákánál pedig a Lovassy-féle koczák kapták. Tehát csakis W. ur kanjai fogják kapni az I. díjat. W. ur elutazik Bécsbe s midőn szept. 7-én visszatér Pozsonyba, megütődve látja, hogy nem ő, hanem Lovassy kapta az I. díjat a magyar tenyészsértéseknél.**

Cikkének ezen része megérdemli, hogy szörszerint közöltessék:

„Az én kanjaim állítólag csakugyan a legtöbb értékszámot kapták, a koczákánál pedig a Lovassy Ferencz koczái kapták a legtöbbet. De ekkor észreveszi a bíráló bizottság, hogy tulajdonképpen csak egy díj áll a hazai kondor sertések részére rendelkezésre, és jöhet, örök időtől fogva mindig az apaállatok szokták az anyaállatokat a bíráltnál megelőzni, a bizottság mégsem hozott határozatot, hanem tanácsért folyamodott az összbíró bizottság elnökéhez, aki keveset törődve a sertéskiállítás bírálati szabályzatának 6. és 10. pontjaival, nagy kegyesen oda döntött, hogy össze kell adni az összes értékszámot és így nem az egyes állatokat, hanem a csoportot kell díjazni. Ez pedig homlok-egyenest ellenkezik a szabályzat 14. pontjával, melyben világosan ki van mondva, hogy uradalmak csoportos kiállításért oklevelet kaphatnak.“

Hanem a bírálati szabályzat ekkénti figyelmen kívüli hagyása vagy megváltoztatása felett legalább a bírálat megkezdése

* A tenyészet ugyanis ezúttal nem kapott I. díjat, hanem II-ikat, kiállítási oklevelet.

** A jury 5-én kezdte szeptember 6-án végezte be működését. A bírálati jegyzőkönyv szeptember 6-án zárattott be, tehát szeptember 5-én előleges kombinációról lehetett csak szó.

előtt kellett volna határozni, mert nagy különbség az, hogy egy csoport, vagy egyes állatok bíráltatnak-e meg. De még az előbbi esetben is alig hiszem, hogy az én csoportom, mely 15 kan, 17 koca és 20 malacz, tehát 52 darabból állott, miután kanjaim állítólag így is a legtöbb értékszámot nyerték, szemben a Lovassy Ferencz 12 kanból és 4 koczából, tehát összesen 16 darabból álló csoportjával, nem kapott volna hasonlíthatatlanul több értékszámot?!!

Végül kifogásolja, hogy a bírálat eredményét egyes lapok különféleképpen hozták, s tenyészetét azért, mert a kitüntetettek sorrendjében hol elől, hol hátul volt felemlítve: „degradálva látja“ és ebből kiindulva, így szól: „csak nem változtatták meg harmadjára a kifüggesztve volt díjazást?“ stb. stb.

Nem szívesen teszem ugyan, de többféle okból kénytelen vagyok, mint a csoportnak volt biztosra, a W.-féle cikkre válaszolni, illetőleg a való igazságot előtárni. Hangoztatnom kell, hogy a bírálóbizottság működésében teljesen saját tudása és lelkiismerete szerint jár el, de szuverén s így nem tartozik számolni azzal, hogy kinek állatait miért pontirozta le, vagy föl (talán jobb az illetők érdekében, ha az okokról hallgatunk?) és egyáltalán nem is volna megengedett dolog, hogy a jury így a nyilvánosság előtt — tegyen gyónást. Hiszen, ha minden olyan kiállító, aki nem kap első díjat, panaszát a nyilvánosság elé vinné, hová jutnánk?

Mindazonáltal nem reflektálva a glosszár tenorjára, tisztán objektíve akarok a kérdéshez — és tisztán privát mulatságból — hozzászólni most az egyszer, mert nem szeretném, ha a dolog agyonhallgatása által azon látszatot keltenék, mintha W. urnak oka lett volna a kirohanásra a jury igen tisztelt tagjai s azok működése ellen.

Elfogulatlan, tárgyilagos kritika előtt nem szabad az ilyen nyilvános és közzgazdasági szempontból igen fontos működés terén elzárkózunk, sőt köszönettel kell venni — nézetem szerint — azt, ha létező és tényleg fennálló hibák vagy ferdeségek lecsiszoltatnak. W. ur azonban, amint látom nem épen elfogulatlan kritikus és kritikája — bocsánatot kérek — a legjobb akaratral sem mondható „tárgyilagossnak“.

Arra, amit cikkéből a főntebb szörszerint idéztem, bocsánatot, de nem lehet reflektálnom, mert ha ő azt még egyszer figyelmesen elolvassa, befogja látni, hogy ellentmondásokba keveredett, s így jobb, ha azt tovább nem taglaljuk. Mert a bírálati szabályzat illető pontjaira való hivatkozása által még jobban belekuszálódik a dologba s már-már érthetetlen lesz. Mert azt, amit a „legjobb értékszámokról“ mond, nem akarom, nem merem úgy értelmezni, mint ahogyan soraimból kivehető, mert hiszen akkor a legtöbb értékszám a sertések számával volna arányban és így föltétlenül az kapná az I. díjat, aki 100 drb sertést állít ki, mert 100 drb után több értékszámot kap, mint az, aki csak 10 drbot állított ki. Ismétlem, hogy az ilyen következtetést nem teszem föl W. urról, hanem betudom annak, hogy rosszul tudta megértetni magát.

Egy másik ellentmondás ott üti föl magát, midőn a jury-nek régi idők óta tapasztalt sajnálatos eljárása fölött panaszokodik, de mert sokszor öt I. díjjal tüntette ki, akkor nem tette azt szövé. Most, hogy nem kapott az ilyen régóta rosszul működő jury-tól I. díjat, most rögtön kessz a megszólással*). Tehát az ember olyan impressziót nyer, hogy ezen régi nyomokon haladó jury eljárása talán akkor is rossz

*) Megjegyzem, hogy a pozsonyi sertéskiállítás jury tagjai a legnagyobb részben olyan elismert szakértélyű urak voltak, kik eddig még nem voltak bíráló bizottságban, sőt a bírálat maga is új rendszer volt.

volt, midőn W. urat annak idején I. díjjal jutalmazta? vagy csak most, midőn nem neki ítélte oda az I. díjat?

De áttérek a bírálat lényegére.

A sertések bírálata az általam készített pointslapok alapján 50 pointsre (értékszámra) történt.

A mi sertéskiállításunk módja egészen speciális módozatu s jellegű. Midőn a sertéskiállítás csoport-biztosának ez előtt 2 évvel fölkértek, gondosan áttanulmányoztam a külföldi bírálati eljárásokat, mert azt ambicionáltam, hogy a lehető legtökéletesebb s — a mi viszonyaink között — a legigazságosabb bírálatot tegyem lehetővé, nehogy azt halljam, amit most hallok W. urtól, azokat a bizonyos „sajnos körülményeket“. Hogy a jury tagjai közül többen elismerésüket fejezték ki a bírálat tökéletes lefolyása és megtörténte fölött, s dicsérőleg nyilatkoztak, az most már mellékes dolog. Nálunk legnehezebb a csoportosan kiállított anyag bírálata. A németek minden egyes sertést külön-külön rekeszben helyeznek el, s így azután lehet is bírálni az egyes állatokat. Nálunk ellenben, a mi gazdasági viszonyaink között egy tenyésztő nem állít ki 1—2 darab sertést, hanem sokkal többet és így egy rekeszben van 4—6—10—12 stb. darab állat is, egy kiállítónak pedig van különféle nemű, koru állata.

Hogy gondolja most ezeket W. ur helyesen megbíráltatni? Kihajt a 10 kan közül „blindre“ egyet s abból következtet a többire?

Miúgy jártunk el, hogy egy tenyésztőnek csoportját alaposan megbírálhassuk, hogy kanokat, koczákat csoportonként azaz rekeszben külön-külön pontiroztunk, s a 2 point számból kijött átlaggal állapítottuk meg, hogy az egész kiállított csoport miféle értékszámot kapott? Azaz X vagy Y tenyészté milyen? Azt hiszem, a mi viszonyaink között ez a helyes eljárás, de a bírálati szabályzat is úgy lett összeállítva, hogy egy-egy nagyobb kiállítónak csoportja legyen díjazva.

A mongolicza-kanoknál a legmagasabb értékszám (44.7 points) Werthemstein-félekanokra adatott, koczák után azonban sokkal magasabb points (45.4) jött ki a Lovassy-féle koczákánál.

Ezen értékszámok után a legmagasabb volt a gróf Pongrácz-féle tenyészeté, vagyis kanok után 42.9 points, koczák után 43.4 points.

Miután Lovassy- és Werthemstein-féle tenyészetek értékszámai sokkal magasabbak voltak a többinél, a jury azon tanakodott, nem volna-e lehetséges az, hogy ezen két tenyészet közötti verseny úgy oldatnék meg, (tekintve, hogy csak egy első díj van, melyhez még tisztelet díj járul) hogy egyik kapja az I. díjat, a diszoklevelet, a másik pedig az értéktárgyat. Ezen kérdésben fordultunk az összbíró bizottság elnökéhez privát kérdéssel (hisz ő a díjazásba egyáltalán nem is folyt be!) hogy tekintettel a jelenlegi állapotokra, lehetséges volna-e az I. díjal elválasztani a tiszteletdíjtól, úgy hogy most kivételesen ne egy kiállító kapja meg a diszoklevelet is és a tiszteletdíjat is. Erre mondotta az összbíró bizottság elnöke, hogy a fönnálló szabályok szerint e kettő egymástól el nem választható. Így tehát a pártatlan igazság elve szerint tettük azt, hogy átlagot vontunk a kan és koczár értékszámai között s a kijött számok alapján ítéltük oda a csoportra, azaz x vagy y tenyészetére a rendelkezésre álló díjakat.

Az eredmény a következő volt:

Lovassy-féle kanokra esett 42.8 points	} átlag 44.1 points
„ „ koczákra „ 45.4 „	
Werthemstein-féle kanokra esett 44.7 points	} átlag 43.6 points
„ „ koczákra „ 42.5 „	
gróf Pongrácz-féle kanokra esett 42.9 points	} átlag 43.1 points
„ „ koczákra „ 43.4 „	

És így tovább. Eszerint a legmagasabb értékszám átlagot Lovassy csoportja kapta, tehát I. díjat neki kellett odaitélni, az utána-következő kiállítók II. díjat, azaz kiállítási oklevelet kaptak, egészen a 40-ik értékszámig,

akik ezen po
nem lettek díj

A kiállítók
a) Werth

grác, c) gróf
örgróf, e) kap

Ezenkívül
a) a szé

ur (versenyen
ból rendezett

Igy áll a

befogja látni

kedem, — hog

és a bíráló h

sünkre vonatk

gultságból s

erednek.

W. ur

dolgokra vona

Hogy a

rozás alá, az

mert ha teny

akkor az voln

állatok bírálg

s elvontuk vo

posan kellett

egy olyan álla

lesz tenyészte

hogy mivé fog

Hogy a

let) egyszerre

tényleg lehet

volna ha I. l

meg? A néme

ként csinálja

Tessék azonl

tenyésztőnek,

díjat adni s

hiszem, az m

inkább lemond

A német

tes, korcsma

gazda állít ki

és nem tekint

kapnak is, me

márka díjat

nekik.

Nálunk a

díjat nem, ha

oklevelek szá

— nincsen kö

lehet egyszer

lehet megütö

Hogy ell

sek jury-jébe

vitatkozni, de

objektív és

megnehezítve.

és kisiparos u

sek bírálatán

ezt, — amit

is megkezdtek

is. Ugy fogom

és olyan sert

nekünk tetszik

azoknak is te

sértésanyagun

igen rövid id

azaz ök egyed

válík be és

ami czélből

föhlizalásnál,

nyésztés egy

igyekezzünk

azoktól, kik e

nélkül közlik

talataikat!

W. ur

később igazat

jai közül több

sokat profitiro

párti uraktól.

Hogy a

bírálat sokszo

igazán esodá

működött ura

akik ezen points számon *alul* maradtak, azok nem lettek díjazva.

A kiállítási oklevelek sorrendje ez volt:

a) Wertheimstein tenyészet, b) gróf Pongrácz, c) gróf Wenckheim Frigyes d) Pallavicini örgróf, e) kaposvári béruradalom.

Ezenkívül kapott még kiállítási oklevelet:

a) a szép anyagért, Kornstein Hermann ur (versenyen kívül állított ki), b) a *szalontaiakból* rendezett csoportért Kenyeres János ur.

Igy áll a dolog a valóságban. Ezek után befogja látni W. ur — és ebben nem is kételkedem, — hogy az összbíró bizottság elnöke és a bíráló bizottságra s az egész működésünkre vonatkoztatott állításai csak nagy elfogultságból s a viszonyok nem ismeréséből erednek.

W. ur által *hibás eljárásnak* declarált dolgokra vonatkozólag csak röviden nyilatkozom.

Hogy a jury *malaczkokat* nem vett pointírozás alá, az szerintem csak helyes eljárás, mert ha tenyészállatok bírálatáról van szó, akkor az volna a hiba, ha ezen fiatal, fejletlen állatok bírálatásával lőttünk volna az időt s elvontuk volna azon csoporttól, melyet alaposan kellett szemügyre venni. Különben is egy olyan állatot, mely csak 1—1 $\frac{1}{4}$ év múlva lesz tenyészképes, s melynél nem tudni, hogy *hogyan* fog fejlődni? bírálatni nem érdemes.

Hogy a jury a II. díjat (kiállítási oklevelet) egyszerre több kiállítónak ítélte oda, azon tényleg lehet vitatkozni. Kérdem azonban jobb volna ha I., II., III., IV. stb. díjakat állapítunk meg? A német gazdasági egyesület persze más-ként csinálja a dolgot, ott negyedik díj is van. Tessék azonban itt nálunk egy régi hirves tenyésztőnek, mondjuk egy uradalomnak IV-ik díjat adni s ezt vele oklevélben közölni. Azt hiszem, az megköszöni, de nem kér belőle, inkább lemond „e kitüntetéséről.”

A németeknél ez megy, mert ott egy hentes, koresmáros, tanító, pap és *legfőképp kispap* állít ki állatokat, akik nem veszik zokon és nem tekintik *degradálásnak*, ha IV-ik díjat kapnak is, mert kapnak *mellette 400—300—200 márká díjat is!* Ezen pénz pedig „jól esik” nekik.

Nálunk nagytenyésztők és uradalmak pénz-díjat nem, hanem oklevelet kapnak, kiadandó oklevelek száma — a dolog természeté szerint — nincsen korlátozva. Így esik meg, hogy oklevelet egyszerre többnek kapnak és ezen nem lehet megütni.

Hogy elhibázott intézkedés volt a sertések jury-jébe sok tagot beválasztani, azon lehet vitatkozni, de már azon nem, hogy ezáltal az objektív és „igazán szakértői” bírálat lenne megnehezítve. Most volt első eset, hogy hizláló és kispapas urak vettek részt a tenyészsertések bírálatánál. En részéről csak örülök, hogy ezt, — amit különben a művelt nyugat gazdái is megkezdték már — megvalósíthattam nálunk is. Ugy fogom fel a dolgot, hogy nemcsak egy és olyan sertéseket kell tenyésztenünk, amelyek *nekünk* tetszik, hanem meg kell tudnunk, hogy azoknak *is* tetszik-e? S azok jónak tartják-e sertésanyagunkat, kik azt tőlünk az elletés után igen rövid időre *használat végett* megveszik, azaz ők egyedül tudják, hogy anyagunk miként válik be és minőségére nézve beválik-e ott, ami ezéltől azt mink kitenyészjük (tehát a főlizlálásnál, levágásnál stb.)? Ne csak a tenyésztés egyszóvalu ösvényén haladjunk, hanem igyekezzünk tanulni az *értékesítés mezején* is azoktól, kik ebben mérvadók és akik *ott érdek-nélkül közlik velünk véleményüket és tett tapasztalataikat!*

W. ur nem ért velem egyet *most*. Majd később igazat fog adni nekem, mint a jury tagjai közül többen, kik bevallották, hogy igazán sokat profitáltak a jurybe beválasztott *másik párti* uraktól.

Hogy a jury tagjai nem értenek egyet a bírálat sokszor neveléses eredményeivel? Ezen igazán csodálkozom. En az e alkalommal ott működött uraktól, éppen ellenkezővéleményeket

hallottam, és hogy jövőre ilyen tisztségtől távol fogják magukat tartani? nos! azok az urak előttem *éppen ellenkezőleg* nyilatkoztak! Megjegyzem: *ők maguktól* nyilatkoztak!

W. ur „degradálva” látja tenyészését, mert nem lett I. díjjal kitüntetve, s mert — mint többen — II. díjat kapott a sorrend fel- említése nélkül. Erre legyen szabad a következőket megjegyezni. Azt hiszem W. ur ismeri a római polgár mondását, ki inkább ment falura patriciusnak, mint maradt volna Rómában egyszerű polgár. Nem vonom kétségbe, sőt elismerem, hogy W. ur sertésenyészeté kiváló anyag s értem, hogy legtöbbször I. díjat nyert már. De ezen I. díj elnyerése, vagyis a *verseny esélye* nem a jurytól, hanem a *kiállított anyaggal konkuráló anyag kvalitásától* függ. Egy kisebb kiállításon I. díjat elnyerni, kétségtelen, szép dolog. Ott azonban, — mint ez Pozsonyban is megtörtént — *hol egyik elsőrangúbb tenyészlet konkurrál a másikkal*, hol igazán nehéz a döntés, mert az ország hirvesebb, igazán jó anyaga kerül bemutatásra, ott már maga a verseny is *magasabb stílusú* volt, tehát ha W. ur magas points számokat kap, mint ilyen elsőrangú versenyben kapott az anyagáért, ott — bocsánatot kérek — nem lehet beszélni: „degradálásról”.

Hogy a bírálat eredményéről az egyes lapok különféle referádákat hoznak, — arról a jury igazán nem tehet. Az majdnem minden kiállítás után megtörténik, hogy sértett ambícióval, egy, s más okból, mondjuk: „sajnos körülmények” miatt neheztelések támadnak, sőt — megengedem — lehet az is, hogy azok távol tartanak a jövőben egyeseket az ilyen mozgalmakban való részvételtől.

Kár volna a sertésenyésztési viszonyainkra s a jövőben tartandó sertéskiállításokra, ha W. ur is azok közé számítaná magát, kik a „rien onblie” elvét követik.

Legyen szabad azonban megjegyezni, hogy ha mindazok, kik ily hamar, ily elfogultan és csak „hallott dolgok” után itélkeznek és ha minden olyan kiállító, kinek ambícióján ilyen „vélt” sérelmek esnek, panaszaikat *ilyen módon* a nyilvánosság elé viszik, akkor nem fog akadni sem kiállító, sem rendező és ha mindenki távol tartja magát az ilyen mozgalmaktól, vagyis, ha azoknak, kik *önzellel, tisztán hazafias érzelmektől buzdítva fáradoznak és vállalnak a „közért” ilyen szolgálásokat*, mint vállalt például a sertéskiállítás mélyen tisztelt juryje, — ilyen elismerésben van részükhöz és olyan „kiállítási oklevelet” kapnak jutalmul, mint a melyet a „Gazdasági Lapok” szeptember 28-ik számában Wertheimstein Alfréd ur állít ki, — akkor tényleg el fognak maradni a „tologatók” és magára fogják hagyni a „kátyuban” a magyar közgazdaságnak döcögő szeke- réit, melyet előbbre tologatni igyekeztek.

Különben ezen egész ügyre vonatkoztatva idézem Nestroy kérdését: „A quoi cela est il bon?”
Dorner Béla.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

568. kérdés. Ez évben zabom között rop-pant sok vadborsó van, (melynek magja, ugy-szintén virágja is egészen hasonló a tavaszi takarmányborsóéval). Kérek szives választ arra nézve, hogy ezen vadborsó etethető-e darálva növények vagy tejelő állatokkal káros következmény nélkül?
M. L.

569. kérdés. Tyukjaim között kopaszodás állott be úgy, hogy némelyiknek (a hátán különösen) semmi tolla. A baj már tavasz óta tart, nem javul, hanem terjed. Hogy kell az állatokat gyógykezelti, hogy a baj javuljon?
S. F.

570. kérdés. Bér szerződéseim értelmében a szántóföldállomány $\frac{1}{6}$ -részét takarmánnyal vagyok köteles elvetni, a bérlet megszűntekor az utód köteles a vissza és megmaradt takarmányokat készpénzen a piaci ár szerint tőlem megvenni, ha használható állapotban van. Mivel az átveendő takarmányok között zombolyázott csalamádé is van; kérdem tisztelt gazdátársaimat, takarmány-e a zombolyázott csalamádé vagy sem és mi az ára egy köbméternek.
L. B.

571. kérdés. Igen kérem t. gazdátársaimat lehetőleg mielőbb a lap utján velem közölni, hogy a tengerinél — ha az már kalászképzését befejezte, levágván takarmánynerés czéljából a zászlaját — nem lesz-e ez káros befolyással a szem vagy a kalász fejlődésére. Van székely, csinkvantinó és magyar tengerim; a két előbbi előbbre van a kalászképződéssel, míg a takarmánynerés a magyar és székely-nél volna a legnagyobb. Igen kérem egyáltalán a tengeri lebugázása körül szerzett tapasztalataikat velem közölni.
A. H. D.

572. kérdés. Fekete lapos talaju kertembe ültetett lugos szőlőmön nagy mérvben fellépett egy betegség, melynek nevét és az ellene való védekezést nem tudom.

Mellekelve küldött fűrtökön a betegség különböző fejlődési fokai könnyen felismerhetők.

A szőlővenyigén és a levelen a betegségnek semmi nyoma nem látható.

Tisztelettel kérem velem közölni a betegség nevét és az ellene való védekezés mód-zatait.
L. G.

573. kérdés. 25 hold czukorrépat termesztettem szerződés nélkül, minthogy pedig a gyár potom árt kinal eme repámért, így magam gazdaságomban óhajtom azt fölhasználni.

Tisztelettel kérem tudatni, ha hizómarhánál naponta 1000 kg. élősulyra 80 kg. takarmányrépat szoktunk adagolni, elegendő-e czukorrépatból 40 kg. Természetes, hogy ehhez még a szokásos abrak és szalastakarmány fog adódni.
S. A.

574. kérdés. Kezelésem alatt lévő gazdaságban mintegy ötven holdat kitevő szarvasmarha és lölegető van, melyen az (e vidéken) u. n. giliczetüske annyira elhatalmasodott, hogy körülbelül egyhatod részét foglalja el a legelő-nek. Kérdem van e mód, mely szerint e kelle-metlen növényt szántás nélkül kiirtani lehetne.
Sz. K.

575. kérdés. A késedelmes tengerivetés folytán 2 hold földön, mint alkalmazottnak nem termett semmiféle tengeri, mégsem lehetett kapálni és így a vad muhar fölverte; igen jól meg lehetett volna szénának kaszálni, de az uradalmi ökrökkel legeltették; követelhetem-e ennek kárpótlását, avagy mennyit követelhetek 2 magyar hold után terményjárandóságot? Kiváló tisztelettel
B. J.

576. kérdés. Kezelésem alatt lévő gazdaságban a gulyának legelőszüke miatt egy tábla löherét szabadítottam meg, legeltetés czéljából, a gulyás számadóknak azon szigorú utasítás illetőleg rendelettel, hogy azon csak rövid ideig időzzék és úgy ügyeljen, hogy minden ebből kifolyó kárért felelős.

Ma délelőtt azon jelentéssel futott hozzám a gulyás, hogy jöjjen rögtön, mert a gulyában több darab a herén felfuvódott. Azonnal a helyszínre iparkodván, 8 darabot a legnagyobb mérvben felfuvódva találtam, melyek közül egy drb éves borju már elpusztult volt, a többi 7 darab különböző koru tinót sikerült Lakner cseppek segélyével az életnek megtartanom, úgy hogy semmi bajuk nincsen.

Főnököm az egy darab elpusztult borjut általam kárpótoltatni kívánja, kérem velem tudatni, hogy jogosult-e ez vagy nem. Továbbá, hogy a gulyással, ki tényleg a hiba okozója, megtéríthetem-e az elpusztult borjut, melynek becsértéke leltár szerint 85 korona.
H. Gy.

577. kérdés. 14 hónapos korában először felbugatott telivér yorkshirei koczáim hasassá-

gának 7-ik hetében ismeretlen okból elvételt ez év május végén.

Ez idő óta minden 23—25 napban rendszeren bugódik anélkül azonban, hogy malacot kapna. Megpróbáltam már a kanváloztatást és a lesóványítást is, de eredménytelenül.

Mivel a szóban forgó kocza ritka szép példány és fiatal állat: nem szívesen rekeszteném ki a tenyészetből — tisztelettel kérem hát úgy e rovat igen tisztelt szaktudósait, mint e téren tapasztalattal bíró gazda társaimat, szíveskedjenek tanácsot adni arra nézve, mit kell tennem ezzel a koczával, hogy vemhes legyen?

Sz. E.

Feleletek.

Vadborsó mint takarmány. (Felelet az 568. sz. kérdésre.) Miután a veteményi borsónak a magja kitűnő takarmány, azt kell feltételeznünk, hogy annak a vad borsónak, melyet megkereső nekünk nem mutatott ugyan meg, de amelyről azt írja, hogy a virága s a magja egészen olyan mint a tavaszi takarmányborsóé, épp oly kitűnő takarmánynak kell lenni. Ezért azt tartjuk, hogy a kérdéses vadborsónak a magja bátran etethető, s hogy nem kell attól tartani, hogy az károsan is hathat; azt a gondolatot pedig különösen jónak tartjuk, hogy megkereső a növendékállatok s a fejősteheneknek szánta a vad borsót, mert ez a kétféle állat tényleg a leghálásabb a borsó iránt, a mennyiben ugyanis a borsó úgy fehérgazdag-sága valamint behatóbb táplálása folytán első sorban a növendékállatok (beleértve a csikókat is) s másodsorban a fejőstehenek számára van takarmányul rendeltetve. Szívesen eszi a borsót a többi állat is, csak hogy nem oly fogékonyak a borsó kiváló táphatása iránt mint előbbiek.

Cselkó.

Tyukok kopaszodása. (Felelet az 569. sz. kérdésre.) A tyukok kopaszodását vagy a bőrnek, főképen állati élőködök (tolltettek, rüh- atkák) okozta megbetegedése, vagy pedig tete- mes anyagvesztés szokta előidézni. Ez utóbbi- nak előidézői szintén állati élőködök, nevezetesen azok, amelyek vért szívják a szárnyasok testéből. A bőrnek tetvek okozta megbetege- dése könnyen felismerhető, amennyiben a tollak szétválasztása után a bőrön és a tollak között nagymennyiségű tetvet lehet látni, (egynéhány tetű nem idéz elő zavarokat). A tollas bőrré- szekben előforduló rühösség igen ritka; a bőrt ilyenkor borító hámlemezekben nagytóval a rühatkák megláthatók. A vért szívó élőködök közül legtöbbször a közönséges baromfiatka (Dermanyssus avium), ritkán a közönséges po- loska szokta a tyukokat megtámadni, még pe- dig éjjel. A baromfiak testén nappal rendsze- rint nem találhatók az élőködök, de annál na- gyobb számban a baromfiólak falának, falrészei- nek és berendezési tárgyainak részeiben, repe- déseiben mint mákszemnyi, élénk piros, eset- leg mozgó képletek. Nagyon valószínű, hogy jelen esetben ezek az élőködök okozták a bajt, tanácsos ennél fogva a baromfiólat ala- posan átkutatni.

A baromfiakat, esetleg poloska okozta kopaszodásnál a baromfiak gyógykezelése, el- tekintve azok jobb táplálásától, nem szük- séges, csak nappal a baromfiólakban rejtőz- ködő élőködök előléseire kell törekedni. Ebből a célból az ol farészeit, hacsak lehet, legcél- szerűbb elégetni, ellenkező esetben azokat az alább említendő módon kezelni. Nappal, ami- kor a tyukok a szabadban vannak, a falakon jevő rések közül a vakolatot lekapatatjuk, az

esetleg talált élőködöket előljük, majd azután a falakon az összes repedéseket és réseket jól bevakoltatjuk. Ezt követheti az ol farészeinek gondos átkutatása, a talált élőködök előlése és az összes farészeknek, ugyancsak a padlónak forró luggal, oltott mézszel, vagy pedig 5%-os karboloiddallal, kátránnyal való beke- nése, a falak bemeszelése. Karbol, kátrány al- kalmazása után a szárnyasok csak az ólnak gondos szellőztetése után bocsátandók be. Jó szolgálatot tehet a farészeknek 20—50-rész víz- zel hígított ánizs- vagy rozmarinolajjal való lelocsolása. Kisebb állományban az egyes szár- nyasokat rovarporral, kénvirággal lehet behinteni akképen, hogy a port a tollak szétválasztása után a bőrre fújjuk. Az ólnak gyakori vizsgá- lata és tisztogatása továbbra is szükséges. Ha a szárnyasok számára esetleg más, ólat lehetne berendezni, azzal azonnal meg lehetne szün- tetni a bajt.

Tetvek eltávolítására ajánlható a szárnya- sok tollazatának benedvesítése ánizs- vagy roz- marinolajos vízzel, vagy rovarporral, kénvirág- nak befúvása a tollak közé. Rühösség kénfü- rösztésekkel gyógyítható.

Dr. M. J.

Zsombolyai csalamádé kazal értéke. (Fe- lelet az 570. számú kérdésre.) A zsombolyai csalamádé épp úgy takarmánynak tekin- tendő, mint ahogy a zöld csalamádét vesz- szük annak, s ha a zsombolyai kazal pénz- értékét akarjuk kiszámítani, akkor a zöld csalamádé pénzértékéből célszerű kiindulnunk, amennyiben ugyanis alig követünk el nagyobb hibát, ha azt tetelezzük fel, hogy 1 q. zso- mbolyai csalamádé annyit ér mint egy 1 q. friss csalamádé. Miután pedig 1 köbméter zsombolyai csalamádé, úgy a „Köztelek Zsebnaptár“ ada- tai, valamint a M. Óvárott eszközölt próba- mérések szerint 5'5—6'0 q. sulyjai bir, a zso- mbolyai kazal köbméterjét 5'75 q. friss csalamá- déval vehetjük egyenértékűnek. Ha tehát a friss csalamádé q-jának pénzértékét ismerjük, akkor könnyen kiszámíthatjuk a zsombolyai kazal pénzértékét is, ha pedig a friss csalamá- dénak nem ismerjük a pénzértékét, akkor nem tehetünk egyebet mint annak vegyi összeté- lét oly szálastakarmánnyal viszonylatba hozni, melynek piaci ára ismeretes előttünk. Ilyen rendszerint a középminőségű réti széna, mely vegyi szempontból (3 : 3 : 1 arány szerint, ugyi viszonylik a friss csalamádéhoz, mint 1 : 4'3-hoz. Így tehát azt találjuk, hogy 1 köbméter romlatlan zsombolyai csalamádé kb. annyit ér, mint 133 kg. középminőségű réti széna.

A takarmányrépával is viszonylatba hoz- hatjuk a zsombolyai csalamádét, ami azért is jogosult, mert rendszerint répa helyett szok- tuk azt etetni. Csak hogy itt nem szabad meg- feledkeznünk arról, hogy a répa táplálóanyagai hatásosabbak mint a csalamádé táplálóanyagai, vagyis, hogy pl. 1 kg. répacukor nagyobb táphatást képes kifejteni, mint 1 kg. csalamá- decukor, s hogy ez a különbség mintegy 25—40%-ot tesz ki a répa javára. Ha tehát ezt a számítását óhajtjuk követni, akkor ugy alakul az okoskodásunk, hogy az átlagos össze- téltű csalamádé pedig 14'0 tápegységet tartal- mazván, a répa tápegységeit 25—40%-al, vagy mondjuk kerek számban $\frac{1}{3}$ -al szaporita- nunk kell, s így a takarmányrépa s a csalamádé közötti értékviszony olyan mint 14 : 17'75-höz, minél fogva 1 köbméter zsombolyai kazal kb. annyit ér mint (14 : 17'75 = X : 75 =) 450 kg. takarmányrépa. Ezen s az előbbeni hozzá- vetőlegesen számítás szerint tehát 1 köbméter zsombolyai kazal 133 kg. középminőségű réti

szénával, vagy 450 kg. takarmányrépával tekin- tethető egyenértékűnek, amiből az is következik, hogy 450 kg. takarmányrépa annyira becsülendő mint 133 kg. középminőségű réti széna, amit ellenpróbával is igazolhatunk, mert 133 kg. réti szénában 80 tápegység, 450 kg. takar- mányrépában pedig 60 tápegység foglaltatván, ha a répa tápegységeit — mint 25—40%-al hatásosabbakat — $\frac{1}{3}$ -al szaporítjuk, szintén 80 tápegységet találunk benne.

Cselkó.

Tengeri lebugázása. (Felelet az 571. kér- désre.) Ha a tengerinek csupán zászlaját akkor vágják le, mikor a tengeri már elvirágozott, tehát amikor a megtermékenyülés megtörtént, ezzel a tengerinek mit sem ártanak. De takarmány- nyereség céljából nemcsak a zászlót, hanem ezzel együtt a felső 3—5 levelet is le szokták vágni. Így már a csövek fejlődésükben hátrál- tatva vannak, mert a levelekben a tápanyagokat feldolgozó szervek egyrésztől fosztott meg a tengeri.

Habár növényfiziológiai szempontból te- kintve a dolgot, a lebugázás a növények kárára van, a gazdák a lebugázást sok esetben elő- nyösnek tartják. Különösen akkor, ha a tengeri érése megkésített és főleg az erőslombu, magas- szaru fajtaéknál. A lebugázott tengeri csöveit ugyanis jobban éri a nap és a levegő, s így azok előbb száradnak ki.

Korán lebugázni semmiestre sem szabad a tengerit, mert ez esetben a szemek töpped- tek lennének. Általában a lebugázást akkor kell végeztetni, ha a felső cső melletti levél már elszáradt, s ha a szemek már keményednek.

M. Gy.

Lugasszőlőről beteg fürtök. (Felelet a 572. kérdésre.) L. G. Szatmármegyéből küldte be a beteg szőlőfürtöket. A fürtökön egyes bogyók oldalán behorpadt ólmosszínű foltok vannak, más bogyók egészen sárgásbarnák, borsziműek. E bogyókat a peronospora tamadta meg. A legtöbb borsos bogyón szürkés molychok képében a szürke penész (a Botrytis cinerea gomba) is mutatkozik.

Mást most nem lehet ajánlani, mint a be- teg bogyók levágását és elégetését. Továbbá nagyon jó lesz a fürtöket úgy illeszteni, hogy a nap és a levegő hozzájuk férjen s ugyan e célból a fölösleges leveleket eltávolítani. A most említett munkák egyszersmind a szőlő érését is fogják siettetni.

M. Gy.

Marhahizlalás cukorrépával. (Felelet a 573. sz. kérdésre.) A cukorrépában legalább is másfélszer annyi a táplálóanyag, de a neme- sített cukorrépa kétszer is annyi emészthető anyagot tartalmaz, mint az igen nagyra nö- vő takarmányrépa; így azután a cukorrépa 1.5—2-szer akkora táphatást is képes kifejteni, amiből az következik, hogy a hizómarhával bátran etethetünk 1000 kg. élősulyra 40 kg. cukorrépát 60 kg. takarmányrépa helyett, s hogy így legalább is akkora, de valószínűen nagyobb súlygyarapodást fogunk elérni, mint midőn a takarmányrépa mellett maradunk. Azonban nemcsak a hizómarha, hanem a többi állatok is hálásabbak a cukorrépa iránt, s hogy takarmányul mégis inkább a másik répát természetjük, azt csakis a nagyobb termésé okozza. Mióta azonban a cukorkrizis leszorí- totta a cukorrépa árát a külföldön is komo- lyan foglalkoznak az etetésének kérdésével, s pl. Németországban arra kezdenek most beren- dezkedni, hogy a cukorrépát felszeletelve s mesterségesen szárítva mint kereskedelmi takar- mányt is hozzák forgalomba, mert a német gazdák azt a nézetet vallják, hogy a cukor- krízis ellen nem a cukorrépatermesztés, de

TATAI DARABOS SZÉN TOJÁS BRIKETT

BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szent-Péter, Dorogh, Tokod, Ebszöny. — EBSZÖNYI MÉSZ.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

lokomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez.

a czuko
amit na
ugy ter
is kitün

(G)
legbizto
ják és
azonban
retné
ményt
kát a le
áll, hog
léhet, k
évig elő
részek
kat már
mire a f
gyengül

De
legelőn
kat ne
gillizeti
vagy sz
son mag
ban) a
tandó.

Ká
földért.
szegődm
leg sem
ennek ol
adó, ese
időben
termés
vezethet
hanyags
det a ke
az alka
jogigény
egy rész

A
hető terr
miből az
jön, de a
a kárpót
is állapít
ilyen es
szokás k
földéért
nemcsak
kivüli idő
a föld
méltányo
legalább

Ká
let az 57
jogelv, h
megbizot
tárgyakér
vagy han
megtérít
a biztosít

A
borjuért
Az
elfogadot
kezelője
átruházha
kezelésév
zésével
gazdaság

A f
joga van,
magának
fizetni ne
intézőre
gulyást
ellenezte.

Tem
let az 57
és május
zását na
hurutos v

a czukorgyártás megszorítása által kell hatnunk amit nagyon megkönnyít az, hogy a czukorrépa ugy természetes minőségben valamint szárítva is kitünő takarmány.

Giliczetüske irtása. (Felelet az 574. kérdésre.) A giliczetüske (Ononis Spinosa) irtásának legbiztosabb módja az, ha a talajt felszántják és néhány évig kapást természetnek. Mivel azonban a kérdésttevő tüskés földjét nem szeretné felszántani, egyéb móddal is jó eredményt érhet el, feltéve, hogy az ajánlott munkát a legnagyobb gondnal végzik. Ez abban áll, hogy a giliczetüskét aminő mélyen csak lehet, ki kell vágatni. De a giliczetüske több évig élő növény, s így a földben maradt szárrészek itt-ott megint kihajtanak. Az új hajtásokat már zsenge korokban folyton ki kell tépni, mire a földben maradt szárrészek egyre jobban gyengülnek s vére elhalnak.

De arra is kell nagyon vigyázni, hogy a legelőn a makvak után a giliczetüske új tanyákat ne üssön. Azért arra kell ügyelni, hogy a giliczetüske se a legelőn, se a közeli utszéleken vagy szomszédos földeken valahogy ne hozhasson magot, miért virágzaskor (június—júliusban) a legelővel szomszédos területeken is itandó.

Kárpótlás termést nem adott tengeri földért. (Felelet az 575. sz. kérdésre.) Ha a szegődményképpen átengedett tengeri föld tényleg semmi termést nem adott, mindenekelőtt ennek oka kiderítendő. Ha ennek oka a munkaadó, esetleg azért mert a földet nem a kellő időben szántotta meg, vagy vetette el és a termés hiánya tehát csak ezen körülményre vezethető vissza, nem pedig az alkalmazottnak hanyagságára, vagyis arra, hogy a tengeri földet a kellő időben meg nem kapáltatta, akkor az alkalmazottnak kárpótlásra tényleg van jogigénye, mivel a tengeri termése fizetésének egy részét képezi.

A kárpótlás nagysága pedig csak az elérhető termés értéke szerint állapítható meg, a miből azonban a miveltési költség levonásba jön, de az erre vonatkozó adatokat nem ismerve a kárpótlás nagyságát pénzben kifejezve nem is állapíthatjuk meg. Megjegyezzük még, hogy ilyen esetekben azt a hasznobéri összeget is szokás kárpótlásul adni, amit hasonló minőségű földekért fizetnek s mivel ez idén a tengeri nemesek a késői vetés miatt, hanem rendkívüli időjárás miatt sok helyütt nem sikerült, a föld hasznát pedig a munkaadó élvezte, méltányosnak tartjuk, hogy az alkalmazottat legalább a szokásos hasznobérral kárpótolja.

Kárpótlás egy elhullott borjuért. (Felelet az 576. sz. kérdésre.) Általános elfogadott jogelv, hogy a mások vagyonának kezelésével megbízott tisztviselő az általa átvett vagyontárgyakért felelős és ha azokban gondatlansága vagy hanyagsága folytán kár esik, ő ezt a kárt megtéríteni tartozik, mely czélra sok esetben a biztosíték szolgál.

A fenforgó esetben tehát az elhullott borjuért első sorban az intéző a felelős.

Azonban a szolgálati szabályzatok által elfogadott jogelv az is, hogy a gazdaság felelős kezelője ezt a felelősséget azon alárendeltjeire átruházhatja, akiket ő bizonyos vagyontárgyak kezelésével vagy felügyeletével, illetve megőrzésével megbízott, akikkel szemben tehát a gazdaság kezelőjének visszakereseti joga van.

A fenforgó esetben tehát az intézőnek joga van, hogy a gulyás által a borju értékét magának megtéríttesse, ha azonban a gulyás fizetni nem képes, a kártérítésért mégis az intézőre hárul a felelősség, feltéve hogy a gulyást ő fogadta fel vagy alkalmazását nem ellenezte.

Tenyézkocza meddőségének oka. (Felelet az 577. sz. kérdésre.) A kérdéses 14 hónapos és május hónapban elvetelt kocza nemfogamzását nagy valószínűség szerint a méhnek hurutos vagy idült gyulladási állapota okozza

s nem lehetetlen, hogy ugyanazon hurutos állapot okozta már az elvetélést is.

Ajánlatosnak mutatkozik a kocza méhébe irrigátor segítségével egyszer, 8—10 napon át 1—1½ liter 2%-os kreolin-oldatot, azután pedig 4—5 napig kreolin-oldat helyett 2%-os langyos timsós-oldatot önteni. Ha a méhőblítés után a hüvelyből kifolyás nem észlelhető, a kezelés elhagyható, de a bugás jeleinek vagy idejének jelentkezésekor ajánlatos a méhet a felbugatás előtt néhány órával 1%-os langyos Natrium bicarbonicum (Soda bicarbonica) oldattal kiöblíteni.

Szalma és takarmány elszállítása a bérlet területéről. (Pótló felelet az 556. sz. kérdésre.) Azon körülmény, hogy a hasznobérlő a december hó 1-én visszaadandó pusztán, ennek átvétele alkalmával semminemű takarmányt át nem vett, mit sem változtat a hasznobéri szerződésnek azon kikötésén, hogy szalma és takarmány-neműek bérlő által a bérleti birtokba fektetendők. Hasznobérlő ennél fogva a fennmaradó takarmányanyaggal nem rendelkezik szabadon ezt eladnia egyáltalában nem szabad s így a Köztelek 76-ik számában adott válasz többi részei sem szenvednek változást.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

OMGE. közleményei.	Oldal
A legelő gazdaság mint mentőeszköz a hegyvidéki birtokok talajának védkimerülés ellen.	1557
II. Országos mezőgazdasági kiállítás Pozsonyban.	1559
Tárca.	
A miről a fenyves beszél.	1558
Növénytermesztés.	
A nedves kötött talajok őszi miveltése.	1560
Allattenyésztés.	
Apróságok az állattenyésztés köréből.	1560
Üzeman.	
Hiányos szolgálati bizonyítvány jogosít-e kártérítés követelésére?	1561
Takarmányozás.	
Fontosabb gabonanevelés hírlalára tett észrevételekre.	1562
Levélsekreny.	1563
Vegyesek.	1565
Kereskedelem, tőzsde.	1567

Elismerés. A budapesti nyilvános gyapju árverések értékelő bizottsága, mely az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiküldöttei és az ipar- és kereskedelem szakképviselőiből alakult és dr. Rodiczky Jenő miniszteri biztos elnöklése alatt működik, az 50-ik aukció napra szánt tétel megvizsgálása után lelkes óváczsióban részesítette az épp oly ügybuzgó, mint tapintatos elnököt, dr. Rodiczky Jenőt a m. kir. gyapjuminősítő intézet igazgatóját, ki 1894. év óta egyhuzamban közmegelegedéssel végzi nehéz feladatát. A bizottság, valamint az árverező czég érzéseinek Heller Gábor adott szép szavakban kifejezést, melynek kapcsán az elnök neje részére virágokból 50 számmal ellátott gyönyörű virágkosarat nyújtottak át.

Megbízás. A m. kir. földmiveltési miniszter Pösfay Sándor adai lakost Bács-Bodrog vármegye zentai járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

A kötelező állatbiztosítás. A földmiveltésiügyi miniszteriumban már elkészültek az általános kötelező állatbiztosításról szóló törvényjavaslat kidolgozásával s azt a miniszter a mostani országgyűlési ülészak folyamán szándékozik előterjeszteni. A törvényjavaslat a régi Miklós-féle tervezet alapján készült, azonban rendkívüli módosításon ment keresztül s már körülbelül teljesen elkészült. Alapelve a kölcsönösség, mely szerint az ugyanegy községbe, illetőleg a megállapítandó kerületekbe tartozó gazdák szolidárisan viselik az előforduló károkat, tehát egy mindannyiért és mindannyi

egyért. A kártérítés módjára nézve a jelenleg érvényben levő állami kártalanítási szabályok lesznek irányadók, amelyek a ragadós tüdőlob kiirtása körül teljesen beváltak. A miniszteriumban úgy tervezik, hogy a törvényjavaslat lehetőleg 1902. év végén életbelépjen, miután már időközben az állategészségügyi államosítás is kimondatott az 1900. évi törvényben.

Középbirtokok mentése Oroszországban. A régi középosztály rohamos hanyatlása Oroszországban rendkívüli intézkedésekre bírta az orosz kormányt. Törvényjavaslatot dolgoztatott ki a nemzeti segélypénztárakról, melyet a czár nemrég szentesített. A törvény értelmében alapított segélypénztárak főfeladata, hogy a családi birtokokat régi tulajdonosaik kezében fenntartsák. Ha valamely birtok a nemesek Agrárbankjánál annyira el van adósodva, hogy a bank a nyilvános eladását határozza el, akkor a segélypénztár átveheti a birtokot. Az átvételnél kötelezi magát a segélypénztár, hogy a hátralékos kamatokat öt esztendő alatt lefizeti, azután pedig a birtokot régi tulajdonosának visszaszolgáltatja. Ha a segélypénztár az öt év alatt nem tehet eleget a kötelezettségének s a birtok mégis eladásra kerül, úgy a régi birtokosnak és rokonainak előnye van a vásárlásnál. A segélypénztár feladata az is, hogy kölcsönt adjon a birtokosnak hátralékos kamatok törlesztésére. E kölcsönöket öt év alatt kell visszafizetni. E segélypénztárakba az állam fizet be kezdetben nagyobb összeget, azután évi járulékot. A pénztárak egyéb forrásai a tagokból származó befizetések. Szakértők nyilatkozatai szerint ezek az új nemesi segélypénztárak, a kellő vezetés mellett, sokat tehetnek majd a még fönnálló, de eladósodott nemesi birtokok megmentésére.

Mezőgazdasági szakelőadások a kassai jogakadémián. A folyó tanévben nagy jelentőségű és üdvös ujtás történt a kassai jogakadémia oktatási tervében. Ráth Zoltán dr.-nak, az olyan korán elhunyt tudós professzornak indítványára előterjesztést tett az akadémia tanári kara a vallás és közoktatási miniszterhez az iránt, hogy a jogakadémia tanrendjének keretébe vétessenek fel *mezőgazdasági szakelőadások is*. A miniszter az előterjesztést szívesen fogadván, megbízta Gerlóczy Géza gazdasági intézeti tanárt az előadások tartásával. Gerlóczy tanár m. hó 29-én kezdte meg előadását a jog- és állattudományi karnak tanári testülete és nagyszámu hallgatósága jelenlétében. A nagy lelkesedéssel fogadott megnyitó beszéd után a jogakadémia tanári kara tavravitilag üdvözölte a földmiveltési minisztert.

Skandinávia gazdasági viszonyai. A hideg, esős nyár olyan rossz termést hozott a Skandináv-félsziget államaira, amilyen már 30 esztendeje nem látogatta meg ezt a földterületet. Északi részén, valamint középvidékén a rozs és a zab meg sem érett. Mindössze Svédország déli részén mutatkozik valamelyes számbavehető termés. A réteken nagybárra elrodadt a széna. A tejtermelők állataik jó részét takarmány hiánya miatt eladni kényszerülnek, a mi a tejtermelés apadását s az ezen üzemből foglalkozók gazdasági depresszióját idézi elő. A földmiveltés nehéz helyzetével szemben ellentétet képez a kereskedelem, amely most is régi kedvező viszonyai között mozog. A behozatal és a kivitel aránya a régi. A fa, papírmassé, vaj és vasérczek exportja nagy, bár ársökkenés tapasztalható. Az ipar terén azonban pangás észlelhető.

Komlókiviteli kilátások Angliában. Angliában a komló a tulságos esők, viharok és az alacsony hőmérséklet folytán erősen szenvedett. Kétséges, hogy vajjon kitesz-e majd az eredmény 150.000 q-t. A szedés mindenféle folyamatban van és mindenfelől panaszkodnak a rossz eredményről; nagyon kevés az a komló, a mely kifogástalan lenne. Anglia kiviteli szükséglete legalább is 200.000 q-ra rug. Minthogy a tavalyi komlóból az ottani piacok készletei esekélyek és jelentékenyebb amerikai bevitelre sem számítanak, londoni konzulátusunk egyik jelentésében figyelmeztet, hogy a beviteli kilá-

tások a szárazföldről kedvezőknek ígérkeznek. Tartósabb árirányzat, nevezetesen a finom fajtákra nézve, elmaradhatatlan. A tavalyi komlóárak máris jelentősen emelkedtek.

Gazdasági főiskola Kolozsvárt. Csikmegye törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy csatlakozik ahhoz a mozgalomhoz, amely Kolozsvártot állami gazdasági főiskola létesítését célozza. Ez iránt Csikmegye törvényhatósági bizottsága kérvénnyel fordult a képviselőházhoz.

Festéts György gróf szobra a mezőgazdasági muzeumban. Festéts György grófnak, a keszthelyi Georgikon megalapítójának, a magyar gazdasági szakoktatás alapvetőjének ércszobrát, mely Lukácsy Lajos szobrász alkotása, s melyet mint olvasóink emlékeznek, ez évi június 8-án lepleztek le nagy ünnepséggel Keszthelyen. A szép szobor eredeti nagyságú gipsz mintáját az OMGE. a m. kir. gazdasági muzeumnak (VII. Kerepesi-ut 72. szám) ajándékozta. A szobor a muzeumban hétfő kivételével, naponta 9 órától 1 óráig díjtalanul megtekinthető.

Technikusok kongresszusa. A II. magyar országos technikus kongresszus mintegy négy-száz technikus részvételével, múlt hó 28-án és 29-én tartott meg Budapesten a műegyetem legnagyobb helyiségében. A kongresszuson Hieronymi Károly elnököt. Az első ülés napirendjére három fontos tárgy volt kitűzve. Először is a *műegyetemi nevelés* kérdésével foglalkoztak Zelovich Kornél előadása alapján. Előadó a német műegyetemekre hivatkozva, tagadta a műegyetemi hallgatóink túlterheltségét. A hallgatók már az első évben foglalkozzanak a szorosabban vett szaktárgyakkal. Táblázatos kimutatásokkal bizonyította, hogy a németországi mérnökjelöltek sokkal többet és többfelét tanulnak, mint a mieink. A műegyetem részéről Liphay Sándor, Lázár Pál és Asóth Emil tanárok szözlöttak hozzá e kérdéshez és kifejtették, hogy a műegyetemi hallgatók eddig is szinte túl vannak terhelve tanulnivalóval. Nem lehet a magyarországi különös viszonyok figyelembevételével nélkül a magyar technikusnevelést a németországgal egyenlővé tenni. A kongresszus a Mérnök- és Építész-Egyesületre bízta, hogy az előadó tanulmánya és a hozzászólások alapján a kérdést újlag megvitassa és a tanácskozási eredményét esetleg újabb kongresszus elé terjessze. A napirend második pontja *Acsádi Jenő tanulmánya volt közutaink fejlesztéséről.* Előadásában egy új közúti törvény alkotását sürgette. Délután a szakosztályok ülése következett. Az I. osztályban Szesztay László műegyetemi tanár tartott előadást a *modern városfelmérés rendezéséről és szabályairól.* Schusztler József és Zielinski Szilárd dr. hosszabb előadásai után Korsalka János, vasbetonszerkezetekről olvasott fel. Felolvasását vetített képekkel illusztrálta. A II. szakosztályban Finály Lajos a *légszusz. víz- és elektromos berendezésekre vonatkozó szabályzatokról* értekezett.

A III. osztályban Sándy Gyula a *hazai ipar pártolása a hazai anyagok felhasználásával* czimmel tartott előadást. A vasárnapot a Royal-szállóban bankét fejezte be. A második napi ülést Ludwigh Gyula, az államvasutak elnökgazdátja vezette, mert Hieronymi Károly elnök mint előadó szerepelt. Két óras érdekes előadásban beszélt *csutaink és vízutaink fejlesztéséről.* Azt fejtette, hogy a mostani gazdasági pangás megszüntetésére a legajánlatosabb mód a közlekedési eszközök energikus és összhangzatos fejlesztése. Ismertette a tervbe vett folyamszabályozásokat, de ezeken kívül szükségesnek tartja a keletnyugati irányban működő kereskedelem céljaira a duna-tiszai és vukovár-samaczi csatornák kiépítését. A Körösöket, a Marost, a Béga-csatornát és a Kulpát duzzasztó gáttal és zsilipekkel hajózhatóvá kellene tenni. A vasutak fejlesztése érdekében a helyi érdekű vasutakra vonatkozó törvény módosításán kívül olyan külön törvényes intézkedéseket javasol, amelyek olcsó gazdasági vasutak építését lehetővé teszik, de az érdekelt anyagok túlterhelése nélkül. Külön szólott a közutak fejlesztéséről. A közutakat, első sorban a törvényhatósági utakat öt esztendő alatt kellene kiépíteni s erre a célra, ahol szükséges, az utadó maximumát kell kiróni a lakosságra. Azoknak a törvényhatóságoknak, amelyek ilyen körülmények között sem képesek közutakat kiépíteni, az állam adjon segítséget vagy olcsó kölcsönt. Az előadásért a kongresszus köszönetet szavazott Hieronyminek és elfogadta

javaslatait. A délután folyamán előadásokat tartottak az Urániában *Edvi Illés Aladár a vasról és Söpkéz Sándor az elektromos nagy vasutakról és Cserháty Sándor a Ganz-gyár által Olaszországban készített elektromos vasút berendezéséről.* A folytatódó estei ülésen Szesztay László műegyetemi magántanár újabb előadást tartott. Ezúttal a *műszaki teendők államosításának* hatásáról a technikai tudományok gyakorlati fejlődéséről. Az államnak nem az a hivatása, hogy a technikai tudományokat vezesse, hanem hogy az azokban rejülő előnyöket a köz javára értékesítse. Az államosítás akadályokat vet a szabadfejlődés elé. Kizárja a szabadversenyt. Az állam a kísérletezésre nincs hivatva, kísérletezés nélkül pedig nincs haladás. Az állam nem érintkezik közvetlenül a közönséggel s ezért nem értesül a kívánalmakról sem. *Varga József a magánmérnökség megmentésére irányuló sürgős teendőkről* tartott előadást. A következő előadó *Gaál Jenő műegyetemi tanár a technikusok helyzetéről* értekezett a közgazdaságban s arra az eredményre jutott, hogy a technikus kar minél több tagjának kellene behatón foglalkoznia a nemzetgazdaságtan és társadalmi politika egészével, hogy a közügyek terén a vezetésben is nagyobb mértékben kivegyék részüket a technikusok. Gaál Jenő után *Chatel Vilmos és Eder Róbert* tartottak a technikai szakba vágó érdekes előadásokat, majd *Kelen István* a technikusok szellemi tulajdonosságának megővéséről tartott előadást.

A Thomas-foszfát-kartell felmondása. A cseh vasművek, mint Berlinből értesülünk, az ez év végéig kötött Thomas-foszfát-kartell december 31-re felmondták. Ez a felmondás azért figyelemreméltó, mert ehhez a kartellhez Európa valamennyi vasgyára tartozik, mely a Thomas-foszfátot gyártja. A Thomas-foszfát listet tudvalevőleg, mint mellékterméket nyerik a vasgyártásnál s mint trágyának használják a mezőgazdaságban Thomas-salak néven. Néhány év óta évenként 14 millió métermázsza kelt el belőle évenként, vagyis az összes termelt mennyiség. Ehhez a kartellhez, mely „Német-osztrák Thomas-foszfát gyárak egylete” czimtel visel, nemcsak a német és osztrák vasgyárak tartoznak, hanem mindazok az orosz, francia és angol vasgyárak is, melyek Thomas-foszfát listet gyártanak. A cseh gyárak azért mondták fel a kartell, mert az eddiginél nagyobb eladási kontingenst akarnak. A gazdaközönséget ez a hír annyiban érdekli, hogy Thomas-foszfát listet-szükségletük legnagyobb részét ettől a kartelltől fedezik. Valószínű, hogy a kartell-felmondással s az új kartell megkötésével az árak emelése is fog járni, a mi a gazdaközönséget a sok sulyos fentartással fogadott és még meg nem honosodott műtrágyázástól csak vissza fogja tartani a jövőben.

Az őszi luxuslövés eredménye. A budapesti XXII. (őszi) luxuslövésár a Tattersall telepen múlt hó 27—29-ig tartott. Meg mint már lapunk múlt számában jeleztük a vásár minden tekintetben jól sikerült a mennyiben külföldi vevők is nagy számban jöttek el a vásárra és a felhajtott 270 drb. ló közül is eladott 114 drb. ló 111.460 kor. összeg értékbe 978 kor. átlag árban. A vásárra elkészített jobb minőségű anyag legnagyobb része értékesített, vissza csak az árából kitarított és másodrendű anyagot vitték a tenyésztők. Az eladások jegyzéke a következő:

Fáy-Halász Gida 2 drbot, Bossányi Györgynek R.-Palota 1200, Bornemisza Sándor 2 drbot Kern Tódornak Altenberg 1600, Fischer és Keller 2 drbot Jurkovic Péternek Vukovár 4400, Dungserszky Antal 1 drbot Gold Jakabnak Győr 900, Deutsch Lipót 1 drbot Gold Jakabnak Győr 900, Chotek Rezső gr. 1 drbot Holz hadnagynak Karlsruhe 1200, Fischer Miksa 2 drbot Holz hadnagynak Karlsruhe 2400, Fischer és Keller 2 drbot Nüsslin őrnagy Karlsruhe 3600, Fischer és Keller 2 drbot Fischer Edének Prága 2500, Bruder Antal 2 drbot Jelinek Henriknek Budapest 2000, Chotek Rezső gróf 1 drbot Majtényi Béla bárónak Bpest 900, Emresz Károly 2 drbot Blaskovics Elemérnek Nézza 2400, Emresz Károly 2 drbot Schwartz Ferencnek Budapest 6400, Dungserszky Antal 1 drbot Deutsch Lipótnak Budapest 400, Deutsch Lipót 2 drbot Dezsőffy

Béának Makó 1400, Szentiványi Farkas 4 drbot Löbsteinnek Stuttgart 4000, Tóth János 1 drbot Fischer Edének Prága 800, Dulics A. Jenő 1 drbot Bornemisza Sándornak Budapest 800, Bruder Antal 2 drbot M. k. Vas- és aczélgyárnak Diósgyőr 2200, Herzfeld Imre 1 drbot Fischer Károlynak Bécs 1400, Csernyus Alanné 2 drbot Prister Róbertnek Zágráb 2100, Liptay Artur 2 drbot Grapel Hugónak Ráczeke 1600, Roheim Zsiga 2 drbot Széchenyi Bertalan grófnak Segesd 1900, Bidzsovszky Ferenc 2 drbot Széchenyi Domokos grófnak N.-Dorogh 1650, Wertheimer Sándor 2 drbot Fischer Edének Prága 1200, Navratil Akos 2 drbot Löbstein N. L.-nek Stuttgart 1100, Vigyázó Sándor gróf 2 drbot Schreiber Mórnek Pusztapóó 800, Gyömrőy Aurél 2 drbot Löbstein N. L.-nek Stuttgart 1500, Spitz Lipót 2 drbot Elek Jánosnak Pta-Tenk 1000, Spitz Lipót 2 drbot Brandl Arnoldnak Budapest 1200, Balogh János 1 drbot Guttmann Vilmosnak Szered 600, Steiner Károly 2 drbot Czukorgyárnak Grop Parisre 2000, Dobosy Ferenc 2 drbot Ostronuczky Miklósnak Osztrólszka 1020, Lühe Imre 2 drbot Friedrich Albertnek Budapest 1200, Bruder Antal 1 drbot Prieszter Róbertnek Zágráb 1400, Gutmann Izidor 1 drbot Prieszter Róbertnek Zágráb 1420, Bruder Antal 2 drbot Hanst Károlynak Budapest 1650, Mikóics Agost 1 drbot Spitz Ignácnak Bécs 1000, Benedek Jenő 1 drbot Schlesinger Vilmos Bécs 1400, Végh Béla 2 drbot Dóra Jánosnak D.-Pentele 560, Légrady Géza 1 drbot Gold Jakabnak Győr 850, Deutsch Lipót 1 drbot Perl Ignácnek Budapest 800, Borcky György 2 drbot Justy Ferencnek Tót-Prona 900, Zorád István 4 drbot Emresz Károlynak Bának 5600, Zórád István 2 drbot Genthe F.-nek Magdeburg 1700, Zeidl Vinczel 2 drbot Fischer Károlynak Bécs 1200, Wenckheim Ferenc gróf 2 drbot Löbstein L. N.-nek Stuttgart 3800, Jurenák Sándor 2 drbot Schreiber Mórnek Pusztapóó 2200, Menich Pál 2 drbot Fischer Károlynak Bécs 760, Pongrácz Ferenc gróf 2 drbot Löbstein N. L.-nek Stuttgart 1060, Boronkay György 1 drbot Tóth Jánosnak Pásztó 90, Grossz Antal 2 drbot F. Genthének Magdeburg 5000, Maniszovich Péter 2 drbot Leopold Lajosnak Szilfamafor 1700, Fölsinger Ferenc 1 drbot Wäcker Gotter bárónak Belgrád 1100, Keglevich István gróf 2 drbot Kulesár Józsefnek Budapest 900, Speies Andor 1 drbot Gold Jakabnak Győr 600, Beleszlin Dusan 2 drbot Fertőtelenítő intézetnek Budapest 1800, Vigyázó Ferenc 2 drbot Weisz Alfrédnek Budapest 2800, Herzfelder Pál 1 drbot Löbstein N. L.-nek Stuttgart 1000, Hamaliár Lajos 2 drbot Sztahó Károlynak Budapest 2000, Farkas Zoltán 1 drbot Dont Károlynak Budapest 900, Dulics A. Jenő 2 drbot Löbstein N. L.-nek Stuttgart 1000, Bogosics Felix 2 drbot Fischer Edének Prága 3200, Zórád István 2 drbot dr. Ivánovics Ivánnak Budapest 1200, Zórád István 2 drbot dr. Baross Ferencnek Arbd 1600.

Állami lovak árverése. A Tattersaalban f. hó 1-én és 2-án volt az állami lótenyésztő-intézetekből kisorolt számfelüti kanczák és herélek árverése. Összesen 76 drb ló került árverésre, a székesfejevári méntelepről 6 darab, a nagy-körösből 9 darab, a debreczeniből 15 darab, a sepsi-szent-györgyiből 6 darab, a kisbéri ménesből 16 darab, a mezőhegyesi ménesből 26 darab. Ebből eladtak: a méntelepek anyagából 27 darabot, 22.700 koronáért, átlagár 840 korona, a legmagasabb ár 1500 korona, legkisebb 620 korona; a mezőhegyesi ménes lovaiból: 25 darabot 25.980 koronáért, átlagár 1059 korona, a legmagasabb ár 1900 korona, a legkisebb 640 korona volt: a kisbéri ménesből elkel 16 darab ló 26.200 koronáért, 1637 korona átlagáron; a legnagyobb ár 2520 korona, a legkisebb 860 korona volt. Az árverési aktust *Losonczy Mihály* földmívelési miniszteri tanácsos vezette. A Tattersaalban e hónap 8-án lesz a telivér angol anyakanczák és csikók árverése, 12., 13. és 14-én pedig a ménlő-kiállítás és vásár.

Terményszállítások a hadsereg részére. A „Köztelek” 78. számában a hadsereg ellátást illetőleg Szeged katonai átvevő állomással 3936 mm. zab szállítása közhírré tétetett. Időközben a zab szállítása biztosítottván, a f. évi október 6-ára kitűzött nyilvános ajánlati tárgyalás Szegeden csak a nagybecskereki állomásra nézve fog megtartatni.

Vízvezetési
Krajnában, segítségi köv határozta el ismert Kunz ték berendezési udvari szállit

A Bächer szerkezeti
mennyre vezető közönséges féle szabadaból készíti tulajdonképpen kombináció, mely mindig és rugalmasan amely tulajd üvegkemény összesajtolt, azélecezből készült tetszés, hogy a hajl és ezen ké compound a rétegei oly k vagy más r karczolhatók rendkívül ke hosszhasz részről azont kormánylapo letesebb mu ragadós ter ennek közzök ekék fordítás lanul jó mun lódnak, és fe

Ehhez a Bächer gy aczél ekefökk redukálja, ma hosszabb tar ezen fontos a talajművelé érdemelnek, akik beszer ekéknek alk ugy vonóerő takarítást biz pesten Bächer — Kivánatra készséggel m

„Szilág sajtó hirdeté figyelmét. A kiállításon e az „aranyér

Felk a t.
a budap
melyek szepten Az au árverés herpály ménye teteme gye Bejelen **GYAF HEL**

*) E rov vállal felelőssé

v v Legkitünőbb szerkezetű v v

"Mabille"-rendszerű borsajtók, szőlőzúzók, bortömlők stb.

»»»»»»»» kaphatók: ««««««««

Beck és Gergelynél, Budapest, V., Váci-út 12.

v v Alapított 1858. évben. v v Gyártott fecskenők száma 14.500.

Sürgőnyozim: „SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.”

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt WALSER FERENCZ)
BUDAPEST, VI., VACZI-UT 69. SZÁM.
GYÁRT:

Szivattyukat: kézi-, járgány-, szil-, gőz- és villamos hajtásra; házi, építkezési, gazdasági és legkülönbözőbb ipari célokra. Árjegyzéki füzet: XXIX.

Tűzfecskenőket: gőzfecskenőket, manónyfecskenőket, vízszállító-kocsi-, tartó- és horodható fecskenőket, kender- és len-tömlőket, mézgával bélelt, mézre és mézszekeres-tömlőket és tartórékaik. Árjegyzéki füzet: XXVI.

Tűzoltósági eszközöket és létrákat: személy- és szerszámosító kocsikat, tömlőmotorokat és különféle létrákat és falkályákat. Árjegyzéki füzet: XXVII. Szerkesztés alatt.

Tűzoltósági egyéni felszereléseket: sisakokat, sapkákat, baltákat, övek, ket, oldalfogóvörcöket, jelvényeket stb. stb. Árjegyzéki füzet: XXVIII.

Köztisztasági szereket: utcai öntözőkocsikat, utcai seprőgépeket, körüli sár-nyomógepeket, hóekéket, kocsikat biléző szerkezettel, egyengelő utbengereket, pöszögördőszisztem készítőket, légszivattyúval és Wegner szabadalma szerint önműködő szivóval. Árjegyzéki füzet: XXII.

Köz egészségügyi szereket: teljes gőzfertőtlenítő telepeket, fertőtlenítő készítő szerkezeteket, fertőtlenítő személyszállítókat, mentő- és tárgyszállító kocsikat és kötézer sterilizátorokat. Árjegyzéki füzet: III.

Templomharangokat: összhangzó harangozattal, szabadalmazott vas- vagy fakoronaival, valamint jelző-harangokat iskolák, kórházak, gyárak, majarak és építkezések számára. Vas-harangállványokat. 7375

ÁRJEGYZÉKEK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Diszkólevél: Pozsonyban 1902. Aranyérem: Verseczen 1902.

"PERPLEX"

v v legújabb rendsz. rü szabadalmazott v v

egyetemes őrlőgép.

Egyszeri keresztülbocsajtással tetszés szerinti finomságu daravá vagy liszté őrlő az összes gabonaneműket és a csutkástengerit is.

A tengeri csutkájából (torzsa) és a korából (kukorica szára és levelei), szalmából, szénából finom korpát, friss burgonyából pedig moslékot készít.

A "Perplex"-gépről leírást és árjegyzéket, valamint minta-örleményt bérmentve küld:

LÓW ALFRÉD okleveles gépészmérnök — BUDAPEST, —
VIII., Üllői-út 52/B. sz.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapesten, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

**A székegy irodalom
v v gyöngyei v v**

Eredeti székegy könyvek

„Gébeságok“ kaczagató székegy törtérelak	2-
„Kis-Székegy pusztulása“ regény, 24 képpel	1-
„Közös sors“ eredeti székegy regény	2-
„Gyász király“ regény (Budapesti Hirlap kiadás)	3-

(A négy könyv együtt rendelve 5 koronáért kapható postaköltséggel együtt.)

Czím: Péterfy János író. BUDAPEST, (IX., Köztelek.)

Kassától kocs n egy órára, vasutállomástól pedig 10 percnyire fekvő

házilag kezelt birtok,

mely 194.000 négyszögöl szántó, 6000 négyszögöl rét s kb. 1600 négyszögöl belsősgből áll.

eladó.

A birtokon egy igen szé, 5 szobából álló urilak s megfelelő melléképületek vannak. A birtokon 36000 korona átváltható igen előnyös amortizációs kölcsön van. Bővebb felvilágosítást ad:

Dr. Nyulászi János, ügyvéd,
Kassán, Pesti-ut 1. sz. 7763

HOFHERR és SCHRANTZ

BUDAPESTEN, VI., Váci-körut 57. szám.

Uj gazdasági gépgyára és vasöntődeje Kispesten. Épült 1900-ban.

Ajánlja legjobb minőségű gazdasági gépeit és eszközeit jutányos árak mellett.

Terjedelmes árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Uj "Victória" sorvetőgép

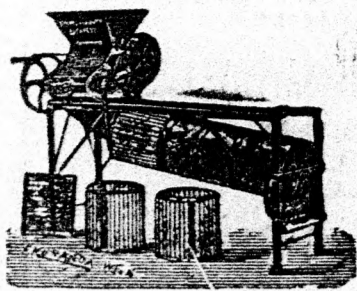
(tolókerék-rendszer)

legkönnyebb és legegyszerűbb vetőgép.

Ösmeri ön

a legújabb "Kalmár" rostát??

Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad **Kalmár Zs. utóda** rostagyáros, Hódmező-Vásárhelyen

STAHEL ÉS LENNER TRIEUR- ÉS LEMEZ- LYUKASZTÓ-GYÁR BUDAPEST.

Ajánljuk a DORN-féle UJ TÖREKROSTÁNKAT, mindennemű LYUKASZTOTT és HASÍTOTT LEMEZEINKET. Továbbá TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb.
körében kitűnően bevált

„Pef” (Porcellán-Email-Festék)

Falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

**Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.
Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.**

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klosettek stb. részére felette czélszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

8706/a

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:
BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Rivállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, lég-szesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kégyag-csővek raktáron.

Magyar királyi Államvasutak.
139.800/902. sz.-hoz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1903. évben esetleg az 1905. év végéig évenként szükséges mintegy 6000 drb fürdő szivacs szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ívenként egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1902. évi november 7-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda beküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5%-a legkésőbb 1902. évi november 6-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő. Ajánlat egy, vagy három évre és kisebb mennyiségre is tehető.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási feltételek.

A pályázatra s szállításra vonatkozó egyéb részletes módoszatok az ajánlati felhívásban foglaltak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

BUDAPEST, 1902. október hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

KALMÁR VILMOS, BUDAPEST

VI., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a csehországi Thomas-művek
magyarországi vezérképviselője
ajánl

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin” dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisót és kainitot.

A műtrágyák beltartal-
máért szavatolok.
Pontos és lelkiismeretes
kiszolgálás.

FUCHS ÉS SCHLICHTER

első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár

Budapest, VI. ker., Angyalföld, Jász-utca 7. szám.

Tejszövetkezeti
berendezéseket

kézi erő- és gőzhajtásra, ugyszintén mindennemű
tejgazdasági gépeket és eszközöket a legjobb
kivitelben és legelőnyösebben szállit.

VAJKIVITEL.

A szövetkezetek és tejgazdaságok által termelt vaját
a legmagasabb árakon korlátlan mennyiségben átveszi.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

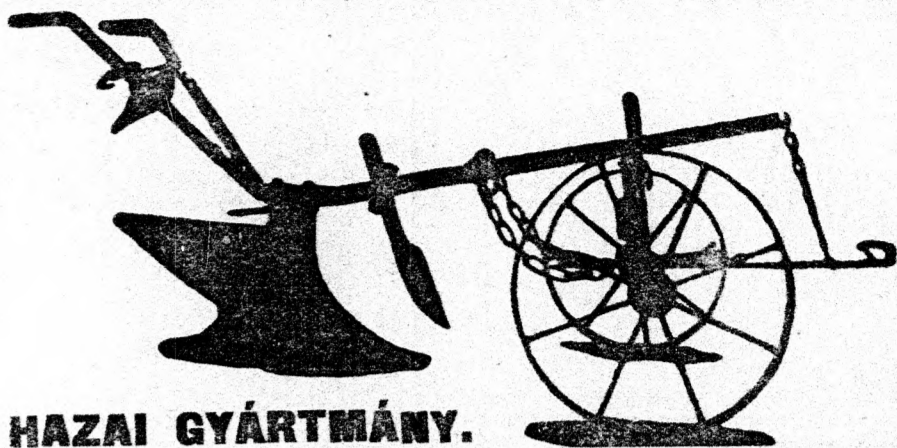
V. KER., VACZI-KÖRUT 32. SZAM

ajánlja

az őszi idényre

a teljesen aczélból készült kiváló
minőségű resiczei**egyetemes ekéit.**

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Bérlet kerestetik

2000—3000 hold föld, lehetőleg cukorgyárhoz, de okvetlen vasut-hoz közel. Ajánlatok „H. L.” poste-restante **Aszódra**, Pestm. kéretnek.

7895

Magyar királyi államvasutak üzletvezetősége Szeged.
24995/1902. szám. I.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1903. évben, esetleg a további két évben szükséges különféle anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükségletet képező anyagok a következők: építési homok, rostálatlan bányá- vagy folyamkavics, rostált bányá- vagy folyamkavics, darabolt kavics, terméskő (nagyobb darabokban), oltatlan fali mész, téglaneműek, faggyu, szerszámnyelek, veteményezési anyagok.

Az ivenkint egykoronás okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1902. évi október hó 25. déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetőségének anyagbeszerzési osztályához nyújtandók be vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag 5%-a legkésőbb 1902. évi október hó 24-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános és az egyes anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinhető.

Ezen ajánlati felhívás a szükséges ajánlati űrlapokkal az alulírott üzletvezetőségénél ingyen megszerezhető vagy kivonságra postán megküldetik.

Bánatpénz nélkül, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező vagy táviratilag tett ajánlatok, ugyszintén olyanok is, melyek az előírt feltételeknek nem felelnek meg, végül pótajánlatok, figyelembe nem vétetnek.

Szeged, 1902. évi szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

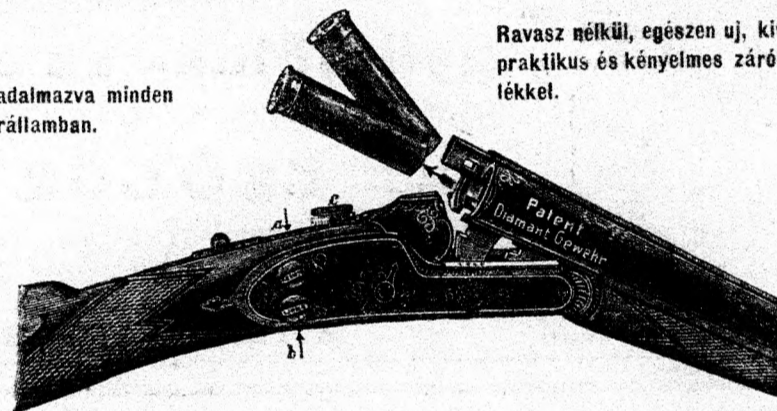
Jó karban levő, jól felszerelt és kezelt
körülbelül 7773

**500 holdas birtok, Nógrádmegyében
elhalálozás következtében eladó.**

Bővebb értesítés BEIMEL és FIA cég-nél, Budapest, V., Nádor-utca 28. kapható.

A legújabb, legjobb, legkényelmesebb minden modern vadászfegyver közt okvetten a
GYÉMANT-FEGYVER!

Szabadalmazva minden
kulturáltamban.

Ravasz nélkül, egészen új, kiválóan
praktikus és kényelmes zárókészü-
lékkel.

Kimerítő leírás, rajz és levelek ingyen és bérmentve. Minden más minőségű fegyver
szintén csakis a legjobb minőségben szállítatik. 7697

Ferdinand Fückert, fegyvergyár, Weipert (Erzgebirg).

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.**KRAMER LIPÓT, Budapest, V., Akadémia-u. 10. sz.**

TELEFON: 38—11.

Sürgöny-czim:

„CERES” BUDAPEST.

Árjegyzékkel és rész-
letes külön ajánlattal
kivánságra díjtalanul,
készséggel szolgálók.

A legjutányosabb áron ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, süritett gépkenőcsöt, henger-
olajat, lámpaolajat, petroleumot, kocsikenőcsöt, olvasztott szinfagygyút, kenő-
szappant, kékkövet, kékvirágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbolineu-
mot, fedéllakot, zsákok, ponyvát, kész kéveket, műtrágyát és minden e szakba
vágó cikket. Továbbá: Szalonnát, disznósirt a legolcsóbb napi árban. Szalon-
náról lerázott söt marhahizlalás céljaira. Mezőgazdasági vetőmagvakat,
szavatolt jó minőségben

Saját érdekében kér-
jen tőlünk ajánlatot

szántóvasakra

BECK és GERGELY
BUDAPEST, V., Váci-út 12.

Élelmi szerek értékesítését eszközözik az előírt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást V ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénz-elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
és ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állatokban, V tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb. V

"KWIZDA"-féle restitutionfluid
cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.

Egy üveg ára 2 kor. 80 fill.
40 év óta az udvari istállóban a katonai és polgári nagyobb istállóban használatban nagy megerősítés előtt és után erősítőül az inak merevedése ellen, stb. a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

Vatódi minőségben csak az itt látható védjeggyel kapható minden gyógyszerárban és droguafüzletben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Főraktár: KWIZDA JÁNOS FERENCZ.
cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerésznél Korneuburg, bei Wien.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

WEISER J. C.
gazdasági gépgyára,
Ajánlja **EGYETEMES ACZÉLEKÉIT** acziferendélyvel, 1-6 minőségű tömöracéllal kormányokkal.
KÉTVASU ACZÉLEKÉIT. Az egyetemes alkalmazható összes felszerelvényeit.
Boronáit és egyéb talajmivelő eszközeit

HAZAI GYÁRTMÁNY!

"ZALA-DRILL"
alkalmas hegyes talajhoz egyaránt alkalmas, hasáknak legjobb sorvetőgépeit, szabad kikapcsolható kapacsoklyákkal. Homokos talajra a "ZALA-DRILL" különösen e célra készített és kitérőnek bizonyult vetőszarukkal lesz ellátva. "Perfecta" merítőköröngös vetőgépeit le szállított áron.
"Planet" rendszerű 16kapát.
"Planet" rendszerű kézi tolókapát 2 kapakéssel 14 kor., töltőgépet külön 6 kor.
"Hollingsworth" lögregelyeit.
Kukoriczamorzsolóit, szecska- és répvágóit, valamint egyéb gazdasági gépek és eszközöket.
Arjegyzék szívesen küldetük!

Mabille-rendszerű
gyümölcs- és szőlőszájtok
folytonosan ható emeltyűszerkezettel és nyomerőszabályozással,
SZŐLŐZÚZÓK
kavaróval, 395 mm. széles rovátkás vashengerekkel, súlyke-
réssel, vagy anélkül.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,
minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari célokra.
Legjobb gummi- és kender-tömlők.
Mindenféle csövek, oszlopok stb.

legjobb javított rendszerű tízedes futó-súlyú és hídmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.
W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

Elismert legjobb és legolcsóbb
Benzin-petrolin gázmotorok
és lokomobilok

villanyos gyújtással és szelep kormányzással a legbiztosabb menő ke-
zeség mellett minden gazdasági célra alkalmas. Nem gyorsfutók, tehát malomüzemekre különös előnyvel használhatók.
Szállítja kedvező feltételek mellett
Osers és Bauer
motorgyára. Magyarországi vezérképviselet és raktár.
DÉNES B. Budapest, VI., Váci-körút 61.
Arjegyzék ingyen! 4811
Tisztelettel üdvözlök mindenkit.

Brüder Schmeichler
Wien, II., Gr. Mohrengasse No. 3.
— Alapított 1845-ben. —
Gazdasági magvak nagykereskedés és gabona-üzlet.
Import és export
Vesznek gazdáktól bármely mennyiségben kenyérmagvakat és zabot, lóhere-, luczerna-, baltaczim- és mindenféle fűmagvakat.
Magyar levelezés.

Pesti Hengermalom-Társaság Budapestben.
Alapított 1839. Alapított 1839.
Magyarország legelső malmalma.
Minden kiállításon, a melyen részt vett, a legmagasabb kitüntetésekert nyerte el.

A Pesti hengermalmi liszt a **legszebb és legjobb** magyar liszt, **mindig egyenlő kitűnő** minőségben.
Figyelmeztetés: A Pesti hengermalmi liszthez elegendő mennyiségű, de nem nagyon meleg vizet kell keverni, (többet mint más liszthez), a tészta igen jó erősen kigyurandó és hosszabb ideig pihentetendő, s csak ha tökéletesen megkelt, kell azt jól átfutott, de nem túlforró kemenczébe rakni. A több munkát és türelést bőven téríti meg a több, szebb és jobb sütemény. A ki olyan helyen lakik, a hol a **Pesti hengermalom** gyártmányai lisztelárusítóknál **egyéltalán nem** vagy **megbízhatóan nem kaphatók**, az dara-, liszt- és korpaszükségletének beszerzése végett **egyenesen a malomhoz** forduljon.

Schember C. és fia
cs. és kir. udvari hídmérleg és gépgyár,
Budapest, Andrassy-út 15.
Ajánlják általában ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari célokra szolgáló tízedes és százados raktári mérlegeket. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

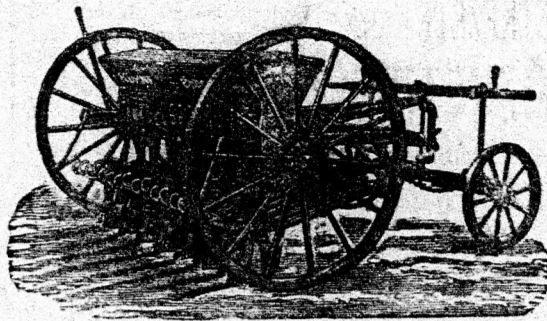
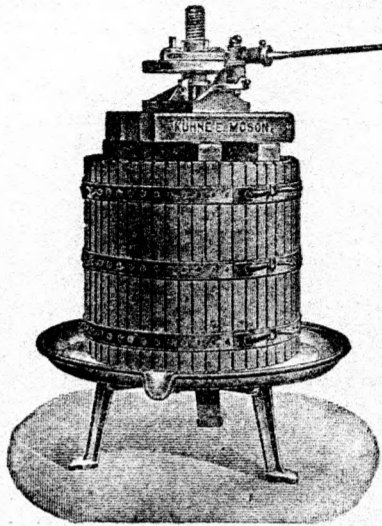
79. SZÁM
Kitűnő
Egyetemes
több
gere
Moson
Hungaria D
Legjobb
Eger, 1902. Hordozati minőség: 1-6 dl, diszoklevél.
GA
Részletes ár

Kitünő csöves tengeri darálók drbjá 48 frt. BECK és GERGELY Budapest, V., Váci-ut 12.

Egyetemes aczélekék, két- és többvasú ekék, boronák hengerek, műtrágyaszórók.

Mosoni Drill tolókerekes sorvetőgépek.

Hungaria Drill merítőkorongos sorvetőgépek.

Borsajtók, szőlőzúzó és bogyozó.
Takarmánykamra-berendezések,
legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítanak

KÜHNE E.

mezőgazdasági gépgyárából **MOSONBAN**

FŐRAKTÁR: Budapest, VI., Váci-körut 57^a sz.

Legujabb: „Perfect” késes borona önműködő kiemelő és tisztogató szerkezettel.

TEMESVÁR 901. I-ső díj: díszoklevél.

Eger, 1902. Borászati kiállítás: I-ső díj, díszoklevél.

BORSAJTÓK,

„Kincsem”, „Hegyalja”, „Könyk-szerkezetű”, „Mabille” és „Aczelorsós” a Tokaj-Hegyalja legkedveltebb borsajtói.

Főelőnye: hogy a must sehol sem érintkezik vasrészekkel. Egyszerű kezelhetőség! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzó és bogyozó!
— Árjegyzék ingyen! —
SZILÁGYI és DISKANT gépgyára
— MISKOLCZON. —

Borsajtók, 1902. orsz. kiállítás: I-ső díj, díszoklevél.

— Számos első kitüntetés —

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár r.-társ. **BUDAPESTEN.**

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira
(BÁNKI szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékek, köjratok és teljes malom-berendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések. Msz. 377.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

Hizlalo szer
sertések részére.

Kitünő hizlalo szer, takarmány-pótszer, lovak, bikák, ökrök, tehenek, borjak, juhok és tyukok részére.

1/2 kilós csomag 1 korona.

4 próbacsomag bérmentve 4 kor.

Hizlalo szergyár:
W W WIEN, W W IX., Bleichergasse.

„JOBAN“-féle **MAGYAR BLISTER**

A magyar blistert már eddig is számtalan ménes tulajdonos és lótarló az in bántalmaitól évek óta sikeresen használta. Nevezetesen az in vastagodásánál, incoportinál, inhlvolytágulatok, egyenlítő szalagok rándulása és vastagodásánál, továbbá csonttörésekénél, horony és fülű dagasztásoknál, valamint bőrkeményedés ellen is. Hasonló kedvező eredményekkel alkalmazható ezen szer izületlek rándulásánál, bokaizületlek laza összefüggésének esetében, nyulatem, osánkpók, kapta és gyűrűbetem ellen, nemkülönben a csánkon előforduló tokezalagtágulatoknál.

— Ára egy tégelynek 3 korona. — 6982

Kapható egyedül a készítőnél **CSELEY PÁL** gyógyszerésznél, **NAGYMAROSON 2. szám.**

Számtalan elismerő nyilatkozat birtokában, csak a következőket sorolom fel: M. kir. közp. honvédelviseiskola parancsnokság, Báró Marschal Gyula őrnagy iskola parancsnoktól, Dombrán Kékotovic h.-buzsár főhadnagytól, Gr. Degenfeld főhad.n.-tól

„HAMPSHIRE DOWN” JUHOK.

Kitünő hus, jó gyapju, nagy suly
Ezen kiválóan értékes

angol juh-fajta

bámulatosan korai fejlettségénél fogva utolérhetetlen ezenkívül pedig oly erős szervezetűek, hogy minden éghajlathoz alkalmasak, és a hus minőségére nézve egyedül állanak. Közelebbi felvilágosítást nyujt

JAMES E. RAWLENCE,
a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségének titkárja.
SALISBURY, England.

Actiengesellschaft Stahlwerke - Weissenfels
(ezelött GÖPPINGER és TRSA) 6586
WEISSENFELS - OBERKRAIN.
Szabadalmazott amerikai

aczellánczok,
forrasztás nélkül,
melyek a cs. és kir. közös hadseregénél, valamint a m. kir. honvédségénél is mint kötőfék-lánczok vannak előírva.

Ujdonság: Villamossal forrasztott lánczok mezőgazdasági és ipari használatra. Minden jobb vaskereskedésben kapható.

— Árjegyzék ingyen és bérmentve. —

137390/902. sz. FII.

Magy. kir. államvasutak.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

A magyar kir. államvasutak vonalain és az általunk kezelt magán vasutakon f. évi október hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényes nyári menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

A budapest-brucki vonalon, a Budapest keleti p.-u.-ra délután 1 óra 50 perczkor érkező bécsi gyorsvonat Almás-Füzitő állomáson nem fog megállani. A Bicskéről Budapest keleti p.-u.-ra jelenleg este 8 óra 50 perczkor érkező személyvonat forgalmon kívül helyeztetik. Budaörs megállóhelyen az összes vonatok megállása megszüntetettik.

A budapest-esztergomi és buda-eszászfürdő kiterő-, ó-budai-vonalokon. Budapest és Piliscsaba között, valamint Buda-eszászfürdő-kiterő és Óbuda között a vasár- és ünnepnapok bezárlag november hó 23-ig maradnak forgalomban.

Piliscsabai tábor megállóhelyen a vonatok megállása november hó 26-tól kezdve megszüntetettik.

A győr-fehringi vonalon. A jelenleg Fehringről Győrbe d. e. 11 órakor érkező és Győrből d. u. 5 óra 6 perczkor Fehringre induló gyorsvonat forgalma a szombathely-fehringi vonalrészen megszüntetettik.

A Szemerétől Győrre vasár- és ünnepnapokon közlekedő esti vegyes-vonat forgalmon kívül helyeztetik.

A szombathely-pinkafői vonalon. A Szombathelyről jelenleg reggel 6 óra 14 perczkor Pinkafőre induló vegyesvonat csatlakozásba hozott a déli vasutnak Nagy-Kanizsa felől érkező új gyorsvonatához.

A szombathely-rumi vonalon. A Rumról jelenleg reggel 5 óra 50 perczkor Szombathelyre induló vegyesvonat Szombathelyen csatlakozásba hozott a déli vasutnak Bécs felé közlekedő új gyorsvonatához.

A jutas-veszprémi és székesfehérvár-kiszelli vonalonok. A Jutasról Veszprémbe jelenleg d. u. 12 óra 58 perczkor, valamint este 7 óra 14 perczkor és Jutasról Hajmáskérre d. e. 8 óra 59 perczkor, továbbá Hajmáskérről Jutasra d. u. 12 óra 34 perczkor és este 6 óra 40 perczkor induló vegyesvonatok forgalmon kívül helyeztetnek.

A bicske-sárbogárdi vonalon. Az Acsáról jelenleg reggel 5 óra 20 perczkor Bicskére érkező vegyesvonat Lovasberényből kiindulól fog közlekedni, ahonnan reggel 5 óra 7 perczkor fog indulni.

A Kis-Czell-csáktornyai vonalon. A reggel Zalaegerszegről Kis-Czellere és a Kis-Czellről Zalaegerszegré este közlekedő személyvonatok forgalma megszüntetettik.

Az ukk-tapolczai vonalon. Az Ukkról jelenleg reggel 7 óra 30 perczkor, valamint az este 8 óra 2 perczkor induló vegyesvonat helyett, reggel 6 óra 50 perczkor és este 7 óra 20 perczkor való indulással 1—1 új vegyesvonat fog közlekedni. Továbbá mindkét irányban új vegyesvonat helyeztetik forgalomba. E vonal Ukkról délelőtt 11 óra 38 perczkor indul és Tapolczára d. u. 1 óra 7 perczkor érkezik, Tapolczáról pedig délután 1 óra 40 perczkor indul és Ukkra d. u. 3 óra 13 perczkor érkezik.

A türje-balaton-szt-györgyi vonalon. A Türjéről jelenleg este 8 óra 33 perczkor induló vegyesvonatnak forgalmon kívül való helyezése mellett az onnét este 6 óra 9 perczkor indítandó új vegyesvonat helyeztetik forgalomba.

A zalaegerszeg-kisfalud-szt-iváni vonalon. Mindkét irányban egy-egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Zalaegerszegről este 6 óra 15 perczkor, Kisfalud-Szt-Ivánról este 6 óra 35 perczkor indul és Zala-Szt-Ivánra este 6 óra 41 perczkor érkezik és ott csatlakozást nyer a déli vasut személyvonatához Szombathely felé. Az ellenirányban az új vegyesvonat Zala-Szt-Ivánról Nagy-Kanizsa felől való csatlakozással este 6 óra 57 perczkor Kisfalud-Szt-Ivánról este 7 óra 6 perczkor indul és Zala-Egerszegré este 7 óra 25 perczkor érkezik. Ellenben a jelenleg Csáktornya felől közlekedő vegyesvonathoz csatlakozóló Kisfalud-Szt-Ivánról este 8 óra 48 perczkor Zala-Szt-Ivánra induló vegyesvonat, az ellenirányban pedig a Zala-Szt-Ivánról este 9 óra 20 perczkor, Kisfalud-Szt-Ivánra, illetve Zalaegerszegré induló vegyesvonat forgalmon kívül helyeztetik.

A budapest-marcheggi és galánta-zsolnai vonalakon. Pozsony és Galánta között mindkét irányban 1—1 új gyorsvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Pozsonyból reggel 6 óra 12 perczkor indul és Galántára reggel 6 óra 55 perczkor érkezik és ott a Zsolnári Budapest nyugati p.-u.-ra d. e. 9 óra 40 perczkor érkező gyorsvonathoz csatlakozást nyer. Az ellenirányban az új gyorsvonat Galántáról csatlakozóló a Budapest nyugati p.-u.-ról este 6 óra 15 perczkor Zsolnára induló gyorsvonathoz, este 8 óra 55 perczkor indul és Pozsonyba este 9 óra 42 perczkor érkezik. Ellenben a jelenleg Galántáról este 8 óra 55 perczkor Pozsonyba induló személyvonat forgalmon kívül helyeztetik.

A május hó 1-től, illetve 15-től és június 1-től Budapest és Érsekújvár, Budapest és Párkány-Nána, Budapest és Palota—Újpest között csak a nyári menetrend tartamára forgalomba helyezett naponkénti, illetve vasár- és ünnepnap helyi vonatok megszüntetettnek. Megjegyzetjük azonban, hogy a jelenleg Párkány-Nánáról

este 6 óra 20 perczkor Budapestre induló helyi vonat Nagy-Marostól Budapestig a téli menetrend tartama alatt is forgalomban fog maradni.

A Budapestről este 7 óra 50 perczkor Nagy-Marosra induló és az onnét éjjel 10 órakor Budapestre érkező személyvonatok forgalma Vác és Nagy-Maros között megszüntetettik. E vonatok azonban Vác és Budapest között október és április hónapokban ismét közlekedni fognak. A Budapest nyugati p.-u.-ról d. u. 1 óra 45 perczkor Bécsbe induló és a Zsolnári Budapest nyugati p.-u.-ra d. e. 9 óra 40 perczkor érkező gyorsvonat Vácson rendszeren megállítatik és azonkívül az előbb említett gyorsvonatnál Vácson, Nagy-Maroson, Visegrádon és Párkány-Nánán a leszállás is megengedett. A Budapestről reggel 7 óra 20 perczkor Zsolnára induló és az onnét este 9 óra 45 perczkor Budapestre érkező gyorsvonatok Perbete állomáson rendszeren megállítatnak.

A Budapest nyugati p.-u.-ról, illetve Galántáról reggel 7 órakor Zsolnára érkező és az onnét d. u. 5 óra 35 perczkor Budapestre induló Berlin—budapesti keleti expresszvonatok Pöstyén és Tepla—Trencsén—Tepliz helyett Vágújhely és Trencsén állomáson fognak megállani.

A pozsony-lipótvári és nagyszombat-kutti-i vonalakon. A jelenleg Lipótvárról este 6 óra 30 perczkor Nagyszombatba induló vegyesvonat mint személyvonat már d. u. 5 óra 30 perczkor fog indulni és Nagyszombatban az onnét jelenleg este 8 óra 25 perczkor Nyitra-Jabloniczára induló vegyesvonathoz közvetlenül fog csatlakozni. Ez utóbbi vonat forgalma folytatlag Szeniczig terjesztetik ki, a hova az este 8 óra 35 perczkor érkezik. A jelenleg reggel Nyitra-Jabloniczáról Nagyszombatba közlekedő személyvonat is már Szeniczről és pedig hajnalban 3 órakor fog indítatni.

A losoncz-poltári vonalon. A Losonczról este Poltárra induló vegyesvonat csatlakozást nyer a Budapest felől érkező gyorsvonathoz.

A zólyom-brezó-erdőköz-tiszolczi vonalon. A vasár- és ünnepnapokon este Zólyom-Brezóról Breznóbányára közlekedő vegyesvonat forgalmon kívül helyeztetik.

A garam-berzenze-selmeczbányai vonalon. A Selmeczbányáról, illetve Garam-Berzenczéről reggel induló személyszállító tehervonatok Garam-Berzenczén közvetlen csatlakozást nyernek a Budapestre d. u. 12 óra 35 perczkor érkező gyorsvonathoz, illetve a Budapestről éjjel 11 óra 10 perczkor induló vegyes vonathoz.

A miskolcz-füleki vonalon. Feled és Balogfalva között közlekedő személyszállító tehervonatoknál a személyszállítás megszüntetettik.

A sátor-ajja-ujhely-legenye-mihályi és legyenye-mihályi-kassai vonalakon. Sátor-Alja-Ujhelytől Kassáig a kassai hetivásárok napjain, vagyis minden szerdán és szombaton egy tehervonat személyszállításra rendeztetik be, mely Sátor-Alja-Ujhelyről reggel 3 óra 47 perczkor indul és Kassára reggel 7 óra 50 perczkor érkezik.

A szepti-meczenzefi és ferencztelep-lucziabányai vonalon. A Szepti és Lucziabánya között közlekedő tehervonatoknál a személyszállítás megszüntetettik.

A budapest-szolnok-predeali és budapest-arad-tóvisi vonalakon. A jelenleg Budapest keleti p.-u. és Gyulafehérvár között közlekedő gyorsvonatok forgalma folytatóló Tóvisen át Brassóig terjesztetik ki. E gyorsvonat Budapest keleti p.-u.-ról reggel 6 óra 50 perczkor fog ezután is indulni és Brassóba éjjel 10 óra 4 perczkor érkezik, az ellenirányú gyorsvonat pedig Brassóból reggel 6 óra 45 perczkor indul és Budapesten úgy mint eddig este 9 óra 35 perczkor érkezik.

E gyorsvonatok Kis-Kapuson Nagy-Szeben felől és felé, Héjjásfalván pedig Székely-Udvarhely felől csatlakozást nyernek. A jelenleg Budapest és Predeal között Aradon át mindkét irányban közlekedő gyorsvonat Budapest és Szolnok között a Kolozsvár felé, illetve Nagy-Várád felől közlekedő gyorsvonattal egyesítve fog ismét közlekedni, Arad és Predeal között pedig forgalmon kívül helyeztetik.

A jelenleg Budapestről délelőtt Máramaros-Szigetre közlekedő és onnan este Budapestre érkező személyvonat Budapest keleti p.-u.—Püspökladány között a kolozvári személyvonattal szintén egyesítve fog közlekedni. Az egyesült személyvonat Budapest keleti p.-u.-ról délelőtt 9 órakor indul, illetve ide-és e 6 óra 40 perczkor érkezik. A Budapest felé közlekedő e személyvonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használatára vonatkozó korlátozás Püspökladány és Szolnok között érvényen kívül helyeztetik a Budapest felől közlekedő vonatonál pedig Budapest keleti p.-u. Szolnok között a szomszédos forgalmu menetjegyek használatát kizárják. Azonkívül utóbbi vonatonál az Ecsér és Farnos feltételes megállóhelyen való megállás megszüntetettik. E helyett azonban a Budapestről d. e. induló aradi személyvonatnál Budapest keleti p.-u. Szolnok között a szomszédos forgalmu menetjegyek használatára vonatkozó korlátozás érvényen kívül helyeztetik és e vonat fog Ecsér és Farnos feltételes megállóhelyeken feltélesen megállani.

A jelenleg Kolozsvárról Budapestre közlekedő reggeli gyorsvonat csak Nagy-Várádról kiindulól fog közlekedni. E helyett Tóvisről éjjel induló személyvonat forgalma a Kolozsvár—nagyváraci vonalra is kiterjesztetik és e vonat Nagy-Várádon csatlakozást nyer a délelőtti gyorsvonathoz Budapest felé.

A Budapestről reggel Kolozsvárra induló gyorsvonat csak Nagy-Várádig fog közlekedni, s onnan új személyvonatu folytatást nyer Tóvisig. Forgalmon kívül helyeztetnek a jelenleg délelben Nagy-Várádról Kolozsvárra és a Csucsáról hajnalban Nagy-Várádra közlekedő vegyesvonatok. Ellenben a reggel Bánffy-Hunyádról Kolozsvárra, illetve d. u. Kolozsvárról Bánffy-Hunyádra közlekedő személyszállító vonatok forgalma Csucsáig terjesztetik ki. Ez okból a Budapest keleti p.-u.-ról d. u. Brassóba, valamint a Brassóból reggel Budapestre közlekedő személyvonatoknál a szomszédos forgalmu menetjegyek használatát Kolozsvár és Csúcsa között kizárják.

Forgalmon kívül helyeztetik továbbá a Mária-Radnáról Aradra vasár- és ünnepnapokon közlekedő esti helyi vegyes-vonat. Ennek folytán a Tóvisről este Aradra érkező személyvonatnál Mária-Radna és Arad között a szomszédos forgalmu menet is menettérti jegyek használatára fennálló korlátozás október hó 16-tól kezdődőleg hatályon kívül helyeztetik.

Végül a Predeából d. u. Budapestre közlekedő gyorsvonatnak Maros-Ujváron való feltételes megállása megszüntetettik.

A püspökladány-körösmezői vonalon. A Körösmezőről d. e. 9 óra 15 perczkor induló és az oda este 7 óra 37 perczkor érkező személyvonat Maramarossziget és Körösmező között megszüntetettik.

A Püspökladányról az új menetrend szerint d. e. 10 óra 50 perczkor induló és az oda d. u. 5 óra 3 perczkor érkező gyorsvonatok Szatmár—Zsadány állomáson nem fognak megállani.

A debreczen-tiszalóki vonalon. Az új menetrend szerint Debreczenből d. e. 11 óra 41 perczkor induló vegyesvonat Debreczenben csatlakozást nyer a gyorsvonathoz Budapest felől.

A brassó-zernesti vonalon, a jelenleg d. u. 3 óra 30 perczkor és este 9 óra 15 perczkor Brassóból induló, valamint az oda este 8 óra 34 perczkor Zernest felől érkező vegyesvonatok forgalmon kívül helyeztetnek, ellenben egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Brassóból d. u. 5 óra 10 perczkor indul és Zernestre este 6 óra 43 perczkor érkezik.

Az ujszász-jászapáti vonalon. A Jászapáti Ujszászra hetenkint háromszor közlekedő reggeli vegyesvonat Ujszászon csatlakozást nyer a személyvonathoz Hatvan felé.

A mezőtúr-szarvasi vonalon. A jelenleg Szarvasról—Mezőtúrra éjjel után induló vegyesvonat Szarvasról már este 8 óra 20 perczkor fog indulni és Mezőtúron csatlakozást nyer Budapest felé.

A mezőtúr-turkevei vonalon a jelenleg Mezőtúrról délelőtt 8 óra 30 perczkor induló és az oda d. e. 10 óra 20 perczkor érkező vegyesvonatok megszüntetése mellett egy-egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Mezőtúrról reggel 6 órakor indul, illetve oda este 7 óra 40 perczkor érkezik. A mezőtúrról induló vonat Szolnok felé, a Mezőtúrra érkező vonat pedig Budapest felé fog csatlakozni.

A Nagy-Szeben—Olthid kiterő verestoronyi vonalon. A vasár- és ünnepnapokon közlekedő vonatok forgalmon kívül helyeztetnek.

A Budapest-orsovai vonalon. A Budapest nyugati p.-u.-ról reggel 8 óra 30 perczkor Temesvár—Józsefvárosba induló személyvonat Jakabszállás 266. sz. óráh feltételes megállóhelyen feltételesen megállítatik.

A Szeged-Rokus szegedi vonalon. Egy új személyvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Szegedről a Temesvár—Józsefváros felől közlekedő gyorsvonathoz csatlakozóló d. u. 4 óra 8 perczkor indul és Szeged—Rokuson a személyvonathoz Szabadka felé s ez által innét folytatóló a gyorsvonathoz Belgrád és B-Bród felé csatlakozást nyer. A Szeged—Rokusról jelenleg d. u. 3 óra 35 perczkor, valamint a délután 4 óra 53 perczkor induló személyvonatok megszüntetettnek és ezek helyett Békés-Csaba felől d. u. 4 óra 2 perczkor Szeged—Rokusra érkező személyvonathoz csatlakozóló Szeged—Rokusról d. u. 4 óra 7 perczkor egy új személyvonat indítatik, mely Szeged rendező p.-u.-on csatlakozást nyer a Budapest nyugati p.-u.-ra este 7 óra 40 perczkor érkező gyorsvonathoz.

A zombolya-nagy-beckereki és nagy-beckerek-pancsovai vonalakon. A jelenlegi menetrend szerint Nagy-Beckerekéről reggel 3 óra 25 perczkor, d. e. 11 óra 30 perczkor Zombolya felé induló, továbbá Zombolya felől reggel 6 óra 38 perczkor és este 7 óra 23 perczkor, valamint Pancsova felől d. e. 7 óra 30 perczkor Nagy-Beckerekre érkező vonatok forgalma. Nagy-Beckerek és Nagy-Beckerek—Bégapart állomások között megszüntetettik, minek folytán fennneve ett vonatok csak Nagy-Beckerek—Bégapart állomástól, illetve állomásig fognak közlekedni.

A kis-körös-kalocsai vonalon. A Kalocsáról reggel 5 óra 13 perczkor induló és az oda d. e. 8 óra

40 perczkor érkezik.

A budapesti vonalakon. A Budapest felől induló gyorsvonatok fog közlekedni. Ezen állomásokon az

A Budapest keleti p.-u. lekedni, mely és Fiuméba re ből jelenleg es későbbben, vagy pestre a jelenl d. e. 8 óra 50 vonat Pinczehe Dombóvár, Ba Vrbovec, Duge ralvkistol, Gon állomásokon, fele közlekedő Buccari állom gyorsvonat pec megállani. Min tornya. Csurg továbbá a Fium mason nem re állani.

E Fiume fe a déli vasut u Kanizsa felől, pedig a déli v N-Kanizsa felé

Utánnyomás

Magy. kir. álla 1347

Felsősz

A fenn hcz f. évi sze állomások felé. A pótlé Budapest

40 perczkor érkező személyvonat forgalma megszüntetettik.

A budapest-fiumei és újdombóvár-b-bródi vonalokon. A Budapest keleti p.-u. ról d. u. 3 órákor induló gyorsvonat csak Új-Dombóvárig, illetve Pécsig fog közlekedni és Pécsre már este 7 óra 28 perczkor érkezik. Ezen vonatonál Baranya-Szt-Lőrincz és Pellérd állomásokon az utasok felszállása is megengedett.

A budapest-fiumei forgalom czéljaira pedig Budapest keleti p.-u. ról Fiuméig egy új gyorsvonat fog közlekedni, mely Budapestról este 6 óra 50 perczkor indul és Fiuméba reggel 7 óra 10 perczkor érkezik. A Fiuméből jelenleg este 6 órákor induló gyorsvonat 2 órával későbbben, vagyis este 8 órákor fog indulni és Budapestre a jelenleginél csak 20 perczrel későbbben, vagyis d. e. 8 óra 50 perczkor fog érkezni. E két éjjeli gyorsvonat Pinczehely, Hidegkút—Gyöngy, Kurd—Csibrák, Ó-Dombóvár, Bate, Kis-Korpad, Somogy-Szob, Lepasina, Vrbovec, Dugoseló, Zdenicza, Jaska, Dugaresa, Generalvikistol, Gomirje, Vrbovsko, Skead, Lokve és Vraba állomásokon, illetve megállóhelyen, azonkívül a Fiume felé közlekedő éjjeli gyorsvonat, Döbrököz, Mēja és Buccari állomásokon a Budapest-felé közlekedő éjjeli gyorsvonat pedig Adony—Szabolcs állomáson nem fog megállani. Mindkét éjjeli gyorsvonat Sárbogárd, Simon-tornya, Csurgó, Kaproncza és Delnice állomásokon, továbbá a Fiuméből induló éjjeli gyorsvonat Körös állomáson nem rendezen, hanem csak feltételesen fog megállani.

E Fiume felé induló éjjeli gyorsvonat Gyékényesen a déli vasut új személyvonatához Zákány, illetve Nagy-Kanizsa felől, a Fiume felől induló éjjeli gyorsvonat pedig a déli vasut új személyvonatához Zákány, illetve N.-Kanizsa felé nyer csatlakozást.

Utánnomás nem díjazatik.

A Budapestről jelenleg este 9 óra 20 perczkor Új-Dombóvárra induló személyvonat megszüntetettik, illetve a vonat a Budapestről jelenleg este 8 óra 30 perczkor Fiuméba induló személyvonattal Új-Dombóvárig egyesítetik, minél ovga ez utóbbi vonat Budapest és Új-Dombóvár között a szomszédos forgalomban is igénybe vehető. E vonat Gyékényesen a déli vasut új személyvonatához Zákány felé csatlakozást nyer.

A Gyékényesről este Új-Dombóvárra érkező személyszállító gyors tehervonat, mely jelenleg Sárbogárdtól tovább Budapestig is személyszállításra van berendezve, az új-dombóvár-sárbogárdi közbeeső vonalrészben is személyszállítással fog közlekedni. E vonat Új-Dombóvárról éjjel 10 óra 35 perczkor indul és Budapestre keleti p.-u. ra reggel 6 óra 15 perczkor érkezik.

A vasár- és ünnepnapokon Fiume és Delnice között közlekedő egy-egy helyi vonat megszüntetettik.

A körös-belovári-verőcei vonalon. A vasár- és ünnepnapokon Belovár és Paulovac között közlekedő két kiránduló vonat megszüntetettik.

A Belovár és Józsefárna között közlekedő két tehervonat személyszállítást csak hétköznapokon fog közvéteni.

A Dugoseló-novokai és banova-jaruga-pakrai vonalokon. A Dugoseló és Pakrac között mindkét irányban közlekedő közvetlen személyvonat megszüntetettik, ellenben Banovajaruga és Pakrac között mindkét irányban egy-egy vegyesvonat ismét forgalomba helyeztetik.

A Zágráb m. á. v. bródi vonalon. A Zágráb m. á. v. és Sunja között közlekedő éjjeli személyszállító tehervonat, mely Sunján Banjaluka felé csatlakozást követül Zágráb m. á. v.-ről az éjjeli gyorsvonatokhoz való csatlakozások fenntartása végett éjjel 1 óra 55

perczkor fog indulni és Sunjára reggel 4 óra 22 perczkor fog érkezni.

A jelenlegi menetrendből a téli menetrendbe való átmenetre nézve az utazó közönség a következőkre figyelmeztetlek:

A budapest-arad-tövis-predealai vonalokon. Budapest keleti p. u.-ról szeptember 30-án d. u. 2 óra 15 perczkor induló gyorsvonat már csak Tövisig fog közlekedni, míg a predeal-arad-budapesti irányban közlekedő gyorsvonat a szeptember 30-ról október 1-ére hajló éjjelen Predeal és Arad között már nem fog forgalomba helyeztetni, hanem október 1-én reggel csak Aradról fog indulni.

A budapest-fiumei vonalon. Szeptember hó 30-án a Budapestről d. u. 3 órákor és a Fiuméből este 6 órákor induló gyorsvonatok Zágráb m. á. v.-ig még a jelenlegi menetrend szerint, Zágráb m. á. v.-től Fiuméig, illetve Budapestig pedig már az új menetrend szerint fognak közlekedni.

A Budapest keleti p.-u.-ról jelenleg este 9 óra 20 perczkor Új-Dombóvár, illetve Pécs felé induló személyvonat szeptember 30-án már nem indítatik, hanem ez a Budapest keleti p.-u.-ról este 8 óra 30 perczkor induló személyvonattal egyesítve fog közlekedni. E vonat Budapest és Új-Dombóvár között már szeptember 30-án a szomszédos forgalomban is igénybe vehető. Az Új-Dombóvárról éjjel 10 óra 39 perczkor induló gyors-tehervonat már szeptember 30-án Új-Dombóvár és Sárbogárd között is személyszállítással fog közlekedni.

Az új menetrendre vonatkozó részletes adatok egy a menetrend hirdményből, mint a személypénztárak, — menetjegy irodák — és egyéb elárúsító helyeken 30 filléért kapható menetrendkönyvecskékből vehetők ki. BUDAPEST, 1902. szeptember hó.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak Igazgatóság.
134701 sz. C/H.

HIRDETMÉNY.

Felsőszilézia—morva—osztrák—sziléziai közszénforgalom.

(Díjszabási pótlék életbeléptetése.)

A fenti forgalomban 1901. évi június hó 1-től érvényes kivételes díjszabáshoz f. évi szeptember hó 15-től való hatályllyal az I. pótlék lép életbe, mely új állomások felvételén kívül mérsékelt díjtételeket és helyesbítéseket tartalmaz.

A pótlék az érdekelt vasutaknál darabonként 35 filléért megszerezhető.

Budapest, 1902. szeptember 12-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

**Hirdetések
felvételnek
a
kiadóhivatalban**
Bpest, Üllői-ut 25.

Szlavonai vetőmakk

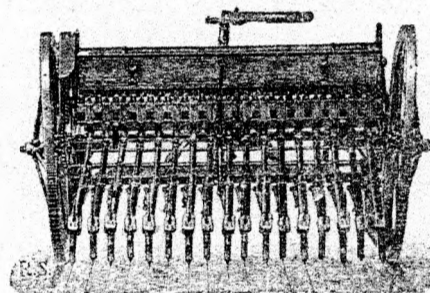
Legelsőrendű kocsányos tölgyek (Quercus pedunculata) legelsőrendű firtós tölgyek (Querc. sessiliflora) garantált csiraképesseggel őszli vagy tavaszi időnyre szállít szlavonai erdősegekből, a világhírű vinkovcei erdőkerületből

Spitzer Jakab, Vinkovce, Szlavonia.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági BUDAPEST,
gépraktára — V. kerület, Váci-körut 52. szám.

Ajánlja mérsékelt árakon a jelen időnyre: **SACK RUDOLF** elismert kitünő gyártmányait

aczélekeit, <<<<
vasboronait, <<
könnyű és szilárd
sorvetőgépeit,
szecskaavágó-,
répavágó-gépeit.

Kézi, járgány- és g.z. hajtásra elsőrendű — **biztonsági járgányait,**

„Westfalia“ műtrágyaszóró gépeit,
a jelenkor legjobb **takarmanypároló-**
szerkezetű **készülékeit** s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

>> Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások. <<<

Szép, hágóképes

tenyészkánok

YORKSHIREI-fajta egy éven alul — öregek, — eladók a

Báró Stummer Sándor-féle

uradalmi jószágigazgatóságnál

NAGY-BODOKON, u. p. Nyitra-Ludány (Nyitramegye).

7767

Megjelent és a szerzőnél Magyar-Óvárott és az összes hazai könyvkereskedésben megszerezhető:

**ÁLTALÁNOS ÉS
KÜLÖNLEGES**

NÖVÉNYTERMELÉS.

Első kötet: _____

Általános növénytermelés. 565 lap, 218 ábrával.

Második kötet: _____

Különleges növénytermelés. 528 lap, 153 ábrával.

Irta: Cserhádi Sándor.

Egy kötet ára 9 korona, bérmentes küldéssel

9 korona 72 fillér.

Minden kötet **külön** is megrendelhető.

7618

Gyárilag javított igen jó, használt gőzcséplőkészletek

kaphatók: **BECK és GERGELY-nél**
Budapest, V., Váci-ut 12.

Haszonbéri hirdetés.

Az ESTERHÁZY hercegi hitbizományhoz tartozó Sopronmegye Dörföl, Kóhalom és Alsó-Pulya községek határában fekvő u. n.:

dörfeli gazdaság, körülbelül 1000 kh. területtel, a rajta levő lak- és gazdasági épületekkel együtt az 1902. évi november hótól kezdve 12, esetleg 18 egymásután következő évre szabad alku útján

haszonbérbe adatik.

E bérletre vonatkozó ajánlatok f. évi október hó 20-ig Kismartonban az alulírott igazgatóságnál írásban nyújthatók be, a hol a bérleti feltételek iránt a szükséges felvilágosítások megadatnak.

KISMARTON, 1902. szeptember 26-án.

Az Esterházy hercegi javak igazgatósága.

7766

(Utánnomat nem díjaztatik.)

Magyar királyi államvasutak
14554/902. sz.

HIRDETMÉNY.

A berlin—budapest—keleti express-vonatok forgalmának megszüntetése.
A jelenleg Budapest és Berlin között hetenként egyszer közlekedő és Belgrádon át Konstantinápoly felőli és felé csatlakozással bíró berlin—budapest keleti express vonatok forgalma f. évi október hó 14-étől kezdve további intézkedésig megszüntetettik.

Ehhez képest az utolsó vonat Berlinből október hó 7-én, Budapestre pedig október hó 8-án fog közlekedni.

Budapest, 1902. szeptember hó.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magyar kir. államvasutak.
148587/Cl. 902. sz.

HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak kezelése alatti helyierdekű vasutak közös árudíjzabásához legközelebb a X. „Pótlék” fog megjelenni, mely magában foglalja a kun-szent-miklós-dunapataji helyierdekű vasut díjzabását és a szentes-hódmezővásárhelyi helyierdekű vasutnak az adókötelezettség beállta folytán az adópótlékkal felemelt új díjzabását s egyéb díjzabási intézkedéseket.

Ezen pótlék példányai az érvénybelépés napjától fogva a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál (Budapest, VI. Csengeri-utca 33.) és az üzletvezető-ségeknél lesznek a czimlapon kitett árért kaphatók.

Budapest, 1902. szeptember 20.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Schneider J. és Társa

Budapest, V. ker., Báthory-utca 12. sz.

Ajánlja különböző minőségű 6799

géptisztító kenderét és kóczát.

Kivánatra mintával és árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával ----- 400,000 -- Kor.
Alapítványok ----- 1,268,080 -- "
Tartalékok ----- 111,053.60 -- "

Összesen: ----- 1,779,133.60 -- "
Első évi felesleg ----- 90,349 -- "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

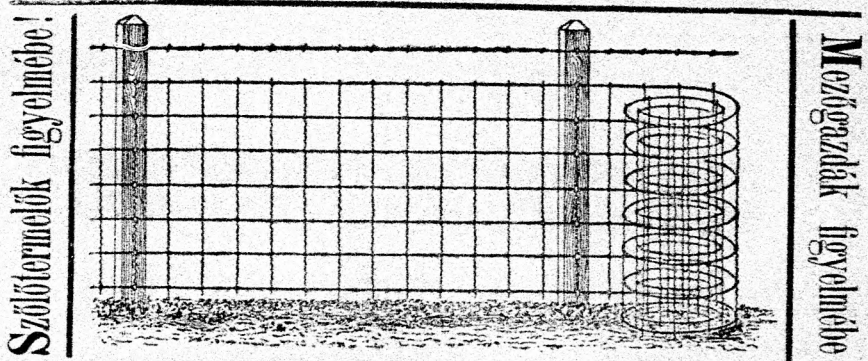
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Wiener Landwirthschaftliche Zeitung.
Hauptredacteur: Hugo S. Hittschmann. Mit-
redacteur: Rob. Hittschmann, Joh. A. Schuster, Ad.
Hilf. Jahrg. 104 Hrn. Bietelj. K 6. Ganzj. K 24.
Oesterreichische Forst- und Jagd-
Zeitung. Redact.: Joh. S. Weinelt. Jahrg.
52 Nummern Bietelj. K 4. Ganzj. K 16.
Allgemeine Wein-Zeitung. Red.: H. dal
Blag. Jahrg. 52 Hrn. Bietelj. K 3. Ganzj. K 12.
Der Praktische Landwirth. Red.: Ad. Hilf.
Jahrg. 52 Hrn. Bietelj. K 2. Ganzj. K 8.
Der Oekonom. Red.: H. Marx. Jahrg. 24 Hrn.
Ganzj. K 2. Bei mündelns 50 Gg. K 1.50.

Hugo S. Hittschmann's Journalverlag, Wien, I., Schaufelgasse 6.

Bámulatosan olcsó kerítések!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát,

mint a legelőszűrő és legelőszűrő kerítési anyagot,

mely előnyeinél fogva főül minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnye: **Olcsóság:** 1 méter magasságu tekercsekben a következő áron kapható:

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):

Körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel:

Sodronyvastagság:	1.2	1.4	1.6	1.8	2.00	milliméter
Ar méterenként:	49	45	55	60	65	fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter hosszúságú lyukbőséggel:

Sodronyvastagság:	1.2	1.4	1.6	1.8	2.00	milliméter
Ar méterenként:	50	60	70	80	95	fillér.

Célszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is megakadályozza; felső és alsó szélén pedig tüskék, tehát az átvezést megnehezítik. A fonat csavart szálat mint vékony sodronyokból — a kerítés hosszirányában futnak, mi által nagy az ellenálló képesség; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálat összecsiszása tehát ki van zárva. **Könnyű kezelés:** Kézrel meghuzva, egyszerűen a fűdúcokhoz szegőzendő horganyozott kettős szeggekkel, a fonat sima és feszés marad. Nagy előnye a fonat feszésége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét feszedhet és más helyen ismét főtörősíthető. A fonat összecsiszálódása ki van zárva — feszítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodrony alkalmazva, a kerítés tölszég szerint megmagasítható. — A tüskés sodrony ára méterenkénti 6 fillér.

Számos elismerő-levél áll rendelkezésre.

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi-sodronyfonatokat mindenféle célokra: erős és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtár ablakrostályokat, okór-szajkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyózó-rostákat, borszűrőket.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

A "PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-TÁRS.-NÁL
Budapest, Üllői-ut 25. Köztelek

KÉSZ NYOMTATVÁNY RAKTÁR VAN:

Suschka Richárd magyar-óvári gazd. akadémiai intéző utasítása szerint összeállított **GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL**. Az összes ivекből minta-collectió 5 K., portomentesen küldünk.

Az 1898. XXIII. t.-cikk alapján alakult **Országos Központi Hitelszövetkezet** megbízásából készült **HITELSZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL**.

Az **Országos Tejgazdasági Felügyelőség** részéről nyert felhatalmazás alapján készült **TEJSZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL**.

„Hangya“ Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet megbízásából készült **FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL**.

A **Magyar Mérnök- és Építész-Egylet** utasítása szerint összeállított **KÖLTSÉGVETÉSI-, ELŐMÉRÉTI-, HETIBÉRLAJSTROM IVEKRŐL**.

Kívánatra **ÁRJEGYZÉKET** bérmentve küldünk.

HIRDETMÉNY.

Nagyméltóságú Gróf Andrássy Géza ur
parnói uradalma, Vécse gazdaságában
(vasuti állomás Tőke-Terebes)

október hó 7-én d. e. 10 órakor

67 db kiselejtezett simmenthali keresztezésből származó **tehén**,

3 db kiselejtezett magyar faju **tehén**,

10 db kiselejtezett simmenthali keresztezésből származó **üsző**,

3 db ugyanilyen **bika**

és több 1—2 éves ugyanilyen üsző fog nyilvános árverésen eladatni.

VÉCSE, 1902. szeptember 23.

7737

AZ IGAZGATÓSÁG.

1223. szám.
1902.

Földhaszonbéri hirdetés.

A m. kir. közalap. uradalom tulajdonát képező Temesvármegye

1. **Dragojest község** hatáiban fekvő 672⁷⁸⁹/₁₆₀₀ holdas birtok,
2. **Hittyiás község** hatáiban fekvő 672¹⁷⁷/₁₆₀₀ holdas birtok és
3. **Liget község** hatáiban fekvő 982¹²/₁₆₀₀ holdas birtok **1903. évi október hó 1-től**, továbbá
4. **Hittyiás, Rakovicza Dragojest községek** hatáiban fekvő, de egy tagot képező 1043¹⁵⁸⁸/₁₆₀₀ holdas birtok **1904. évi október 1-től 12 évi időtartamra a Buziás fürdőhelyen** székélő m. kir. közalap. gazd. ker. fő-tiszttség hivatalos helyiségében

1902. évi november hó 10-én délelőtt 11 órakor

tartandó zárt ajánlatok benyújtásával összekötött nyilvános szóbeli verseny útján bérbe fog adatni.

Ezen határnapra bérelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 kor. bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, melyekben a holdankénti megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti — borítékozva a fenti határidő előtt alulírott fő-tisztsegnél nyújtás be.

Bánatpénzül a birtoktest minden holdja, után kettő (2) kor. esatolandó az írásos ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli árverés megkezdése előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban.

Oly egyének, kik gyámhatalom, vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén, akik az uradalommal szemben hátralékos tartozásban vannak vagy bármilyen perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkésve érkezett vagy utóajánlatok valamint ki nem állított vagy fel nem szerelték figyelembe vétetni nem fognak.

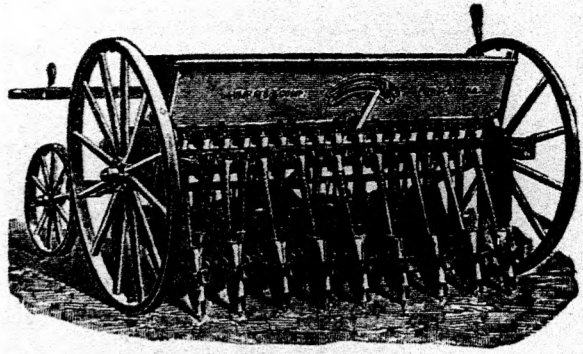
Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak fenntartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alulírott fő-tisztsegnél, valamint a nagyköveresi és csákovai közalapítványi ispánságoknál is a szokásos hivatalos órák alatt betekintheők, vagy érdeklődők költségein lemásolhatók.

BUZIÁSON, 1902. szeptember 16-án.

A m. kir. közalap. gazd. ker. fő-tiszttség.

7731

Egyetemes sorvetőgépek

legjobb tolókerék-rendszer. Magyar és osztrák szabadalom.

Utólérhetlen Tassék
MEGBIZHATÓ! árjegyzéket
CZÉLSZERŰ! kérni!
KÖNNYŰ JÁRATU!
Ekék. Trieurök.

Umrath és Társa Budapest,
 V., Váci-körút 60. szám.
 Gőzcséplőkészletek 12 lóerőig. — Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

2000 hold irtásföld
 Szlavoniában a szükséges épületekkel, vasut közelében, katasztr. holdanként **18 koronáért bérbeadó.**
 Szíves ajánlatok „Mässiges Betriebscapital 40,000” jel alatt LUKAC, poste restante Slavonia kéretnek. 7788

Ziska József
 utóda
Rostély György.

Iroda és raktár:
 Budapest, Eötvös-utca 52.
 Alapított 1872.
 Javítások pontosan. — Árjegyzék bérmentve. — Ugyanott kevésbé használt mérlegek jutányos áron kaphatók. 7887

Kötélárak
 dohányzsinórok, fűrészsínórok, zsinórok, továbbá **zsákok** legolcsóbban **Dukez Miksa** kötélgyártó üzénél **Budapest, VI., Ó-utca 8.** kaphatók. 7782
Kitűnő tolókerék rendszerű vető-gépek
 kerékvázoztatás nélkül.
 13 soros fűt 185. —
 15 „ „ 200. —
 17 „ „ 215. —
 19 „ „ 230. —
 Beck és Gergely Budapest, V., Váci-ut 12. szám.

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27.
 Gyár: Erzsébetfalva.
 Ajánlatok:

Aszfalt, Fedőpapirlemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolsav, Creolin-t stb.
 0798
 legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Gazdák
 figyelmébe
50/0
 olcsóbb
 M. kir. szab. mint bármely 12321-900. más világitó A. 905. anyag a

pyroleum
 világitása.
 A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.**

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbát küldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve. 7888

Degen Jakab
 Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 28.

Saját készítményű mindennemű gazdasági

ZSÁK

és vízhatlan kazaltakaró **PONYVA**

a legolcsóbb gyári áron kapható a

FISCHER-féle

zsák- és ponyvárúházban Budapest, Nagykorona-u.18.

Minták kívánatra ingyen, bérmentve küldetnek.

30 drb.
 hasas tehén és 30 drb. tinó, bonyhádi vöröstarták, eladók. Bővebbet Kubinyi Márton gazd. intézőségénél Erdő-tarcsa, Nógrádm. 7769

Gőzszántás.

Nagyobb területek gőzszántására az őszi időnyen jutányos áron ajánlatok egy vállalkozó. Szíves megkeresést „Gőzszántás” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 7688

Egy
 30 cm. széles, 9 csöves Pfauhauser-féle teljesen jó tejhűtő eladó uradalmi tisztartásánál Eszterháza. 7736

Gyáramban * * teljesen kijavított

2 darab 8 lóerejű Clayton & Shuttleworth-féle 6941

lokomobil
 jutányos ár és kedvező feltételek mellett

eladó.

Welsor J. C.
 gazdasági gépgyár Nagykanizsán.

31019/1902. számhoz.

Örökeladási hirdetmény.

A magyar vallásalap tulajdonát képező és Bars vármegye Garam-Mikola községének határában fekvő, az örökeladási feltételekben részletezett, mintegy

276¹⁵¹⁹/₁₆₀₀ holdas birtoknak

örökeladása iránt folyó évi október hó 23-ik napjának déli 12 órájkor, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium IX. ügyosztályában (V. ker., Vadász-utca 33. szám) zárt ajánlati nyilvános versenylárgyalás fog tartatni.

Az ivenként 1 koronás bélyeggel és a bánatpénz letételét igazoló nyugtával ellátott zárt ajánlatok a fentjelzett nap délelőtti 10 órájáig az alóli ministerium segédhivatali főigazgatójánál (V. ker., Hold-utca 8.) nyújtandók be.

A részletes örökeladási feltételek a közalap. főtisztviselnél Vág-Sellyén és ezen ministerium segédhivatali főigazgatójánál a hivatalos órák alatt betekintheők.

BUDAPEST, 1902. szeptember havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

7765.

ISTÁLLÓ

szerszám, tisztogató kamrák, nyereg- és kocsiszínek és eleségkamrákat a legmodernebb kivitelben legolcsóbban **BERENDEZ**

KOVÁCS és SZALAY

Budapest, VI., Rózsa-utca 45. szám. Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve

Hirdet

Bet

BETOL

Gazdas
 illetve ga
 nok, telj
 élelmzés,
 világitás) é
 380 korona
 mazással,
Richard
 ban f. év
 legkésőbb
 maztatik.
 próbaszolg
 kinevezés
 nyugdíjinté
 történik.
 pályázók se
 modványai
 magyar és
 és írásban
 landó és m
 rel végzett
 tanintézet
 esetiagos p
 ról tanus
 másolatban
 és lehetőle
 lendő, köv
 küldjék:
Drasche
berg'sche
tion Wien

Tehé
 azonnal fel
 tehénből
 Ajánlatok
 latokkal P
 Pa.Felső-Sz
 Pestmegye

P
 hirdették a
 ságos Főka
 megüresede
 állás betölt
 élelmi ellát
 évi 280 kor
 dorong-fa és
 tyá járanda
 kötve.

A Méltós
 Pártfogom
 előbb beuy
 irt folyam
 lendő: a g
 elvégzésér
 bizonyítván
 fojezendő,
 önkéntesi
 ben végezte
 beszél vagy
 nyelven kiv
 kinevezteté
 ban mikor
 kinevezteté
 lendő állom
 tisztii hivata

Gépé
 ki lovasal
 rendbentart
 a Százhal
 Fehérmegye

Kisegit
40

azonnal be
 táviratilag
 Budapest, Ko

Szár
 leg korábbi
 gazdálkodás
 teljes gyak
 gal bíró gu
 mértékgépe
 izraelita eg
 zatukat int
 vezető gaz
 szolgálatokr
 másolatokk
 nem küldde
 tudják, küld
 hérgazdasá
 megye.

Erd
 illetve erd
 báró Dra
 lomban T
 vétetik. Ez
 lakás, tíz
 atalány,pék
 és egzelöre
 rona évi fiz
 fizetés meg
 kétóvenkint
 kodik 1200
 pályázók me
 leg irt kény
 ványmásolat
 iskolán jól
 nyalkrol, es
 terén aszerz
 szoló bizony
 az arczképu
 nyitványt s
 hogy a mag
 vet szóban
 A kérvény
Freiherr
Wartimber
direction,
Operning

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetés díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állat keresők és adók hirdetései vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címének kitételével közlünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gazdasági segédtsízt. Illyre gazdasági gyakornok. Teljes ellátással (lakás, étkeztetés, kiegészítés, tüzelés és villágítás) és egyelőre 600 illetve 300 korona évi készpénzjuttatással. **báró Drasche-Richard** Tolnai uradalmában 1. évi október 15-én, de legkésőbb november 1-én alkalmazatik. Egy évi megfelelő próbaszolgálat után a végleges kinevezés és a rendszerített nyugdíjintézkedésre való felvitel történik. Kérését, nyilatkozatát pályázatát sajtókezelő irt folyamodványokkal, melyekben a magyar és német nyelven szóban és írásban való bírása igazolható és melyekhez a jó sikerrel végzett felsőbb gazdasági tanintézet bizonyítványa és az esetleges gazdasági gyakorlatról tanuszkodó bizonyítvány másolatban, orvosi bizonyítvány és lehetőleg fénykép mellékelendő, követező címre küldjék: **Freiherrlich Drasche von Wartinberg'sche General-Direction Wien, I. Opernring 5.** 7787

Tehenésgazda azonnal felvételre egy 140 drb. tehénből álló tehénállomány. Ajánlatokat bizonyítványmásokkal Fried Zsigmondhoz Pa. Felső-Szunnyog, u. p. Laczház, Postmegye küldendők. 7749

Pályázat hirdetettik az esztergomi Máltásági Főképtalan uradalmában megrendezett gazdasági irnoki állás betöltésére, mely teljes élelmi ellátás és lakáson kívül évi 280 korona, 12 köbméter dorongfa és 3 kilo stearin-gyertya járandósággal van összekötve. A Máltásági Főképtalanhoz Esztergomba czimzendő és mellette beenyújtandó sajtókezelő irt folyamodványhoz mellékelendő: a gazdasági tanintézet elvégzéséről — esetleg egyéb bizonyítvány; a kérvényben kifejezendő, hogy a katonai önkéntes szolgálatot mely évben végezte, s minő nyelvet beszél vagy ért, a magyar anyanyelven kívül; végre, esetleges kinevezése esetén, legkorábban mikor foglaltatja el kijelölendő állomását. Uradalmi főtitári hivatal. 7775

Gépezés-kovácsot, ki lévasalshoz és a telefon rendbentartásához is ért, keres a Szahalmi gazdaság, Batta, Fehérmegye. 7734

Kisegítő gazdatiszt 40 napra azonnal beülhet, jelentkezhetni átvitattilag is Baross Károlynál, Budapest, Köztelek.

Számtartónak felvétetik január hó 1-től, esetleg korábban, szakavatott és a gazdálkodás minden ágában teljes gyakorlatú és jártassággal bíró gazdatiszt, ha egyáltalán méreteképes könyvelő, nő, izraelita egyének, kik pályázatukat intenzív gazdálkodást vezető gazdaságokban végzett szolgálataikról bizonyítványmásokkal — melyek vissza nem küldetnek — támogatni tudják, kitélve ajánlatukat Horti bér gazdaságának, Hort, Heves megye. 7719

Erdészeged, és báró Drasche-téle uradalmában Tolnai azonnal felvétetik. Ezen állással szabad lakás, tüzelés, kiegészítési atalány-pétközés a forrászónál, és egyelőre 600 illetve 300 korona évi fizetés jár, mely utóbbi fizetés megfelelő szolgálattal kétévontként 200 koronával emelkedik 1200 koronára. Növény-pályázók mellékeljék sajtókezelő irt kérvényükhöz bizonyítványmásokkal erdészeti szakiskolán jól végzett tanulmányokról, esetleg az erdészeti terén szerzett gyakorlatokról szóló bizonyítványokkal, továbbá az szerzőpüket és orvosi bizonyítványt s annak bizonyítását, hogy a magyar és német nyelven szóban és írásban bírják. A kérvények után előbb: **Freiherrlich Drasche von Wartinberg'sche General-Direction, címre Wien, I. Opernring 5.** intézendők. 7792

Tejgazdaságba

szekiskolát végzett, erélyes, nő, kiscsaládú, óvadékképes, egyén kerestelik Budapestben leendő tejkezelőnek. Pályázók írásilag, esetleg személyesen jelentkezzenek délután 1-2 óra között Budapest, VII., Aréna-ut 70. földsz. 2. Ugyanott egy **tejhordó kocsis** is felvétetik. 7742

Magángyakornok kerestetik tehenészet és erdőgazdasággal egybekötött dunántúli gróf uradalomba, ahol az illető teljes ellátást önmaga feltelek mellett kaphat. Czím: gróf Taxis uradalmi intézősege Alsó-Szölnök, u. p. Szent-Gottárd. 7774

Gazda kerestetik. Ezen állásra csak erélyes, szorgalmas, nagyobb gyakorlatú bíró egyén pályázhatik, ki magyar nyelven kívül németül, vagy tótul beszél. Fizetés: 360-480 korona, 3 hl. buza, 15 hl. kérészes, 6 hl. kukorica, 2 hl. bor, 20 kg. só, 1 tohéntartás, 1000 □ föld, dísznőartás, lakás, tüzelés. Folyamodványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Nagyméltóságú gróf Pejacsevich Rumi uradalom, Szolnoki-Pusztai Intézőségéhez küldendők. 7793

Nős, gazdasági családok, gazdák, béresek, kocsisok, csészők, pásztorok és korács felteletnek convencióra, részben azonnal, részben újví belépésre. Személyes jelentkezés felső-láncai gazdaságban, posta Perény, (Abaujmegye). 7752

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdasági intéző, ízr., nős, 38 éves, ki eddig is hasonmósággal működött, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, mellette helyi szörény igények mellett állást keres, szíves megkeresést kér Engel Sándor, Bngyi, Pestmegye. 7779

Egy 32 éves izraelita vallású, nőten ember, ki kereskedelmi érettségi bizonyítvánnyal bír, magyar-német levelező, gazdaságban könyvelő, raktárnoki vagy egyéb bizalmi állást szörény igények mellett keres. Szíves ajánlatokat „**Könyvelő 400.**” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretik. 7774

Számtartó nős, ízr., egy gyermek atyjai ki hosszabb ideig egy helyi, jelen kezelt gazdaságban működött, kiténő bizonyítványokkal és első referenciákkal rendelkezik, a könyvitelben teljesen jártas, méreteképes, mellette helyi belépésre számvető vagy gazdasági könyvelői állást keres. Beszél és ír magyarul és németül. Jelenleg alkalmazva van, de állást bármikor elhagyhatja. Szíves megkeresést „**Számtartó 7727.**” jel alatt kér a kiadóhivatalba. 7727

Debreczeni gazdasági tanintézetet végzett, jó családból való fiatalember irnoki vagy segédtsízi állást keres azonnali vagy későbbi belépéssel, 3 évi gyakorlatú bíró, melyet nagy gróf uradalmánál szerzett „**Szorgalmas 7674.**” jelleg alatt címre a kiadóhivatalban. 7674

Kertész. fiatal, családos, kertészetben általánosan szakavatott. Kiténő bizonyítványokkal alkalmazást keres. Körmüves János, Buda-Bicske. 7723

Majeros gazda vagy tehenészet vezető állást keres, 40 éves, róm. kath., családos egyén, ki hasonló minőségben több éven át volt alkalmazásban és jó bizonyítványokkal rendelkezik. Gyurka Pál, Nagy-Kér, Nyitra megye. 7790

Állást keres egy földműves és tejgazdasági szakiskolát végzett hat évi gyakorlatú bíró 30 éves egyén bármikor belépésre. Czím V. J. Budapest, Váci-utca 44. Ísziat ajtó 4. 7792

Szent-imrei

Földműves-iskolát jól sikerrel végzett, fiatal, nőten ember, egy és fél évi gyakorlatú bíró, január elséjére megfelelő állást keres. Czím a kiadóhivatalban. 7781

Sárvári tejgazdasági szakiskolát régebben végzett nős, családos, fiatal egyén, ki sajt- és vajkészítési, tehenészet kezelésében, belső gazdasági teendőkben teljes jártassággal bír, állást keres azonnali, vagy újví belépésre. 7777

Állást keres gazdasági iskolát végzett 30 éves nős, róm. kath. 12 évi gyakorlatú bíró gazdasági. Egy a felsőmagyarországi viszonyokat, mint az alföldieket ismerve, a gazdálkodás minden ágában otthonos, szűfőszet, dohánytermelés, ezkororpa, s mákmivelés speciálitási közé tartozik. Állatenyésztés, hizlalás minden nemét érti. **10 év óta egy házilag előállítható szerrel gyakorlatosított, melyre a sertésvesz teljesen megszüntethető. Egy új recept 20 koronáért nálam megszerezhető.** Czím a kiadóhivatalban „**Erdélyes**” cím alatt. 7640

Kertész. műkeresészet összes ágában jártas, elsőrendű, jellemes szakember, melyet okmányai bizonyítanak, 39 éves, nős, f. é. okt. 1-ére állandó alkalmazást keres. Czím: „**B. B. műkeresészet 7750.**” alatt a kiadóhivatalban. 7750

Méreteképes gazdasági könyvelő, ki a külső gazdasági teendőkben, valamint a **szorgalmas és erdőkezelésben** is jártas, nős, 45 évi gyakorlatú, kiténő referenciákkal állást január 1-jére megváltoztatni. Szíves megkeresést „**Szorgalmas és erélyes**” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretik. 7758

Uradalmi gépezés. vagy gépezés-kovács, ki ezen szakmának minden ágazatát érti, ki jelenleg is alkalmazva van, cséplős és gazdasági gépek, egy szerszámgyálcsony és magas nyomású malomkérdő, újvíre állást keres. Czím: Schwarz József, gépezés, Kondoros, Békés megye. 7729

Földműves-iskolát kiténő és teljes sikerrel végzett, némi gyakorlatú bíró, 27 éves, nőten egyén gazdaságban, esetleg szőlészetben állást keres, nős állást is elfogad. Czím: K. J. Gyuró, Fejérm. 7789

Ispának ajánlkozik juttatásra földműves-iskolát végzett, kiténő szolgálattal bizonyítványokkal rendelkező, kis családú egyén, az illető igen erélyes, szorgalmas, teljesen megbízható, gazdasági straphöz edzett, könyvitelt érti. Czím a kiadóhivatalban. 7788

Főgépezés ajánlkozik uradalomba, ki már 16 év óta állandóan uradalomban működik a gépezéssel teljesen érti. Czím a kiadóhivatalban. 7778

Gazdatiszt, 33 éves, róm. kath., 19 évi gazdasági gyakorlatú, a gazdaság minden ágában tökéletesen jártas, mellette helyi belépésre bármilyen szörény feltételek mellett állást keres. Szíves megkeresést „**G. M.**” jel alatt a kiadóhivatalba kéretik. 7789

A gazdaság összes ágában jártas, nős, családos, 34 éves gazdatiszt, több évi kiténő praxissal, ki jelenleg is felmondatlan állásban mint intéző működik, állást keres. Szíves megkeresést „**D. G. G.**” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretik. 7787

Földművesiskolát jeles eredménnyel végzett és nagyobb bér gazdaságból 7 évi jó gyakorlatú bíró ev. ref. vallású, 30 éves, nős, kiscsaládú és szörény igényű fiatal ember, ki a gazdálkodás összes ágában teljes gyakorlatú bíró, november 1-től az állást bármikor elfoglalhatja, jelenleg ispmi minőségben van alkalmazva. Czím a kiadóhivatalban. 7790

Földművesiskolát

végzett, katonai kötelezettségeknek elöget tett, magyar és német nyelven jártas fiatal ember szörény feltételek mellett állást keres. Czím: Portschér Károly, Perjámos. 7795

Házvezetőnőnek ajánlkozik, középkorú jó házból való árvalány, külső és belső házvezetést alaposan érti, különösen főz. sít, szóval mindazt érti, mit egy falusi gazdaságnak szükséges, jó bizonyítványokkal rendelkezik. Árvalány, postarostante Szolnok. 7786

Földműves-iskolát és 4 gyanusumi osztályt jó eredménnyel végzett, 28 éves, nős, családtalan egyén, a gazdaság összes ágában, egy a könyvvezetésben teljes jártassággal bír, nagyobb gazdaságban nyert 4 évi tapasztalattal kisebb gazdaságban **ispáni v. nagyobb gazdaságban kulcsári** állást keres szörény igények mellett, mellette belépésre „**Megbízható 7791.**” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 7791

23 éves, nőten, kath. egyén, volt számvívó-örnmester, 1/2 évi erdőszeti, s 3 évi gazdasági gyakorlatú, ki a magyar és német levelezést bírja, a könyvitelben jártas, azonnali belépésre, gazdaságban vagy gyári iródban állást keres. Czím S. O. Zala-Szent-Iván. 7794

ÁLLATOK.

Egy tisztavérű Yorkshire fedező kan megvételre keresetnek. Gyérei Richard Tolnai-Ozora. 7786

Eredeti Rambouillet kosok mindenkor nagyobb mennyiségben, dús választékban kaphatók: **Gróf Herberstein Alb. uradalmi igazgatóságánál STRILEK, Morvaország.** **Hanna vetőárpa** míg a készlet tart 100 kg-éknél **19 koronáért kapható vasuti állomásainkól.**

Eladó birka. Legelőszűke miatt eladó 120 drb edzett, télen is kijáró, 16 és 18 anyabirka és 120 drb növendék. **Wegyéfi gazdaság, u. p. Rüköd, Baranyam.** 7748

Vöröstartka tinó és üsző legprímabb, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hizlálni való ökrök eladására és későbbi szerződésre — legelőszűke miatt **vállalkoznak Weiler és Eisner** — Kis-Czelli kereskedők. —

Hős. apja Kisbér őcsé, anyja Hungaria, 9 éves angol **telivér mén.** 174 cm. magas jegytelen peji juttányos áron **eladó.** Herzfelder Manó pusztapóti gazdaságban, ivadékaik ugyancsak megtekinthetők. 7720

Eladó

üzemelési kelendő, sima lábú, tellér fekete langshan kakasok és jérezék, drbként 6 korona. Csomagolás ingyen, szállítás vesző terhel. Czím: Nagy István, Szent-László, u. p. Nyárad-Szereda. 7779

Szemere Huba Gombafarkasdi gazdaságában eladó: 25 darab **telivér előhasú** intháli üsző. **Állomás: Mende vagy Monor. Posta: Gomba.** 7784

Eladó az erdélyi római katolikus Status nagy-lmási ösztöndíj alapítványi uradalmában

40 drb 4 éves szépen fejlődött befogásra kiválóan alkalmas erdélyi fajtájú tinó (tulok). Közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál:

Uradalmi intézőség Nagy-Almás Kolozsmegye. 7796

Igen szép, választott vöröstartka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves

növendék ökrök és üsző borjakat ágyazintén legprímabb lekötni való és

jármos ökröket legjuttányosabb árakon ajánlanak:

KLEIN és SPITZER Kis-Czelli kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatók.

Hizlalásra való és mindenféle fajta **jármos ökröket** valamint szép 1-3 éves **vöröstartka növendék ökrökborkat** 4882 bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak

Récsey és Társai szarvasmarha-kereskedők **Zala-Szt.-Balázs.** Nagy-Kanizsa mellett. 7056

VEGYESEK.

Folyamodók bizonyítványait és okiratait 3 és fél krajczárért sokszorosítja példányonként az „**Országos Pályázati Közlöny**” könyvmatosa. Kiadóhivatal: Budapest, Kossuth Lajos-utca 1. 7771

Jutányosan eladó. Százados marhaméregek 1500 kg. hordképességgű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú 1 1/2 m. széles **Szeker hidmérlegek** 4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló sulylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek ócska marhamérszákak új marhaméregekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ mérlegműszerész **BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.**

BLADUNK kölcsön adunk új és egyszer használt víz-hatlam **TAKARÓ**

PONYVÁKAT, mindenféle nagyságban, új és használt mindennemű **TERMENY**

ZSÁKOK repceponyvakat a legjuttányosabb árak, illetve kölcsönnyak mellett **KOHN és STEIN** szák és ponyva gyári raktár **BUDAPEST, V. Béla-u. 5.**

A nemes kosárfűz fokozott keresletre van szerencsén a tisztelt **gazdaközönséget** felhívni, hogy **fajokban gazdaság** felajánlástól öszli telepítés céljából rendelendő dugványokra a pontos kiszolgálás szempontjából magukat már most előjegyeztesse szíveskedjenek; kívánatra Árlappal szolgál **Szekeres János** urad. nemes fűztelep kezelő **Galgócz, (Nyitra.)** 7711

120-150 hektoliter must eladó, a vesző hordózába szűrtve, kiténően beérett rüsling, kubinyi dinka és slankamenka tökökről. Czím a kiadóhivatalban. 7746

Nemesi birtok 600 magyar hold Gömörben vasút, országút mellett eladó. Bővebbet **Glos Barna, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V. Alkotmány-utca 31.** 7780

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtükéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett száMR

JOHN FOWLER & Co.

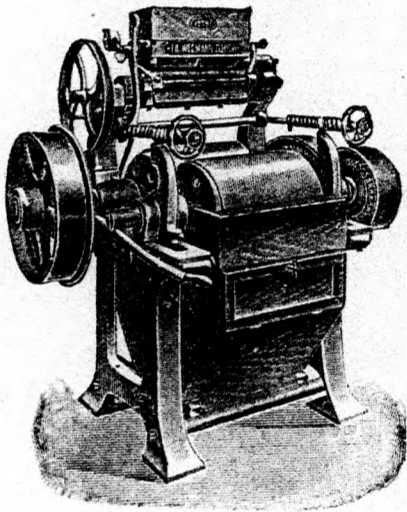
Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasútiállomással szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

WEGMANN MALOMÉPÍTÉSZET

Budapest, II., Horvát-utca 23. szám.

SZÁLLITUNK: hengerekéket és malmi gépeket. Elvállalunk új malmok berendezését és régiék átalakítását.

Világhírű 1727

porcellán-hengereink,

melyekből több mint 17000 dbot szállítottunk: darák és derekék kiör-lésére nélkülözhetetlenek s elő-nyekben minden egyéb gyártmányt felülmulnak. Hengereinkkel köve-tendő egyszerűsített őrlési eljárásunkat a fenti czímen felállított minta-malmunkban bemutatjuk és oktatjuk.

Árjegyzék ingyen.

Tervvel és költségvetéssel szolgálunk.

Számtalan elismerés és kitüntetés.

TAKÁCS OSZKÁR gépgyára

BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz. (Üllői-ut mellett).

RAKTÁRON TART:

kijavított gőzcséplőkészleteket, valamint az Első Magy. Gazd. Gépgyárban készült új gőzcséplőgarnitúrákat, továbbá mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vető-gépeket, rostákat, ekéket, morzsolókat, szecsavágókat

Járgányos- és tisztító cséplőkészleteket.

Csereüzletek köttetnek. — Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

A BUDAPESTI ASZTALOS-IPARTESTÜLET

védnöksége alatt álló és a kereskedelmi ministerium által államilag segélyezett

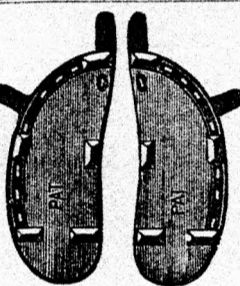
BUTOR-

csarnok és hitelszövetkezet,

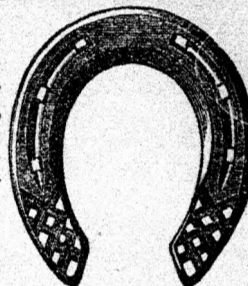
mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, ajánlja tagjai-nak, budapesti asztalosmestereknek, legjobb kivitelben készített,

József-körut 28. sz. alatti

dusan felszerelt raktárában elhelyezett butorait. A vevőközönség itt szük-ségletét közvetlen a készítőnél jutányos áron szerezheti be. Tervezetek és lakásberendezések gyorsan és pontosan eszközöltenek. 7293

Ajánlják nagyraktárunkat minden patkolási czikk-ből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — To-vábbá ajánlják szabalmazott, kiváló szakkérfiak által legjob-ban ajánlott patkóit igaz-slovak és paripák, úgy-szintén

ökrökvasalására.

Különösen kiemeljük czégünknek legujabban szabadal-mazott rudvasalásait és kengyeleit.

M. HANN'S SÖHNE

os. és kir. udvari patkolási eszköz-szállítók

WIEN, I., RENGASSE 6. SZÁM.

Kitüntette: Szeged, 1899.

Gyümölcs,
Zöldségek,
Vaj, sajt

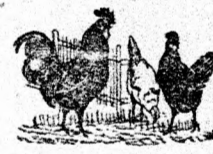
Élelmiszereket

ugy helyben, mint külföldön a legmagasabb áron értékesítünk; a beérkezés napján elszámolunk és készpénzben fizetünk még oly küldeményeket is, melyek külföldre továbbítatnak.

Tolnai Béla és Társa, Budapest,

élelmiszer bizományosok

Vasuti küldemények fenti czimre Budapest központi vásárcsarnok adandók fel.

Baromfiak,
Tojás,
Vadak

Kitüntette: Szeged, 1899.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.-t.

BUDAPEST, (Külső-váczi-út) Csáklya-utca 3. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL-GÉPGYÁR

Szeszogylarak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfözde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Talalait meglevő gyárte-lepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453

AZ O

Az országos

Nem Egész évre 20

A mint men tokok tal

Ezekutá tek annak a leghelyesebb talaju birtoko kimerültségén berendezésén azt éppen u leirom.

Ha nem gény s már számára irná csal állanék ság azon tá szer bevezet arra hordón mütrágyát s ilyen és olya löherkeverék

Ily me keresztül leh alakítását, d ma csak ige reá fordítani nem az volr sorok kezeil megjegyzés jó tanácsot, pénze és i gazdaságnak ily módon v talán újra v mivel ahoz delkezik, b len mégis tovább.

En azo sorok megirá tollat fogtar fogva a me ság szervez oly végletes

M

a